

**Roczne Jednostkowe
Sprawozdanie Finansowe
Banku BPH SA**

2015

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	Za rok kończący się			
Rachunek zysków i strat	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
I. Przychody z tytułu odsetek	1 003 320	1 298 523	239 753	309 962
II. Przychody z tytułu prowizji	348 580	443 996	83 297	105 983
III. Zysk/ strata przed opodatkowaniem	-350 082	168 411	-83 656	40 200
IV. Zysk/ strata za okres	-304 363	123 496	-72 731	29 479
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych				
V. Przepływy netto z działalności operacyjnej	83 365	-400 579	19 921	-95 620
VI. Przepływy netto z działalności inwestycyjnej	-78 089	-68 154	-18 660	-16 269
VII. Przepływy netto z działalności finansowej	95 262	-697 147	22 764	-166 411
VIII. Przepływy pieniężne netto, razem	100 538	-1 165 880	24 025	-278 299
Wskaźniki rynkowe				
Za rok kończący się				
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
IX. Zysk/ strata za okres na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	-3,97	1,61	-0,95	0,38
X. Rozwodniony zysk/ strata za okres na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	-3,97	1,61	-0,95	0,38
XI. Liczba akcji	76 667 911	76 667 911	76 667 911	76 667 911
Wskaźniki rynkowe				
Stan na dzień				
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
XII. Wartość księgową na jedną akcję (w zł / EUR)	51,36	54,38	12,05	12,76
XIII. Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w zł / EUR)	51,36	54,38	12,05	12,76
XIV. Wypłacona za poprzedni rok dywidenda na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00
Sprawozdanie z sytuacji finansowej				
Stan na dzień				
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
XV. Aktywa razem	31 207 541	30 715 573	7 323 135	7 206 338
XVI. Zobowiązania wobec banków	104 439	503 818	24 508	118 203
XVII. Zobowiązania wobec klientów	12 206 618	12 485 890	2 864 395	2 929 379
XVIII. Kapitał własny	3 937 914	4 169 053	924 068	978 123
XIX. Kapitał podstawowy	383 340	383 340	89 954	89 937
XX. Liczba akcji	76 667 911	76 667 911	76 667 911	76 667 911
Adekwatność kapitałowa				
Stan na dzień				
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
XXI. Łączny współczynnik kapitałowy (%)*	16,64	16,67	16,64	16,67

Poszczególne pozycje rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA przeliczono na EUR według następujących zasad:

- wybrane pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oraz wartość księgową na jedną akcję - według kursu średniego EUR wyrażonego w złotych, obowiązującego na dzień bilansowy, ogłoszonego przez NBP: na 31.12.2015 r. - 4,2615; na 31.12.2014 r. - 4,2623.
- wybrane pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz zysk/ strata za okres na jedną akcję - według kursu średniego, który stanowi średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP, obowiązujących na koniec każdego miesiąca: 2015 r. - 4,1848; 2014 r. - 4,1893.

* Łączny współczynnik kapitałowy został wyliczony zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012

Spis treści

Rachunek zysków i strat	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Noty do rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA za 2015 rok	11
Podstawowe dane o emitencie	11
Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	12
Znaczące zasady rachunkowości	12
a) Oświadczenie o zgodności	12
b) Zasady sporządzania jednostkowego sprawozdania finansowego	12
c) Kontynuacja działalności	18
d) Wartości szacunkowe	18
e) Aktywa i zobowiązania finansowe	21
f) Transakcje repo (sbb) i reverse repo (bsb)	24
g) Kompensowanie instrumentów finansowych	24
h) Rachunkowość zabezpieczeń	24
i) Utrata wartości aktywów finansowych	25
j) Leasing operacyjny	27
k) Należności z tytułu umów leasingu finansowego	27
l) Wartości niematerialne	27
m) Rzeczowe aktywa trwałe	28
n) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	28
o) Przychody i koszty do rozliczenia w czasie	28
p) Rezerwy	29
q) Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe	30
r) Kapitały własne	30
s) Przychody i koszty odsetkowe	30
t) Przychody i koszty prowizyjne	30
u) Zasady ujmowania przychodów z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe	31
v) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	31
w) Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży	32
x) Pozostałe przychody i koszty operacyjne	32
y) Przeliczenie walut obcych	32
z) Podatki	32
aa) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	32
bb) Dane porównawcze	32
cc) Sezonowość lub cykliczność działalności	35
1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych	35
2. Wynik z tytułu odsetek	39
3. Odpisy z tytułu utraty wartości	40
4. Wynik z tytułu prowizji	40
5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	41
6. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	41
7. Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	42
8. Podatek dochodowy	43
9. Zysk i wartość księgowa na jedną akcję	43
10. Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	44
11. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	44
12. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	44
13. Należności od banków	45
14. Należności od klientów	46

15.	Odpisy z tytułu utraty wartości należności.....	48
16.	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	51
17.	Rzeczowe aktywa trwałe	52
18.	Wartości niematerialne	54
19.	Aktywa przeznaczone do sprzedaży	57
20.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	58
21.	Pozostałe aktywa.....	60
22.	Zobowiązania wobec banków	61
23.	Zobowiązania wobec klientów	61
24.	Zobowiązania wobec pozostałych instytucji.....	62
25.	Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	62
26.	Rezerwy	63
27.	Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	65
28.	Pozostałe zobowiązania.....	65
29.	Zobowiązania podporządkowane	66
30.	Kapitał własny.....	66
31.	Dywidendy.....	68
32.	Wartość godziwa	68
33.	Rachunkowość zabezpieczeń	73
34.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych	74
35.	Postępowania sądowe	74
36.	Zobowiązania i aktywa warunkowe.....	76
37.	Fundusz ochrony środków gwarantowanych	78
38.	Działalność powiernicza	78
39.	Płatności z tytułu umów najmu	79
40.	Podmioty powiązane	80
41.	Aktywa i pasywa w walutach obcych	86
42.	Ważne wydarzenia występujące po końcu okresu sprawozdawczego	87
43.	Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	88
	43.1. Rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze.....	88
	43.2. Programy określonych świadczeń.....	88
	43.3. Długoterminowy Program Motywacyjny General Electric Company (GE)	89
	43.4. Program zmiennych składników wynagrodzeń	91
44.	Zarządzanie ryzykiem w Banku BPH SA.....	92
	44.1. Zarządzanie ryzykiem	92
	44.2. Ryzyko rynkowe.....	94
	44.2.1. Ryzyko walutowe	95
	44.2.2. Ryzyko stopy procentowej.....	96
	44.3. Ryzyko płynności	98
	44.4. Ryzyko kredytowe	103
	44.5. Ryzyko operacyjne.....	119
	44.6. Pochodne instrumenty finansowe.....	120
	44.7. Kompensowanie aktywów i zobowiązań	123
	44.8. Zarządzanie kapitałem	124

Rachunek zysków i strat

w tys. zł

	Noty	Za rok kończący się	
		31.12.2015	31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek		1 003 320	1 298 523
Koszty z tytułu odsetek		-174 188	-370 634
Wynik z tytułu odsetek	2	829 132	927 889
Odpisy z tytułu utraty wartości	3	-43 961	-57 494
Wynik z tytułu odsetek uwzględniający odpisy z tytułu utraty wartości		785 171	870 395
Przychody z tytułu prowizji		348 580	443 996
Koszty z tytułu prowizji		-119 098	-151 069
Wynik z tytułu prowizji	4	229 482	292 927
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	5	71 505	104 290
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	6	-1 276 441	-1 100 205
Pozostałe przychody operacyjne	7	43 447	39 351
Pozostałe koszty operacyjne	7	-203 246	-38 347
Zysk/ strata przed opodatkowaniem		-350 082	168 411
Podatek dochodowy	8	45 719	-44 915
Zysk/ strata za okres		-304 363	123 496
Zysk za okres oraz rozwodniony zysk za okres na jedną akcję zwykłą (w zł)	9	-3,97	1,61

Noty przedstawione na stronach od 11 do 127 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Zysk/ strata za okres	-304 363	123 496
Inne całkowite dochody niepodlegające przeklasyfikowaniu na zyski lub straty w kolejnych okresach:	6 607	-6 954
Przeszacowanie aktuarialne (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	6 607	-6 954
Inne całkowite dochody netto podlegające przeklasyfikowaniu na zyski lub straty w kolejnych okresach:	63 685	2 056
wynik z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	63 671	1 885
rozliczenie skumulowanych zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi, które zostały wyłączone z rachunkowości zabezpieczeń (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	14	171
Inne całkowite dochody netto ogółem	70 292	-4 898
Całkowite dochody netto ogółem	-234 071	118 598

Noty przedstawione na stronach od 11 do 127 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

w tys. zł

	Noty	Stan na dzień	
		31.12.2015	31.12.2014
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	10	943 981	1 092 963
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12	5 343 584	5 187 901
Należności od banków	13	463 428	347 131
Należności od klientów, w tym:	14	23 085 706	22 803 179
<i>odpisy z tytułu utraty wartości</i>	15	-1 434 218	-1 870 793
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	16	467 580	380 896
Rzeczowe aktywa trwałe	17	272 026	289 883
Wartości niematerialne	18	120 144	236 647
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	19	10 134	18 176
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	20	263 954	212 498
Pozostałe aktywa	21	237 004	146 299
Aktywa razem		31 207 541	30 715 573

w tys. zł

	Noty	Stan na dzień	
		31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania wobec banków	22	104 439	503 818
Zobowiązania wobec klientów	23	12 206 618	12 485 890
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	24	13 321 247	11 998 114
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	25	235 132	232 152
Rezerwy	26	241 335	84 941
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	27	118 838	164 331
Pozostałe zobowiązania, w tym:	28	362 965	397 878
<i>zobowiązania z tytułu podatku dochodowego</i>	28	1 649	10 952
Zobowiązania podporządkowane	29	679 053	679 396
Kapitał własny	30		
Kapitał podstawowy		383 340	383 340
Inne składniki kapitałów		3 591 220	3 402 736
Zyski zatrzymane, w tym:		-36 646	382 977
Wynik finansowy z lat ubiegłych		267 717	259 481
Wynik roku bieżącego		-304 363	123 496
Kapitał własny ogółem		3 937 914	4 169 053
Kapitał własny i zobowiązania razem		31 207 541	30 715 573

Noty przedstawione na stronach od 11 do 127 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	w tys. zł						
	Kapitał podstawowy	Zyski zatrzymane	Inne dochody całkowite	Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Pozostałe kapitały rezerwowe	RAZEM
Kapitały na początek okresu 01.01.2015	383 340	382 977	10 540	2 141 763	308 338	942 095	4 169 053
Strata za okres	0	-304 363	0	0	0	0	-304 363
Inne całkowite dochody netto							
przeszacowanie aktuarialne (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	6 607	0	0	0	6 607
zmiana wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	63 671	0	0	0	63 671
rozliczenie skumulowanych zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi, które zostały wyłączone z rachunkowości zabezpieczeń (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	14	0	0	0	14
Inne całkowite dochody netto ogółem	0	0	70 292	0	0	0	70 292
Całkowite dochody netto ogółem	0	-304 363	70 292	0	0	0	-234 071
Transakcje z akcjonariuszami odniesione bezpośrednio na kapitał							
podział zysku - odpis na kapitał zapasowy	0	-115 260	0	115 260	0	0	0
transakcje z tytułu płatności w formie akcji	0	0	0	0	0	2 932	2 932
Kapitały na koniec okresu 31.12.2015	383 340	-36 646	80 832	2 257 023	308 338	945 027	3 937 914

Noty przedstawione na stronach od 11 do 127 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA.

	w tys. zł						
	Kapitał podstawowy	Zyski zatrzymane	Inne dochody całkowite	Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Pozostałe kapitały rezerwowe	RAZEM
Kapitały na początek okresu 01.01.2014	383 340	537 839	15 438	1 863 405	308 338	939 263	4 047 623
Zysk za okres	0	123 496	0	0	0	0	123 496
Inne całkowite dochody netto							
przeszacowanie aktuarialne (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	-6 954	0	0	0	-6 954
zmiana wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	1 885	0	0	0	1 885
rozliczenie skumulowanych zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi, które zostały wyłączone z rachunkowości zabezpieczeń (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	171	0	0	0	171
Inne całkowite dochody netto ogółem	0	0	-4 898	0	0	0	-4 898
Całkowite dochody netto ogółem	0	123 496	-4 898	0	0	0	118 598
Transakcje z akcjonariuszami odniesione bezpośrednio na kapitał							
podział zysku - odpis na kapitał zapasowy	0	-278 358	0	278 358	0	0	0
transakcje z tytułu płatności w formie akcji	0	0	0	0	0	2 832	2 832
Kapitały na koniec okresu 31.12.2014	383 340	382 977	10 540	2 141 763	308 338	942 095	4 169 053

Noty przedstawione na stronach od 11 do 127 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

w tys. zł

	Noty	Za rok kończący się	
		31.12.2015	31.12.2014
Zysk/ strata przed opodatkowaniem		-350 082	168 411
Korekty razem		433 447	-568 990
Amortyzacja	6	82 146	76 462
Dywidendy	7	-16 008	-12 305
Przychody z tytułu odsetek	2	-1 003 320	-1 298 523
Koszty z tytułu odsetek	2	174 188	370 634
Przychody odsetkowe otrzymane		903 595	1 289 354
Koszty odsetkowe zapłacone		-193 278	-401 350
Podatek zapłacony/otrzymany		-32 051	6 371
Zyski /straty ze sprzedaży inwestycji		-1 202	-13 221
Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości		-436 575	-444 166
Zmiana stanu aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		-46 403	-9 005
Zmiana stanu należności od banków		34 256	93 213
Zmiana stanu należności od klientów		239 443	534 623
Zmiana stanu pozostałych aktywów		13 393	41 982
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		-82 667	-10 844
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		-399 148	189 004
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów i pozostałych instytucji		970 096	-857 482
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		-45 493	12 473
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		272 475	-136 210
Przepływy netto z działalności operacyjnej		83 365	-400 579
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		-105 963	-93 680
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		11 866	13 221
Dywidendy otrzymane		16 008	12 305
Przepływy netto z działalności inwestycyjnej		-78 089	-68 154
Zaciągnięcie długoterminowych kredytów i pożyczek		610 607	11 165 805
Splata długoterminowych kredytów i pożyczek		-519 826	-11 904 182
Emisja papierów wartościowych		209 441	119 700
Wykup papierów wartościowych własnej emisji		-204 960	-78 470
Przepływy netto z działalności finansowej		95 262	-697 147
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM		100 538	-1 165 880
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	11	5 855 553	7 021 433
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU	11	5 956 091	5 855 553
ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH		100 538	-1 165 880

Noty przedstawione na stronach od 11 do 127 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA

Noty do rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku BPH SA za 2015 rok

Podstawowe dane o emitencie

Bank BPH Spółka Akcyjna (zwany dalej „Bankiem”) jest bankiem mającym siedzibę w Polsce, ul. Płk. Jana Pałubickiego 2, 80-175 Gdańsk. Bank jest wpisany do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Gdańsk – Północ w Gdańsku, pod numerem KRS 0000010260. Numer identyfikacji podatkowej (NIP) – 675-000-03-84.

Głównym akcjonariuszem Banku BPH SA jest GE Investments Poland Sp. z o.o. (GEIP), która posiada 83,74% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Łącznie poprzez swoje spółki zależne grupa General Electric (GE) posiada 87,24% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W związku z reorganizacją grupy kapitałowej General Electric ogłoszoną przez GE w dniu 10 kwietnia 2015 roku, w wyniku realizacji serii transakcji wewnątrzgrupowych przeprowadzonych w wielu jurysdykcjach w dniach 1 grudnia 2015 roku do 3 grudnia 2015 roku, GE posiada akcje Banku pośrednio poprzez GE Capital Global Holdings, LLC. (GE CGH), w której GE posiada 100% akcji w kapitale zakładowym.

Przed reorganizacją GE posiadało akcje pośrednio poprzez General Electric Capital Corporation (GECC), w której GE posiadało 100% akcji w kapitale zakładowym. W wyniku reorganizacji liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, przysługujących bezpośrednio lub pośrednio GE lub spółkom z grupy kapitałowej, nie uległa zmianie.

Po przeprowadzeniu transakcji GE posiada akcje Banku pośrednio poprzez:

- GE Capital Global Holdings (GE CGH), w której GE posiada 100% akcji w kapitale zakładowym,
- GE Capital International Holdings Limited (GECIH), w której GE CGH posiada 100% akcji w kapitale zakładowym,
- DRB Holdings B.V. oraz Selective American Financial Enterprises, w których GECIH posiada 100% akcji w kapitale zakładowym,
- GE Investments Poland sp. z o.o. (GEIP), w której DRB posiada 100% akcji w kapitale zakładowym.

Do podstawowej działalności Banku należy przyjmowanie wkładów pieniężnych, prowadzenie rachunków bankowych, udzielanie kredytów, prowadzenie bankowych rozliczeń pieniężnych oraz wykonywanie czynności bankowych na podstawie ustawy Prawo Bankowe. Przedmiot działalności został szczegółowo przedstawiony w Statucie Banku.

Bank BPH SA jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

Struktura organizacyjna wraz z informacją dotyczącą rodzaju powiązań w grupie wg stanu na 31 grudnia 2015 roku.

Podmiot	Siedziba	Udział % Banku w głosach na WZA/ZW spółki
Jednostka dominująca		
Bank BPH Spółka Akcyjna	Gdańsk	
Jednostki zależne objęte konsolidacją		
BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.	Warszawa	50,14%
Jednostka pośrednio zależna – zależna od BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.		
BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	50,14%

Struktura organizacyjna wraz z informacją dotyczącą rodzaju powiązań w grupie wg stanu na 31 grudnia 2014 roku.

Podmiot	Siedziba	Udział % Banku w głosach na WZA/ZW spółki
Jednostka dominująca		
Bank BPH Spółka Akcyjna	Gdańsk	
Jednostki zależne objęte konsolidacją		
BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.	Warszawa	100,00%
Jednostka pośrednio zależna – zależna od BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.		
BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	50,14%

W dniu 17 sierpnia 2015 roku BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o. (BPH PBK) nabyła od GECC akcje posiadane przez GECC w BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA (BPH TFI), stanowiące 49,86% wszystkich akcji wyemitowanych przez BPH TFI, w zamian za nowe udziały w podwyższonym kapitale zakładowym BPH PBK. Udziały zostały objęte powyżej ich wartości nominalnej. W wyniku transakcji GE Capital International Holdings Limited posiada 49,86%, a Bank BPH SA posiada 50,14% udziałów i głosów na Zgromadzeniu Wspólników BPH PBK. Zmiany udziałów własnościowych w jednostkach zależnych nie spowodowały utraty kontroli przez Bank, Bank nadal posiada pośrednio 50,14% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BPH TFI. Pozostałe 49,86% akcji BPH TFI pośrednio znajduje się w posiadaniu GE Capital International Holdings Limited, spółki utworzonej oraz istniejącej zgodnie z prawem Anglii i Walii.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe Banku BPH SA za 2015 zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku BPH SA dnia 21 marca 2016 roku.

Znaczące zasady rachunkowości

a) Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 330 z późniejszymi zmianami) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

b) Zasady sporządzania jednostkowego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Banku BPH SA zostało sporządzone za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku.

W sprawozdaniu finansowym przyjęto zasadę wyceny według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu

efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Dla pozostałych aktywów i zobowiązań przyjęto zasadę wyceny według kosztu.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym, Bank nie dokonał istotnych zmian zasad rachunkowości w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie. W dalszej części niniejszej noty zaprezentowano zmiany standardy i interpretacje, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2015 roku wraz z ich wpływem na niniejsze sprawozdanie finansowe.

Polityka rachunkowości Banku uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji za wyjątkiem standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie po końcu okresu sprawozdawczego. W dalszej części niniejszej noty zaprezentowano standardy i interpretacje zatwierdzone przez UE, które jeszcze nie weszły w życie oraz standardy i interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE wraz z ich przewidywanym wpływem na sprawozdanie finansowe Banku.

Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zatwierdzone i opublikowane przez Unię Europejską i weszły w życie od 1 stycznia 2015 roku:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
KIMSF 21 Podatki i opłaty	<p>Interpretacja wyjaśnia ujmowanie księgowe zobowiązań do zapłaty opłat i podatków, które nie są podatkami dochodowymi. Zdarzeniem obligującym jest zdarzenie określone w przepisach prawa powodujące konieczność zapłaty podatku bądź opłaty. Sam fakt, że jednostka będzie kontynuować działalność w kolejnym okresie, lub sporządza sprawozdanie zgodnie z zasadą kontynuacji działalności, nie tworzy konieczności rozpoznania zobowiązania. Te same zasady rozpoznawania zobowiązania dotyczą sprawozdań rocznych i sprawozdań śródrocznych. Zastosowanie interpretacji do zobowiązań z tytułu praw do emisji jest opcjonalne.</p> <p>KIMSF 21 dotyczy przede wszystkim opłat rocznej obowiązkowej i ostrożnościowej ponoszonych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.</p>	17 czerwca 2014
Poprawki do MSSF 2011-2013	<p>Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2011-2013) zmieniają 4 standardy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzasadnienia wniosków do MSSF 1 zostały zmienione w celu wyjaśnienia, że w przypadku gdy zastosowanie nowej wersji standardu nie jest jeszcze obowiązkowe, ale jest możliwość wcześniejszego zastosowania, jednostka przyjmująca MSSF po raz pierwszy może wybrać zastosowanie starej lub nowej wersji tego standardu, o ile ten sam standard jest stosowany dla wszystkich prezentowanych okresów. • MSSF 3 - doprecyzowano, że standard nie ma zastosowania do rozliczania tworzenia wspólnego przedsięwzięcia w sprawozdaniu finansowym tego przedsięwzięcia. • Zmiana MSSF 13 wyjaśnia, że wyjątek w MSSF 13, który pozwala jednostce na ustalanie wartości godziwej grupy aktywów finansowych i zobowiązań finansowych w kwocie netto, ma zastosowanie do wszystkich umów (w tym umów nabycia lub zbycia pozycji niefinansowych), które są objęte zakresem MSR 39 lub MSSF 9. 	1 stycznia 2015

- MSR 40 został zmieniony w celu wyjaśnienia, że MSR 40 oraz MSSF 3 nie wykluczają się wzajemnie. Wytyczne zawarte w MSR 40 pomagają sporządzającym sprawozdania finansowe odróżnić nieruchomości inwestycyjne oraz nieruchomości zajmowane przez właściciela. Sporządzający sprawozdania finansowe powinni również odnieść się do wytycznych zawartych w MSSF 3, aby określić, czy nabycie nieruchomości inwestycyjnej jest połączeniem jednostek gospodarczych.

Zmiany nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zatwierdzone przez UE, ale nie mają zastosowania do sprawozdań finansowych sporządzonych za okres rozpoczynający się 1 stycznia 2015 r.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
Zmiany do MSR 1 <i>Prezentacja sprawozdań finansowych</i>	W grudniu 2014 roku, w ramach prac związanych z tzw. inicjatywą dotyczącą ujawniania informacji, Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała poprawkę do MSR 1. Celem opublikowanej zmiany jest wyjaśnienie koncepcji istotności oraz wyjaśnienie, że jeżeli jednostka uzna, że dane informacje są nieistotne, wówczas nie powinna ich ujawniać nawet, jeżeli takie ujawnienie jest co do zasady wymagane przez inny MSSF. W zmienionym MSR 1 wyjaśniono, że pozycje prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz sprawozdaniu z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów mogą być agregowane bądź dezagregowane w zależności od ich istotności. Wprowadzono również dodatkowe wytyczne odnoszące się do prezentacji sum częściowych w tych sprawozdaniach. Wpływ wdrożenia zmian na sprawozdanie finansowe nie został jeszcze oceniony.	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 16 <i>Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 38 Aktywa niematerialne</i>	Zmiana wyjaśnia, że stosowanie metody amortyzacji bazującej na przychodach nie jest właściwe, ponieważ przychody generowane w działalności, która wykorzystuje dane aktywa odzwierciedlają również czynniki inne niż konsumpcja korzyści ekonomicznych z danego aktywa. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 16 <i>Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 41 Rolnictwo dotyczące upraw rolnych</i>	Nie dotyczą działalności Banku.	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 19 <i>Świadczenia pracownicze</i>	Zmiany dotyczą składek wnoszonych do programów określonych świadczeń przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmian jest uproszczenie ujęcia składek, które nie zależą od okresu zatrudnienia, na przykład składki pracownicze ustalone jako stały procent wynagrodzenia. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.	1 lutego 2015
Zmiany do MSR 27: <i>Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych</i>	Zmiana MSR 27 umożliwia stosowanie metody praw własności jako jednej z opcjonalnych metod ujmowania inwestycji w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2016
Zmiany do MSSF 11 <i>Wspólne ustalenia umowne: Nabycie udziału we wspólnej działalności</i>	Niniejsza zmiana do MSSF 11 wymaga od inwestora w przypadku, gdy nabywa on udział we wspólnej działalności będącej biznesem w rozumieniu definicji zawartej w MSSF 3, stosowania do nabycia swojego udziału zasad dotyczących rachunkowości połączeń biznesów zgodnie z MSSF 3 oraz zasad wynikających z innych	1 stycznia 2016

standardów, chyba że są one sprzeczne z wytycznymi zawartymi w MSSF 11.

Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Poprawki do MSSF 2010-2012

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2010-2012) zmieniają 7 standardów: 1 lutego 2015

- MSSF 2 został zmieniony w celu wyjaśnienia definicji "warunków nabycia uprawnień" i zdefiniowania oddzielnie "warunku związanego z dokonaniem gospodarczym" i "warunku świadczenia usługi".
- MSSF 3 został zmieniony w celu wyjaśnienia, że (1) obowiązek warunkowej zapłaty, który spełnia definicję instrumentu finansowego, klasyfikuje się jako zobowiązania finansowe lub jako kapitał własny, na podstawie definicji zawartych w MSR 32, oraz (2) wszystkie składniki warunkowej zapłaty niebędące kapitałem własnym, zarówno finansowe jak i niefinansowe, wycenia się w wartości godziwej na każdy dzień, na który sporządza się sprawozdanie finansowe, a zmiany wartości godziwej są ujmowane w rachunku zysków i strat.
- Zmiana MSSF 8 wymaga (1) ujawnienia ocen dokonywanych przez Zarząd w agregacji segmentów operacyjnych, w tym opis segmentów, które zostały zagregowane i wskaźników ekonomicznych, których oceny dokonano w celu określenia, że zagregowane segmenty mają podobne cechy ekonomiczne, oraz (2) uzgodnienie aktywów segmentu do aktywów jednostki, gdy aktywa segmentu są raportowane.
- Uzasadnienie wniosków do MSSF 13 zostało zmienione w celu wyjaśnienia, że usunięcie niektórych paragrafów MSR 39 wraz z publikacją MSSF 13 nie zostało dokonane z zamiarem usunięcia możliwości pomiaru należności i zobowiązania krótkoterminowych w kwocie faktury, w przypadkach kiedy wpływ dyskonta jest nieistotny.
- MSR 16 i MSR 38 zostały zmienione w celu wyjaśnienia, w jaki sposób wartość brutto i umorzenie są traktowane w przypadku kiedy jednostka stosuje model oparty na wartości przeszacowanej.
- Zmieniony MSR 24 uwzględnia jako podmiot powiązany, podmiot, który świadczy usługi polegające na zapewnieniu kluczowego personelu zarządzającego dla jednostki sprawozdawczej lub jednostki dominującej podmiotu sprawozdawczego ("podmiot zarządzający"), oraz wymaga, aby ujawnić kwoty którymi obciążana jest jednostka sprawozdawcza przez podmiot zarządzający w zamian za świadczenie tych usług.

Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Poprawki do MSSF 2012-2014

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2012-2014) zmieniają 4 standardy: 1 stycznia 2016

- W MSSF 5 zostały dodane szczegółowe wytyczne dla przypadków, gdy jednostka dokonuje przeklasyfikowania aktywów do zbycia do aktywów przekazywanym właścicielom oraz przypadków odwrotnych oraz przypadków, gdy aktywa przekazywane właścicielom są działalnością zaniechaną.
- W MSSF 7 zostały dodane szczegółowe wytyczne określające czy

umowa serwisowa stanowi utrzymywanie zaangażowania w przeniesionych aktywach w celu określenia wymaganych ujawnień. Dodatkowo, w MSSF 1 wyjaśniono wpływ zastosowania zmian do MSSF 7 na zakres ujawnień do śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

- W MSR 19 wyjaśniono, iż wysoko oceniane obligacje przedsiębiorstw w wyznaczaniu stopy dyskontowej dla świadczeń po okresie zatrudnienia powinny być denominowane w tej samej walucie, w której świadczenia będą wypłacane.
- W MSR 34 wyjaśniono znaczenie wyrażenia „w innym miejscu śródrocznego sprawozdania finansowego” oraz wprowadzono wymóg stosowania odniesień.

Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów oczekujące na zatwierdzenie przez UE

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami	<p>Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią przedsięwzięcie.</p> <p>W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią przedsięwzięcie, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji przedsięwzięcia, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.</p>	Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została jeszcze ustalona przez IASB
Zmiany do MSR 7	<p>Zmiany wymagają ujawnień zmiany stanu zobowiązań wynikających z działalności finansowej w podziale na zmiany związane i niezwiązane z przepływami środków pieniężnych.</p>	1 stycznia 2017
Zmiany do MSR 12	<p>Zmiany mają za zadanie doprecyzowanie warunków rozpoznawania aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikającego z niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.</p> <p>Wpływ zmian do MSR 12 na sprawozdanie finansowe nie został jeszcze oceniony.</p>	1 stycznia 2017
MSSF 9 <i>Instrumenty Finansowe</i>	<p>Nowy standard: MSSF 9 zastąpi obecnie obowiązujący MSR 39.</p> <p>Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.</p> <p>MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w</p>	1 stycznia 2018

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
	<p>innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.</p> <p>W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany mają na celu ściślej dopasować rachunkowość zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem.</p> <p>Wdrożenie MSSF 9 będzie miało istotny wpływ na sprawozdanie finansowe. Na dzień dzisiejszy nie został on jeszcze oceniony.</p>	
<p>Zmiany do MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i>, MSSF 12 <i>Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach</i> oraz MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i></p>	<p>Zmiany wyjaśniają, że jednostka powinna wyceniać w wartości godziwej przez wynik finansowy wszystkie swoje jednostki zależne, które są jednostkami inwestycyjnymi. Ponadto doprecyzowano, że zwolnienie ze sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jeżeli jednostka dominująca wyższego stopnia sporządza dostępne publicznie sprawozdania finansowe dotyczy niezależenie od tego czy jednostki zależne są konsolidowane, czy też wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 10 w sprawozdaniu jednostki dominującej najwyższego lub wyższego szczebla.</p> <p>Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.</p>	1 stycznia 2016
<p>MSSF 14 <i>Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe</i></p>	<p>Nie dotyczy działalności Banku.</p>	1 stycznia 2016
<p>MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i></p>	<p>Zasady przewidziane w MSSF 15 dotyczyć będą wszystkich umów skutkujących przychodami. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w momencie transferu towarów lub usług na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, należy ujmować oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, zgodnie z nowym standardem kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.</p> <p>Wpływ wdrożenia MSSF 15 na sprawozdanie finansowe nie został jeszcze oceniony.</p>	1 stycznia 2017
<p>MSSF 16 <i>Leasing</i></p>	<p>Celem standardu jest określenie zasad ujmowania, wyceny, prezentacji oraz zakresu ujawnianych informacji dotyczących leasingu. Z perspektywy leasingobiorców nowy standard wprowadzi jeden model, który zastąpi obecny podział umów na leasing operacyjny i finansowy. Leasingobiorcy będą zobowiązani do ujmowania: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich umów leasingowych zawieranych na okresy dłuższe niż 12 miesięcy, chyba że użytkowane aktywo ma niską wartość; oraz (b) amortyzacji użytkowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania. W zakresie zasad ujmowania leasingu przez leasingodawców MSSF 16 jest zasadniczo zbieżny z wymogami MSR 17. W konsekwencji leasingodawca będzie nadal klasyfikował umowy jako leasing operacyjny lub finansowy.</p> <p>Wpływ wdrożenia MSSF 16 na sprawozdanie finansowe nie został jeszcze oceniony.</p>	1 stycznia 2019

Zasady rachunkowości przedstawione poniżej, zostały zastosowane do obu zaprezentowanych okresów sprawozdawczych.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w walucie funkcjonalnej tj. w walucie podstawowej środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność. Walutą funkcjonalną jest złoty polski. Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

c) Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej Banku BPH SA w dającej się przewidzieć przyszłości.

d) Wartości szacunkowe

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Bank pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym.

Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Banku, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Bank podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie sprawozdawczym, podczas którego dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub również w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Na każdy koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Ocena dotyczy zarówno przesłanek ujawnionych jak i przesłanek, których nie ujawniono na koniec okresu sprawozdawczego (tzw. Incurred but not reported losses - IBNR). W zakresie identyfikacji przesłanek dla portfela IBNR, Bank wykorzystuje statystyczne metody pomiaru uwzględniające założenia dotyczące okresu ujawniania straty (tzw. Loss Identification Period).

Dla wszystkich ekspozycji, dla których istnieją przesłanki utraty wartości, Bank dokonuje pomiaru straty opartego na oczekiwaniach przyszłych odzysków. Oczekiwania dla indywidualnie istotnych ekspozycji dokonywane są w oparciu o wiedzę ekspercką, podczas gdy dla ekspozycji ocenianych kolektywnie, oczekiwania wyznaczane są w oparciu o statystyczne metody bazujące na obserwacjach historycznych (korygowanych w tych aspektach, które mogą nie być reprezentatywne dla przyszłości).

Zasady dokonywania wyceny, z uwzględnieniem kwestii szacunków oraz kompetencji w zakresie podejmowania decyzji, są w Banku szczegółowo uregulowane i opisane w nocie 44.4 „Ryzyko kredytowe”.

Metody pomiaru wraz z założeniami podlegają regularnemu procesowi monitoringu i walidacji. Wszelkie obserwacje procesów monitoringu i walidacji znajdują swoje odzwierciedlenie w zasadach wyceny.

Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/-10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2015 roku uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 21 mln zł lub zwiększeniu o 18 mln zł (na dzień 31 grudnia 2014 odpowiednio zmniejszeniu o 30 mln zł lub zwiększeniu o 20 mln zł). Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku, których utrata wartości rozpoznana jest w oparciu o indywidualną ocenę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek zostały zaprezentowane w Nocie 15 „Odpisy z tytułu utraty wartości należności”, natomiast wpływ na rachunek zysków i strat odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek został zaprezentowany w Nocie 3 „Odpisy z tytułu utraty wartości”.

Wartość godziwa instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując modele wyceny. Wyceny instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz papierów dłużnych nienotowanych na aktywnych rynkach dokonuje się w oparciu o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosowane są modele wyceny opcji. Tam gdzie to możliwe w modelach wykorzystywane są dane pochodzące z aktywnego rynku. W przypadku, gdy dane wejściowe do modelu pochodzące z aktywnego rynku nie są dostępne, Bank wykorzystuje parametry i wielkości szacunkowe. Główne parametry szacunkowe stosowane do wyceny instrumentów finansowych wynikają z analizy ryzyka kredytowego kontrahenta. W przypadku wyceny instrumentów pochodnych, przesunięcie równoległe krzywych dochodowości o +/- 0,5 pp. spowodowałoby zmianę wyceny tych instrumentów pochodnych odpowiednio o ok. +/- 4,6 mln zł na 31 grudnia 2015 roku (przy czym 86% tego wpływu dotyczy instrumentów typu IRS) oraz 4 mln na 31 grudnia 2014 roku (przy czym 99,9% tego wpływu dotyczy instrumentów typu IRS).

W związku z transakcją przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Bank dokonał przeszacowania posiadanej akcji Visa Europe do wartości godziwej w wysokości 19 009 tys. EUR, równowartość 81 005 tys. zł (według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku). Skutek wyceny, z uwzględnieniem podatku dochodowego, został odniesiony w inne całkowite dochody, co nie miało wpływu na wynik netto. Szczegółowy opis znajduje się w nodzie 16 „Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”.

Zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych ujmowana jest w rachunku zysków i strat w Nocie 5 „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych” oraz w przypadku papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, w innych całkowitych dochodach w Nocie 30 „Kapitał własny”.

Ryzyko kredytowe kontrahenta związane z instrumentami pochodnymi

Wycena niezapadłych transakcji pochodnych w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta została przeprowadzona w podejściu analogicznym do wyceny portfela kredytowego Banku.

Oszacowania korekty wartości godziwej o ryzyko kredytowe kontrahenta dokonano w ujęciu indywidualnym: w przypadku klientów gdzie analiza indywidualna wskazała na podwyższone ryzyko kredytowe kontrahenta oraz w ujęciu portfelowym: w odniesieniu do transakcji z kontrahentami gdzie indywidualna ocena standingu kredytowego nie wykazała przesłanek podwyższonego ryzyka.

W przypadku transakcji ocenianych indywidualnie, korektę oszacowano przy zastosowaniu techniki zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych w podejściu wieloscenariuszowym. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla transakcji ocenianych indywidualnie uległa zmianie o +/-10%, to szacowana wielkość korekty na dzień 31 grudnia 2015 roku uległaby zmianie o +/- 0,4 mln zł (na dzień 31 grudnia 2014 odpowiednio o +/- 0,6 mln zł). Szacunek ten został przeprowadzony dla transakcji ocenianych indywidualnie w oparciu o indywidualną ocenę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń.

W zakresie wyceny portfelowej, w celu oszacowania korekty wyceny wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta wykorzystano podejście oparte na koncepcji strat poniesionych lecz niezidentyfikowanych.

Zmiana wyceny instrumentów pochodnych z tytułu ryzyka kredytowego ujmowana jest łącznie z wyceną instrumentów pochodnych w rachunku zysków i strat w Nocie 5 „Wynik na

instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych”.

Utrata wartości aktywów niefinansowych

Utrata wartości składnika aktywów niefinansowych jest identyfikowana w przypadku, gdy jego wartość księgowa jest wyższa od wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna stanowi wartość wyższą spośród wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży oraz wartości użytkowej.

Wyznaczenie wartości użytkowej wiąże się z przeprowadzeniem przez Bank szacunków wartości przyszłych przepływów pieniężnych, oczekiwanych z tytułu dalszego użytkowania lub zbycia składnika aktywów i ze zdyskontowaniem tych wartości. Powyższe zasady stosuje się również do przeprowadzania testów na utratę wartości wartości firmy. Szczegółowy opis założeń stosowanych przy przeprowadzaniu testu na utratę wartości wartości firmy został zaprezentowany w nocie 18 „Wartości niematerialne”.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych zostały zaprezentowane w Nocie 17 „Aktywa trwałe rzeczowe” oraz w nocie 18 „Wartości niematerialne”, natomiast wpływ na rachunek zysków i strat odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych został zaprezentowany w Nocie 7 „Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych”.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne

Rezerwa na zobowiązania związane z odprawami emerytalnymi, rentowymi i pośmiertnymi wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarium jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na koniec okresu sprawozdawczego. Prawa pracowników do wypłat emerytalnych, rentowych oraz pośmiertnych wynikają z zasad wynagradzania obowiązujących na mocy porozumienia zawartego pomiędzy reprezentantami pracowników a Bankiem oraz z zasad Kodeksu Pracy. Podstawę wymiaru odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych stanowi jednomiesięczne wynagrodzenie pracownika.

Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych. Poniżej zaprezentowano wrażliwość rezerwy na odprawy emerytalne, rentowe oraz pośmiertne na istotne założenia aktuarialne:

- stopa dyskontowa,

mln PLN	Stopa dyskontowa -0,5 pp	Stopa dyskontowa +0,5 pp
Zmiana rezerwy	2,8	-2,5

- stopa wzrostu płac,

mln PLN	Stopa wzrostu płac -1 pp	Stopa wzrostu płac +1 pp
Zmiana rezerwy	-4,8	6,0

- rotacja pracowników,

mln PLN	Rotacja pracowników -10%	Rotacja pracowników +10%
Zmiana rezerwy	1,0	-0,9

- umieralność pracowników.

mIn PLN	Umieralność -20%	Umieralność +20%
Zmiana rezerwy	-0,3	0,3

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania wynosi 18,38 lat.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe oraz pośmiertne została zaprezentowana w Nocie 26 „Rezerwy” oraz w Nocie 43 „Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników”, natomiast jej wpływ na rachunek zysków i strat został zaprezentowany w Nocie 6 „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu”.

Rezerwa restrukturyzacyjna

Zgodnie z MSR 37 Bank ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej rezerwę restrukturyzacyjną obejmującą nakłady bezpośrednio powstałe w wyniku restrukturyzacji i nieodzownie wynikające z tej restrukturyzacji. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szczegółowy, formalny i ogłoszony plan restrukturyzacji.

Rezerwa restrukturyzacyjna została zaprezentowana w Nocie 26 „Rezerwy” oraz w Nocie 43 „Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników”, natomiast jej wpływ na rachunek zysków i strat został zaprezentowany w Nocie 6 „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu”.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do ujemnych różnic przejściowych w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice.

W saldzie aktywów z tytułu podatku odroczonego (Nota 20) na dzień 31 grudnia 2015 roku zawarta jest kwota 22 691 tys. zł, której realizacja zależy od dojścia do skutku transakcji aportu części należności do spółki a następnie sprzedaży akcji spółki stronie trzeciej. Zarząd ma zamiar przeprowadzenia takiej transakcji.

Inne wartości szacunkowe

Rezerwy na ryzyko prawne wyliczane są na podstawie szacowanej kwoty wypływu środków pieniężnych w przypadku, gdy prawdopodobne jest, że w wyniku niepomyślnego zakończenia sprawy, taki wypływ nastąpi. Dokonując szacunków Bank korzysta z wewnętrznych i zewnętrznych analiz i opinii prawnych. Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych zaprezentowano w Nocie 35 „Postępowania sądowe”.

e) Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja:

Instrumenty finansowe są klasyfikowane przez Bank zgodnie z zasadami MSR 39 jako:

- wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat
Do tej kategorii Bank klasyfikuje:
 - instrumenty finansowe przeznaczone od obrotu,
 - instrumenty pochodne,
 - instrumenty finansowe wyznaczone w momencie początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (tzw. *fair value option*).

Bank przy początkowym ujęciu desygnuje instrumenty finansowe do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:

- w przypadku, gdy prowadzi to do eliminacji lub znaczącego zmniejszenia niespójności w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. „niedopasowanie księgowo”). Dotyczy to papierów wartościowych (obligacji skarbowych i bonów pieniężnych), dla których ryzyko rynkowe jest ekonomicznie zabezpieczane instrumentami pochodnymi, oraz
- w związku z tym, iż te aktywa finansowe są zarządzane, a osiągnięte wyniki oceniane, na bazie wartości godziwej. Informacje dotyczące tych aktywów finansowych są raportowane na bazie wartości godziwej do osób zarządzających. Dotyczy to certyfikatów inwestycyjnych;
- pożyczki lub należności
Są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. Do kategorii pożyczek i należności należą należności od banków, należności od klientów oraz pozostałe aktywa finansowe (prezentowane w Nocie 21 „Pozostałe aktywa”);
- aktywa dostępne do sprzedaży
Są to aktywa finansowe nie zakwalifikowane do pozostałych grup bądź desygnowane do tej kategorii;
- pozostałe zobowiązania finansowe
Kategoria ta obejmuje zobowiązania wobec Banku Centralnego, zobowiązania wobec banków, zobowiązania wobec klientów, zobowiązania wobec pozostałych instytucji, wyemitowane dłużne instrumenty finansowe oraz pozostałe zobowiązania finansowe (prezentowane w nocie 28 „Pozostałe zobowiązania”).

Ujmowanie i wycena instrumentów finansowych

Wszystkie instrumenty finansowe są ewidencjonowane w księgach rachunkowych w dacie zawarcia transakcji. Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia.

Instrumenty finansowe wycenia się początkowo w wartości godziwej, skorygowanej (w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nie klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy) o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. W terminie późniejszym aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz aktywa dostępne do sprzedaży są wyceniane do wartości godziwej z wyjątkiem takich kapitałowych aktywów dostępnych do sprzedaży, które nie są notowane na aktywnym rynku i których wartość godziwa nie może być ustalona w sposób wiarygodny (aktywa te są wyceniane wg kosztu). Różnice z wyceny w przypadku aktywów dostępnych do sprzedaży oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne odnoszone są do innych dochodów całkowitych, a pozostałych aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej – do rachunku zysków i strat.

Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są metodą zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej. Dyskonto, premia, wszelkie opłaty i prowizje wchodzące w skład wewnętrznej stopy zwrotu instrumentu wraz z inkrementalnymi kosztami transakcji są rozpoznawane w wartości początkowej instrumentu finansowego i amortyzowane przez ekonomiczny okres życia instrumentu.

Wartość godziwa instrumentów finansowych jest oparta na kwotowanych cenach rynkowych bez pomniejszenia z tytułu kosztów transakcji. Jeżeli cena rynkowa nie jest dostępna wartość godziwa instrumentu jest szacowana z wykorzystaniem modeli wyceny opcji lub modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Bank stosuje następujące techniki wyceny do wartości godziwej dla poszczególnych typów instrumentów finansowych:

- dłużne lub kapitałowe papiery wartościowe kwotowane na aktywnym rynku: wartość godziwa oparta jest na kwotowanych cenach rynkowych bez pomniejszenia o koszty transakcyjne,
- dłużne papiery wartościowe niekwotowane na aktywnym rynku: wartość godziwa ustalana jest za pomocą metod wyceny polegających na dyskontowaniu przepływów pieniężnych krzywą rynkową skorygowaną o odpowiedni dla danego instrumentu spread kredytowy. Spread kredytowy szacowany jest na podstawie cen emisyjnych na rynku pierwotnym oraz aktualizowany w oparciu o okresową analizę wiarygodności kredytowej emitenta,
- instrumenty pochodne: wartość godziwa szacowana jest z wykorzystaniem technik wyceny opartych na dyskontowaniu przepływów pieniężnych bądź modelach opcyjnych.

Wyłączenie składników aktywów i zobowiązań finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Bank wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy, gdy:

a) wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych

albo

b) przenosi składnik aktywów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Bank przenosi składnik aktywów finansowych, gdy:

a) zatrzymuje umowne prawo do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale bierze na siebie umowny obowiązek przekazania tych przepływów pieniężnych do jednego lub więcej odbiorców i spełnione są wszystkie trzy następujące warunki:

- Bank nie ma obowiązku wypłaty kwot ostatecznym odbiorcom dopóki nie otrzyma odpowiadających im kwot, które wynikają z pierwotnego składnika aktywów finansowych,
- na mocy umowy przeniesienia Bank nie może sprzedać lub zastawić pierwotnego składnika aktywów finansowych w inny sposób, niż uczynić zastaw na rzecz ostatecznego odbiorcy jako zabezpieczenie zobowiązania do dokonywania płatności pieniężnych,
- Bank, działając w imieniu ostatecznych odbiorców, jest obowiązany do przekazania wszystkich otrzymanych przepływów pieniężnych bez istotnej zwłoki,

lub

b) przenosi umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Jeśli Bank przeniósł składnik aktywów finansowych, to ocenia, czy przeniósł zasadniczo wszystkie rodzaje ryzyka i korzyści wynikające z posiadania przeniesionego składnika aktywów. Jeśli Bank zatrzymuje zasadniczo wszystkie rodzaje ryzyka i korzyści, to kontynuuje ujmowanie przeniesionego składnika aktywów. Jeśli przekazał zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści, to wyłącza przeniesiony składnik aktywów.

Jeśli Bank ani nie przeniósł ani nie zatrzymał zasadniczo wszystkich rodzajów ryzyka i korzyści wynikających z posiadania przeniesionego składnika aktywów, to ocenia, czy zatrzymał kontrolę nad przeniesionym składnikiem aktywów.

Jeśli Bank zatrzymał kontrolę nad przeniesionym składnikiem aktywów, to kontynuuje ujmowanie przekazanego składnika aktywów w zakresie utrzymywanego w nim zaangażowania. Jeśli Bank nie zatrzymał kontroli, to wyłącza przeniesiony składnik aktywów.

W oparciu o powyższe zasady Bank wyłącza należności z tytułu kredytu/pożyczki lub jej części ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy dokona sprzedaży. Dodatkowo Bank spisuje

należności w ciężar rezerw, gdy dokona bezwarunkowego umorzenia wierzytelności, a także, gdy Bank nie oczekuje przepływów dla danej należności z tytułu kredytu/pożyczki.

Bank wyłącza z ksiąg rachunkowych składnik zobowiązań finansowych lub jego część w przypadku, gdy zobowiązanie wygasło. Zobowiązanie wygasa, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł termin jego dochodzenia.

Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem złożonego instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym, powodującym, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu złożonego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe oddziela się od umowy zasadniczej i ujmuje jako instrumenty pochodne, jeśli:

- cechy ekonomiczne i ryzyka związane z wbudowanymi instrumentami pochodnymi nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykami właściwymi dla umowy zasadniczej,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wydzielany wbudowany instrument pochodny, spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- instrument złożony nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Wbudowane instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, a jej zmiany są ujmowane w rachunku zysków i strat. Instrumenty zasadnicze wyemitowane przez Bank wycenia się wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Wbudowany instrument pochodny oddziela się od umowy zasadniczej i ujmuje jako instrument pochodny w momencie, gdy jednostka staje się po raz pierwszy stroną umowy. Bank nie dokonuje późniejszych ponownych ocen, chyba, że do warunków umowy wprowadzana jest zmiana w znaczący sposób modyfikująca przepływy środków pieniężnych, które w przeciwnym razie byłyby wymagane zgodnie z umową.

f) Transakcje repo (sbb) i reverse repo (bsb)

Papiery wartościowe sprzedane lub kupione z przyrzeczeniem ich odkupu lub odsprzedaży (repo, sbb, reverse repo, bsb) są wykazywane odpowiednio jako kredyty i pożyczki otrzymane od innych banków lub klientów oraz udzielone innym bankom lub klientom. Różnica pomiędzy ceną sprzedaży a ceną odkupienia stanowi przychód lub koszt odsetkowy i jest rozliczana w czasie przez okres życia kontraktu przy zastosowaniu zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej.

g) Kompensowanie instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy łącznie spełnione są dwa warunki:

- a) istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot;
- b) rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następuje jednocześnie.

h) Rachunkowość zabezpieczeń

Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń. W nocie 33 „Rachunkowość zabezpieczeń” przedstawiono informację dotyczącą powiązań zabezpieczających rozwiązanych w 2009.

i) Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień sprawozdawczy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Identyfikacja pojedynczego zdarzenia wskazującego utratę wartości może nie być możliwa. Utratę wartości może raczej spowodować złożony efekt kilku zdarzeń a jej identyfikacja dokonywana jest w Banku w oparciu o obiektywne przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem oceny sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy z Bankiem oraz jego otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja występowania przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o ocenę ryzyka nie wywiązania się kredytobiorcy z zobowiązań wobec Banku, obejmujące między innymi następujące zdarzenia:

- a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- b) niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub należności głównej;
- c) przyznanie pożyczkobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił;
- d) wysoce prawdopodobna upadłość pożyczkobiorcy lub inna reorganizacja finansowa pożyczkobiorcy.

W przypadku niedotrzymania warunków umowy poprzez niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub należności głównej, przesłanką utraty wartości, w ocenie Banku, jest 90-dniowe opóźnienie spłaty znaczącej kwoty należności na istotnym rachunku kredytobiorcy. Warunek ten jest stosowany przez Bank dla wszystkich segmentów kredytobiorców.

W przypadku zidentyfikowania przesłanek utraty wartości na jakimkolwiek rachunku kredytobiorcy, łączne zaangażowanie kredytobiorcy podlega wycenie pod kątem utraty wartości.

Jeśli obiektywne przesłanki utraty wartości występują, wówczas dokonywane jest wyliczenie odpisu, który równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową ekspozycji a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową ekspozycji kredytowej obniża się poprzez dokonanie odpisu. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się poprzez skorygowanie rachunku rezerw. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z odpisów z tytułu utraty wartości”.

Poziom odpisów utrzymywanych przez Bank składa się z odpisów wynikających z indywidualnej oceny pojedynczych aktywów, a także z odpisów powstałych na skutek oceny ryzyka homogenicznych grup ekspozycji.

Dla celów określenia przyszłych przepływów pieniężnych aktywa finansowe ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości podlegają podziałowi na aktywa indywidualnie istotne oraz indywidualnie nieistotne. Podział dokonywany jest na podstawie łącznego zaangażowania kredytobiorcy, gdzie poziomy istotności zostały przez Bank ustalone odrębnie dla segmentu klientów indywidualnych oraz podmiotów gospodarczych.

Określenie przyszłych przepływów pieniężnych dla aktywów indywidualnie istotnych, dokonywane jest w oparciu o eksperckie szacunki spodziewanych spłat kredytobiorcy, wpływów z tytułu realizacji zabezpieczeń, sprzedaży wierzytelności oraz wszystkich innych przepływów, wobec których istnieje możliwość wiarygodnego udokumentowania oczekiwań. Szacunki, uwzględniające ocenę kondycji finansowej kredytobiorcy oraz oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych odzwierciedlają strategię Banku wobec kredytobiorcy i wynikają między innymi z doświadczenia współpracy z kredytobiorcą lub innymi kredytobiorcami o zbliżonym profilu ryzyka oraz znajomości danych historycznych dla podobnych przypadków.

Określenie przyszłych przepływów pieniężnych dla aktywów indywidualnie nieistotnych, oparte jest na ocenie portfelowej (kolektywnej) i wynika z historycznych doświadczeń dotyczących strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka. Dla celów kolektywnej oceny utraty wartości, aktywa finansowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność kredytobiorcy do spłaty zobowiązania. Dane historyczne dotyczące strat są korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych (w celu odzwierciedlenia oddziaływania bieżących warunków, które nie miały wpływu w ocenianym okresie) jak też, korygowane poprzez wyeliminowanie czynników mających wpływ na dane historyczne, a nie występujących obecnie.

Przyszłe przepływy pieniężne, ustalone zarówno dla aktywów indywidualnie istotnych jak i indywidualnie nieistotnych dyskontowane są przy wykorzystaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku, gdy pożyczka, należność lub instrument finansowy utrzymywany do terminu wymagalności jest instrumentem o zmiennej stopie procentowej, to stopa dyskontowa stosowana do oszacowania utraty wartości jest bieżącą efektywną stopą procentową ustaloną w ramach danego kontraktu.

W zakresie portfela aktywów, dla których nie stwierdzono utraty wartości, Bank tworzy odpis na straty poniesione, lecz niezidentyfikowane (IBNR). Odpis z tytułu IBNR odzwierciedla poziom straty kredytowej, który wystąpił na skutek zaistnienia zdarzeń utraty wartości, które nie zostały zidentyfikowane przez Bank do końca okresu sprawozdawczego, ustalonej na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka do charakterystyki ryzyka grupy aktywów objętych procesem wyliczenia IBNR. Odpis z tytułu IBNR liczony jest w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, wypracowane na bazie danych historycznych. Kalkulacja IBNR uwzględnia koncepcję okresu ujawniania straty kredytowej.

W szacunkach odpisów, Bank nie ujmuje strat oczekiwanych na skutek zdarzeń przyszłych, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat, nawet, jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony przez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

Zobowiązania pozabilansowe

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe, zgodnie z MSR 37 Bank tworzy rezerwy na poniesione nieudokumentowane ryzyko kredytowe oraz na udzielone gwarancje obarczone ryzykiem nie wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy. Rezerwa z tytułu utraty wartości zobowiązań pozabilansowych, w tym gwarancji finansowych oraz gwarancji dobrego wykonania, wyliczana jest w oparciu o ustanowiony limit i możliwą do odzyskania kwotę należności rozumianą jako bieżąca wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Przepływy dotyczące zobowiązań pozabilansowych oblicza się w oparciu o ustalony limit w terminie odpowiadającym końcowej dacie tego zobowiązania i uzależnione od prawdopodobieństwa wypływu środków z Banku.

j) Leasing operacyjny

W przypadku umów leasingu zawartych przez Bank jako leasingodawcę, przedmiot leasingu jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku, ponieważ nie nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę.

W przypadku umów leasingu zawartych przez Bank jako leasingobiorcę, przedmiot leasingu nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jednostki.

Całość opłat z tytułu leasingu operacyjnego jest ujmowana jako przychody lub koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania umowy leasingowej.

k) Należności z tytułu umów leasingu finansowego

Umowy leasingowe, na mocy, których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmowana jest wartość należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Ujmowanie przychodów z tytułu umów leasingu finansowego przebiega w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji leasingowej netto dokonanej przez Bank w ramach leasingu finansowego.

Należności z tytułu umów leasingu finansowego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji kredyty i pożyczki udzielone klientom.

l) Wartości niematerialne

Wartość firmy będąca nadwyżką kosztu nabycia nad wartością godziwą przejętych w wyniku połączenia jednostek gospodarczych aktywów netto jest wyceniana w wysokości kosztu nabycia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie jest amortyzowana, ale jest corocznie poddawana testowi na utratę wartości poprzez oszacowanie wartości odzyskiwanej ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Pozostałe wartości niematerialne, w tym wytworzone przez Bank posiadające ekonomiczny okres użyteczności są amortyzowane do rachunku zysków i strat metodą liniową i prezentowane według kosztu nabycia/wytworzenia pomniejszonego o umorzenie. Stawki

amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych. Bank stosuje 12,5% stawkę amortyzacji bilansowej dla podstawowych grup wartości niematerialnych. Co najmniej raz w roku Bank weryfikuje przyjętą metodę amortyzacji i okres użytkowania wartości niematerialnych i prawnych.

m) Rzeczowe aktywa trwałe

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Amortyzacja jest odnoszona do rachunku zysków i strat metodą liniową. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego. Gruntów nie amortyzuje się. Bank stosuje następujące stawki amortyzacji bilansowej dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych:

- budynki i budowle	2,5% - 6,25%
- urządzenia techniczne i maszyny	6% - 20%
- środki transportu	20%
- ulepszenia w obcych środkach trwałych	zgodnie z okresem najmu jednak nie dłużej niż 10 lat

Co najmniej raz w roku Bank weryfikuje przyjętą metodę amortyzacji i okres użytkowania rzeczowych aktywów trwałych.

Rzeczowe aktywa trwałe pozyskane w ramach umowy leasingu finansowego wykazywane są w wartości godziwej aktywa lub, jeśli mniejsza, w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, pomniejszonej o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisu z tytułu utraty wartości.

n) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Bank klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli oczekuje się, iż ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Działalność zaniechana jest częścią jednostki, która została sprzedana lub jest klasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży i odnosi się do oddzielnej, istotnej linii biznesowej, która jest przeznaczona do zbycia. Działalność zaniechana wymaga szeregu ujawnień osobnych od działalności kontynuowanej.

o) Przychody i koszty do rozliczenia w czasie

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe czynne prezentuje się w sprawozdaniu finansowym w pozycji „koszty do rozliczenia w czasie”.

Przychody przyszłych okresów dotyczą dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. W sprawozdaniu finansowym prezentowane są w pozycji „przychody do rozliczenia w czasie”.

p) Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy Bank ma prawne lub zwyczajowo oczekiwane zobowiązania w wyniku przeszłych zdarzeń, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Rezerwa na restrukturyzację – jako szczególna forma rezerwy - jest tworzona po spełnieniu ogólnych warunków ujmowania rezerwy, o których mowa powyżej oraz dodatkowo:

- (i) Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji;
 - (ii) Zostały wywołane oczekiwania stron objętych restrukturyzacją poprzez wdrożenie planu restrukturyzacji lub publiczne ogłoszenie podstawowych zasad tego planu.
- Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych kosztów operacyjnych.

Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Banku obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze są ujmowane jako koszty w okresie, którego dotyczą niezależnie od momentu ich faktycznej zapłaty.

Bank tworzy rezerwę na premie i nagrody dotyczące wyników osiągniętych w okresie sprawozdawczym, których wypłata ma miejsce po końcu okresu sprawozdawczego oraz rezerwę na zobowiązanie z tytułu niewykorzystanego do końca okresu sprawozdawczego urlopu wypoczynkowego.

Do kategorii świadczeń krótkoterminowych Bank zalicza również odprawy należne pracownikom w związku z rozwiązaniem stosunku pracy.

Płatności w formie akcji

Koszty z tytułu płatności w formie akcji w ramach Długoterminowego Programu Motywacyjnego General Electric Company (GE) wyceniane są wg wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych ustalonej na dzień przyznania uprawnień przez okres nabywania praw przez pracownika. Wartość kosztu ujmowana jest jako zwiększenie kapitału.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Bank dokonuje wyceny rezerw na zobowiązania związane z odprawami emerytalnymi, rentowymi i pośmiertnymi należnymi uprawnionym pracownikom. Kwoty rezerw szacowane są w oparciu o wyliczenia aktuarialne. Wartość zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych jest wyliczana według bieżącej wartości szacunkowych przyszłych wypływów środków pieniężnych z wykorzystaniem stóp procentowych określonych poprzez odniesienie do warunków rynkowych.

Inne długoterminowe świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwę na zobowiązania z tytułu innych długoterminowych świadczeń pracowniczych wynikających z dyrektywy CRD IV. Ustalenie wartości rezerwy odbywa się dla świadczeń określonych w wartościach pieniężnych w wysokości tego świadczenia, a dla świadczeń określonych w odniesieniu do instrumentów kapitałowych w wartości godziwej tych instrumentów z uwzględnieniem prawdopodobieństwa realizacji celów uprawniających do wypłaty.

q) Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Aktywa Banku z wyjątkiem aktywów podatkowych są przedmiotem analiz dotyczących utraty wartości w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli stwierdzona zostaje obecność takich przesłanek, Bank dokonuje pomiaru utraty wartości. Utrata wartości zachodzi w przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch kwot – wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat. Bez względu na to, czy istnieją przesłanki utraty wartości, Bank dokonuje corocznie testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, poprzez porównanie jego wartości bilansowej z wartością odzyskiwalną.

r) Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. właściwymi ustawami oraz statutami. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz inne dochody całkowite, które obejmują skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, nierozliczona część wyceny relacji zabezpieczających rozwiązanych w 2009 roku, przeszacowania aktuarialne, jak również związane z tymi pozycjami wartość podatku odroczonego.

Udziały niekontrolujące

Udziały niekontrolujące to część kapitałów jednostki zależnej, która nie jest przyporządkowana do jednostki dominującej.

s) Przychody i koszty odsetkowe

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej według zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem zapisów MSR 39 w zakresie należności z utratą wartości.

Naliczone odsetki do otrzymania i do zapłacenia są prezentowane w pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej, których odpowiednio dotyczą.

W przychodach i kosztach odsetkowych ujmowane są również otrzymane i zapłacone opłaty i prowizje rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, wchodzące w skład wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

Pozycja „Przychody i koszty odsetkowe” zawiera rozliczane z innych dochodów całkowitych do rachunku wyników kwoty wyceny transakcji zabezpieczających rozwiązanych w 2009 roku.

t) Przychody i koszty prowizyjne

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank. Opłaty i prowizje bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań (zarówno przychody jak i koszty) są ujmowane w rachunku zysków i strat jako korekta kalkulacji efektywnej stopy procentowej lub rozliczane liniowo przez okres zapadalności / wymagalności aktywów i zobowiązań. Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Bank, takie jak usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, doradztwo inwestycyjne, planowanie finansowe, usługi bankowości inwestycyjnej, usługi zarządzania aktywami oraz usługi pośrednictwa w sprzedaży produktów bankowych i inwestycyjnych, koszty dotyczące kart kredytowych, płatności krajowych i zagranicznych - są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

u) Zasady ujmowania przychodów z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe

Sposób ujmowania przychodów z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe jest określany w wyniku analizy treści ekonomicznej zawieranych transakcji oraz wzajemnych powiązań pomiędzy produktem bankowym i produktem ubezpieczeniowym oferowanym przez Bank.

W sytuacji, gdy transakcje ubezpieczenia i produktu bankowego są transakcjami powiązаныmi Bank kwalifikuje przychody z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeń jak prowizje za usługi finansowe odpowiednio, jako:

- Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej z tytułu posiadanego instrumentu finansowego, które są traktowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej,
- Prowizje rozliczane w czasie trwania ważności ubezpieczenia, w sytuacji, gdy Bank jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług,
- Prowizje ujmowane jednorazowo, w dniu rozpoczęcia lub w dniu odnowienia polisy, w sytuacji, gdy prowizja dotyczy ważnej czynności oraz Bank nie jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług lub ważna czynność została zakończona.

Dla produktów ubezpieczeniowych powiązanych z pożyczkami gotówkowymi Bank dokonuje szacunku części wynagrodzenia, która będzie zwracana (np. z tytułu wypowiedzenia przez klienta umowy ubezpieczenia, przedpłat lub innych tytułów) w okresach po sprzedaży produktu ubezpieczeniowego. Szacunek rezerwy na zwroty oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości. Prawidłowość szacunków dotyczących poziomu przewidywanych zwrotów jest weryfikowana każdorazowo po powzięciu informacji o istotnych zmianach w tym zakresie, nie rzadziej niż raz w roku. Rezerwa stanowi element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego.

W sytuacji, gdy transakcja ubezpieczenia nie jest powiązana z produktem bankowym, Bank kwalifikuje przychody z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe jak prowizje z tytułu pełnienia funkcji agenta ubezpieczeniowego, odpowiednio, jako:

- Prowizje rozliczane w czasie w okresie ważności polisy, gdy Bank jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług lub istnieje możliwość rezygnacji klienta z ochrony ubezpieczeniowej.
- Prowizje ujmowane jednorazowo, w dniu rozpoczęcia lub w dniu odnowienia polisy, w sytuacji, gdy prowizja dotyczy ważnej czynności oraz Bank nie jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług lub ważna czynność została zakończona.

Przychody i koszty dotyczące usług ubezpieczeniowych ujmowane są równoległe zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów.

v) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych

Na wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych składają się następujące pozycje:

- *wynik na papierach wartościowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu:*
 - wynik na dłużnych papierach wartościowych (wynik odsetkowy, zmiana wyceny, wynik na sprzedaży),
- *wynik z tytułu pochodnych instrumentów finansowych i różnic kursowych:*
 - wynik na instrumentach pochodnych opartych o indeksy giełdowe oraz towary,
 - wynik zrealizowany i niezrealizowany (zmiana wyceny oraz odsetki) na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową takich jak: IRS, FRA,

- wynik z tytułu kursowych różnic transakcyjnych, rewaluacji walutowych pozycji bilansowych oraz zrealizowany i niezrealizowany wynik (wynik odsetkowy, zmiana wyceny) na pochodnych instrumentach walutowych takich jak Fx forward lub CIRS.

w) Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży

Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży zawiera zrealizowane zyski i straty z inwestycji finansowych na papierach wartościowych i inwestycjach kapitałowych.

x) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową.

y) Przeliczenie walut obcych

Transakcje w walucie obcej są przeliczane na złote według kursu walutowego obowiązującego w dniu transakcji. Pozycje monetarne w walutach obcych są przeliczane na złote według średnich kursów Narodowego Banku Polskiego dla daty sprawozdawczej. Wyniki z tytułu rewaluacji pozycji walutowej zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane są ujmowane w rachunku zysków i strat.

z) Podatki

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, gdy związany z nim zysk lub strata ujmowane są bezpośrednio w kapitale lub w innych dochodach całkowitych, wtedy podatek ujmowany jest również w kapitale lub w innych dochodach całkowitych. Bieżący podatek stanowi zobowiązanie podatkowe Banku odnoszące się do dochodu do opodatkowania wyliczone według obowiązującej stawki podatkowej, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

Rezerwa na podatek odroczony obliczona jest zgodnie z metodą zobowiązania bilansowego opartą na identyfikacji dodatnich różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową a wartością bilansową aktywów i zobowiązań.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do ujemnych różnic przejściowych w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice.

aa) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w rachunku przepływów środków pieniężnych składają się „Kasa i operacje z Bankiem Centralnym” aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz należności od banków o terminie wymagalności do 3 miesięcy. Środki pieniężne prezentowane są w ich wartości nominalnej. Zasady wyceny poszczególnych pozycji ekwiwalentów środków pieniężnych zostały przedstawione w ramach zasad rachunkowości dla tych pozycji.

bb) Dane porównawcze

Bank dokonał zmian w jednostkowym sprawozdaniu finansowym za rok 2015 dotyczących prezentacji danych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku:

- pomniejszenia sumy bilansowej o rezerwy na przyszłe zobowiązania tworzone przez Bank do wysokości wpłat wniesionych do prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych systemu rekompensat,
- przeklasyfikowania rezerwy utworzonej na przyszłe koszty związane z promocją marketingową z pozycji Rezerwy (Inne) do pozycji Pozostałe Zobowiązania (Rezerwy na zobowiązania).

Zdaniem Banku, zmieniona prezentacja danych dostarcza odbiorcom sprawozdania finansowego bardziej przydatnych informacji i lepiej odzwierciedla charakter ekonomiczny powyższych pozycji, a także nie miała istotnego wpływu na dane prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

w tys. zł

Aktywa razem	stan na 31.12.2014 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji	stan na 31.12.2014 po przekształceniu
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	1 092 963	0	1 092 963
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 187 901	0	5 187 901
Należności od banków	347 131	0	347 131
Należności od klientów, w tym:	22 808 896	-5 717	22 803 179
<i>odpisy z tytułu utraty wartości</i>	-1 870 793	0	-1 870 793
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	380 896	0	380 896
Rzeczowe aktywa trwałe	289 883	0	289 883
Wartości niematerialne	236 647	0	236 647
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	18 176	0	18 176
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	212 498	0	212 498
Pozostałe aktywa	146 299	0	146 299
Aktywa razem	30 721 290	-5 717	30 715 573

w tys. zł

Kapitał własny i zobowiązania	stan na 31.12.2014 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji	stan na 31.12.2014 po przekształceniu
Zobowiązania wobec banków	503 818	0	503 818
Zobowiązania wobec klientów	12 485 890	0	12 485 890
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	11 998 114	0	11 998 114
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	232 152	0	232 152
Rezerwy	100 194	-15 253	84 941
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	164 331	0	164 331
Pozostałe zobowiązania	388 342	9 536	397 878
<i>zobowiązania z tytułu podatku dochodowego</i>	10 952	0	10 952
Zobowiązania podporządkowane	679 396	0	679 396
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	383 340	0	383 340
Inne składniki kapitałów	3 402 736	0	3 402 736
Zyski zatrzymane, w tym:	382 977	0	382 977
Wynik finansowy z lat ubiegłych	259 481	0	259 481
Wynik roku bieżącego	123 496	0	123 496

Kapitał własny ogółem	4 169 053	0	4 169 053
Kapitał własny i zobowiązania razem	30 721 290	-5 717	30 715 573

w tys. zł

Aktywa razem	stan na 31.12.2013 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji	stan na 31.12.2013 po przekształceniu
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	1 073 375	0	1 073 375
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 481 743	0	6 481 743
Należności od banków	326 630	0	326 630
Należności od klientów, w tym:	22 886 671	-5 469	22 881 202
<i>odpisy z tytułu utraty wartości</i>	-2 314 959	0	-2 314 959
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	369 900	0	369 900
Rzeczowe aktywa trwałe	302 554	0	302 554
Wartości niematerialne	230 711	0	230 711
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	11 603	0	11 603
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	248 539	0	248 539
Pozostałe aktywa, w tym:	178 505	0	178 505
<i>należności z tytułu podatku dochodowego</i>	7 604	0	7 604
Aktywa razem	32 110 231	-5 469	32 104 762

w tys. zł

Kapitał własny i zobowiązania	stan na 31.12.2013 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji	stan na 31.12.2013 po przekształceniu
Zobowiązania wobec banków	314 780	0	314 780
Zobowiązania wobec klientów	13 394 337	0	13 394 337
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	12 716 930	0	12 716 930
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	189 415	0	189 415
Rezerwy	78 434	-3 201	75 233
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	151 858	0	151 858
Pozostałe zobowiązania	536 605	-2 268	534 337
Zobowiązania podporządkowane	680 249	0	680 249
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	383 340	0	383 340
Inne składniki kapitałów	3 126 444	0	3 126 444
Zyski zatrzymane, w tym:	537 839	0	537 839
Wynik finansowy z lat ubiegłych	248 314	0	248 314
Wynik roku bieżącego	289 525	0	289 525
Kapitał własny ogółem	4 047 623	0	4 047 623
Kapitał własny i zobowiązania razem	32 110 231	-5 469	32 104 762

cc) Sezonowość lub cykliczność działalności

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Podział na segmenty operacyjne

Segment operacyjny jest komponentem Banku, który w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej osiąga przychody i ponosi koszty, w tym przychody i koszty wynikające z transakcji z innymi komponentami Banku. Wyniki segmentów operacyjnych są przedmiotem regularnych przeglądów i oceny ze strony kierownictwa Banku w celu podejmowania decyzji, co do alokacji zasobów do poszczególnych segmentów.

Wyniki segmentów, ich aktywa i zobowiązania obejmują elementy bezpośrednio przypisane do danego segmentu oraz takie, które można zaalokować do danego segmentu na podstawie racjonalnych zasad.

Segmentacja działalności Banku BPH SA wiąże się z przyjętymi zasadami zarządzania. Zarządzanie Bankiem BPH prowadzone jest w ramach strategicznych segmentów klientów, do których zaliczone zostały:

- Bankowość Detaliczna,
- Bankowość Komercyjna,
- Zarządzanie Aktywami i Pasywami / Pozostałe.

Segment Bankowości Detalicznej obejmuje Klientów Indywidualnych. Do najważniejszych usług oferowanych Klientom tego segmentu należą:

- udzielanie kredytów konsumpcyjnych, kredytów w rachunku bieżącym i limicie karty kredytowej, kredytów hipotecznych,
- oferta depozytowa, w tym rachunki oszczędnościowe oraz sprzedaż produktów inwestycyjnych (fundusze inwestycyjne, produkty strukturyzowane, usługi maklerskie),
- oferta kont osobistych z pakietem różnorodnych usług bankowych dla Klientów Indywidualnych (np. Konto Kapitałne).

Usługi dla klientów indywidualnych, Bank BPH SA oferuje poprzez sieć własnych oddziałów, w ramach współpracy z placówkami partnerskimi i przedstawicielami finansowymi działającymi pod logo „Partner BPH”, a także przy zastosowaniu kanałów dystrybucji, takich jak internet (Seza@m) czy call center.

Segment Bankowości Komercyjnej obejmuje małe, średnie i duże przedsiębiorstwa, w szczególności:

- spółki kapitałowe, przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa zagraniczne,
- przedsiębiorców indywidualnych, spółki osobowe oraz spółki cywilne,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- organizacje społeczne, zawodowe, wyznaniowe, placówki niepubliczne,
- osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, osoby wykonujące wolny zawód, rolników.

W ramach segmentu Bankowości Komercyjnej uwzględniany jest również wynik z tytułu operacji z instytucjami finansowymi.

Segment Bankowości Komercyjnej oferuje szeroką paletę produktów, dostosowaną do różnych potrzeb oraz profili klientów. Oferta obejmuje uniwersalny zestaw produktów, składający się z produktów kredytowych, depozytowych oraz usług transakcyjnych. W ramach oferty kredytowej klient może wybierać między kredytami inwestycyjnymi a kredytami obrotowymi, uzupełnieniem oferty jest finansowanie krótkoterminowych zobowiązań handlowych. Produkty

depozytowe pozwalają klientom na zarządzanie płynnością, dodatkowo usługi transakcyjne wspomagają ich działalność operacyjną.

Segment Zarządzania Aktywami i Pasywami / Pozostałe obejmuje wynik z tytułu zarządzania aktywami i zobowiązaniami Banku oraz pozycje rachunku zysków i strat, które nie dają się przypisać do dwóch pozostałych segmentów.

Segmenty rozliczają się wzajemnie w oparciu o kursy i stopy rynkowe odpowiednio do zrealizowanych transakcji.

Bank dokonał zmian w prezentacji poniżej opisanych pozycji rachunku zysków i strat w sprawozdawczości dotyczącej segmentów operacyjnych za 2015 rok.

W 2015 roku w Banku BPH SA wprowadzona została zmiana metodologii stawek transferowych, w wyniku której przypisano rzeczywisty koszt finansowania portfela denominowanego we frankach szwajcarskich do segmentu Bankowości Detalicznej w celu lepszego odzwierciedlenia wyników finansowych segmentów. Powyższa zmiana spowodowała pozytywny wpływ w kwocie 53,4 mln zł na wynik segmentu Bankowości Detalicznej i negatywny wpływ na wynik segmentu Zarządzania Aktywami i Pasywami / Pozostałe za 2015 rok oraz 15,7 mln zł za rok 2014.

W 2015 roku w Banku BPH SA wprowadzona została zmiana alokacji dywidend, w wyniku której, dywidendy otrzymane od BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o. zaalokowano do segmentu Bankowości Detalicznej, do którego przypisana jest działalność BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o. Powyższa zmiana spowodowała pozytywny wpływ w kwocie 16,0 mln zł na wynik segmentu Bankowości Detalicznej i negatywny wpływ na wynik segmentu Zarządzania Aktywami i Pasywami / Pozostałe za 2015 rok oraz 12,3 mln zł za 2014 rok.

Dane na 31 grudnia 2014 roku oraz za 2014 rok opisane powyżej zostały doprowadzone do porównywalności.

Dodatkowo na wyniki segmentów w 2015 roku wpłynął istotnie odpis na utratę wartości firmy w wysokości 154,8 mln zł brutto i 125,4 mln zł netto. W wyniku tej wyceny wynik brutto Bankowości Detalicznej został pomniejszony o kwotę 144,0 mln zł a wynik netto o kwotę 116,7 mln zł. W wyniku brutto Bankowości Komercyjnej odpis stanowi kwotę 10,8 mln zł a w wyniku netto kwotę 8,7 mln zł. Szczegóły testu na utratę wartości wartości firmy zaprezentowano w Nocie 18. „Wartości niematerialne”.

w tys. zł

Bank BPH SA								
Segmenty operacyjne								
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Bankowość Detaliczna		Bankowość Komercyjna		Zarządzanie Aktywami i Pasywami / Pozostałe		Razem	
1	2		3		4		(2+3+4)	
Za rok kończący się	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek	950 331	1 222 698	291 530	373 755	-238 541	-297 930	1 003 320	1 298 523
przychody zewnętrzne	737 514	937 420	166 161	206 946	99 645	154 157	1 003 320	1 298 523
przychody wewnętrzne*	212 817	285 278	125 369	166 809	-338 186	-452 087	0	0
Koszty z tytułu odsetek	-331 865	-544 507	-96 889	-153 963	254 566	327 836	-174 188	-370 634
koszty zewnętrzne	-66 258	-118 774	-24 998	-47 387	-82 932	-204 473	-174 188	-370 634
koszty wewnętrzne*	-265 607	-425 733	-71 891	-106 576	337 498	532 309	0	0
Wynik z tytułu odsetek	618 466	678 191	194 641	219 792	16 025	29 906	829 132	927 889
Wynik z odpisów z tytułu utraty wartości	-47 794	-23 950	3 833	-33 544	0	0	-43 961	-57 494
Przychody z tytułu prowizji	172 664	230 014	175 916	213 982	0	0	348 580	443 996
Koszty z tytułu prowizji	-69 434	-70 293	-44 970	-76 027	-4 694	-4 749	-119 098	-151 069
Wynik z tytułu prowizji	103 230	159 721	130 946	137 955	-4 694	-4 749	229 482	292 927
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	10 389	27 663	53 556	57 786	7 560	18 841	71 505	104 290
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	-930 058	-777 793	-319 272	-292 215	-27 111	-30 197	-1 276 441	-1 100 205
<i>koszty BFG</i>	-68 527	-28 485	-19 589	-8 143	0	0	-88 116	-36 628
<i>amortyzacja</i>	-66 194	-62 788	-12 608	-12 078	-3 344	-1 596	-82 146	-76 462
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-151 946	12 305	-10 766	0	2 913	-11 301	-159 799	1 004
Zysk/ strata przed opodatkowaniem	-397 713	76 137	52 938	89 774	-5 307	2 500	-350 082	168 411
Podatek dochodowy	27 359	0	2 046	0	16 314	-44 915	45 719	-44 915
Zysk/ strata za okres	-370 354	76 137	54 984	89 774	11 007	-42 415	-304 363	123 496

*Przychody / koszty wewnętrzne – transferów wewnętrznych związanych z finansowaniem działalności podstawowej segmentów

w tys. zł

Stan na dzień	Bankowość Detaliczna		Bankowość Komercyjna		Zarządzanie Aktywami i Pasywami / Pozostałe		Razem	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Aktywa razem	20 168 002	19 077 413	3 979 057	4 374 920	7 060 482	7 263 240	31 207 541	30 715 573
Należności od Klientów brutto	20 377 292	19 541 663	4 034 115	4 461 426	108 517	670 883	24 519 924	24 673 972
Do 1 roku	1 089 450	1 761 539	2 169 999	2 504 217	73 915	670 883	3 333 364	4 936 639
Powyżej 1 roku	19 287 842	17 780 124	1 864 116	1 957 209	34 602	0	21 186 560	19 737 333
Odpisy z tytułu utraty wartości	-1 103 454	-1 429 257	-330 764	-441 536	0	0	-1 434 218	-1 870 793
Kapitał własny i pasywa razem	21 751 366	20 912 836	5 522 853	5 624 754	3 933 322	4 177 983	31 207 541	30 715 573
Zobowiązania od Klientów (z tytułu depozytów i środków na rachunkach)	7 185 316	7 047 824	4 936 145	4 941 278	85 157	496 788	12 206 618	12 485 890
Do 1 roku	7 134 191	6 979 311	4 878 481	4 911 057	85 157	496 788	12 097 829	12 387 156
Powyżej 1 roku	51 125	68 513	57 664	30 221	0	0	108 789	98 734
Zobowiązanie z tytułu emisji własnych papierów wartościowych (depozyty strukturyzowane)	235 132	232 152	0	0	0	0	235 132	232 152
Do 1 roku	112 368	203 056	0	0	0	0	112 368	203 056
Powyżej 1 roku	122 764	29 096	0	0	0	0	122 764	29 096
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	13 025 627	11 998 114	0	0	295 620	0	13 321 247	11 998 114
Do 1 roku	295 896	817 377	0	0	0	0	295 896	817 377
Powyżej 1 roku	12 729 731	11 180 737	0	0	295 620	0	13 025 351	11 180 737

2. Wynik z tytułu odsetek

według źródła generowania przychodu i kosztu

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Przychody z tytułu:	1 003 320	1 298 523
środków pieniężnych i lokat międzybankowych	7 760	12 827
kredytów i pożyczek	895 898	1 132 862
papierów wartościowych	92 177	145 135
transakcji z przyrzeczeniem odkupu	7 375	7 590
instrumentów pochodnych zabezpieczających wyłączonych z rachunkowości zabezpieczeń	110	109
Koszty z tytułu:	-174 188	-370 634
kredytów oraz pożyczek otrzymanych	-51 582	-161 488
depozytów i rachunków terminowych	-51 535	-84 980
rachunków bieżących	-39 291	-84 310
papierów wartościowych własnej emisji	-25 136	-31 251
transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży	-6 199	-8 016
instrumentów pochodnych zabezpieczających wyłączonych z rachunkowości zabezpieczeń	-445	-589
WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	829 132	927 889

według rodzaju podmiotu

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek od:	1 003 320	1 298 523
Banku Centralnego	77 642	128 762
banków	2 486	3 430
pozostałych podmiotów finansowych	11 053	9 075
podmiotów niefinansowych	890 565	1 129 255
podmiotów budżetowych	21 574	28 001
Koszty z tytułu odsetek wobec:	-174 188	-370 634
banków	-3 703	-7 162
pozostałych podmiotów finansowych	-81 215	-202 366
podmiotów niefinansowych	-84 920	-149 794
podmiotów budżetowych	-4 350	-11 312
WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	829 132	927 889

Przychody z tytułu odsetek zawierają odsetki od papierów wartościowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat (Fair Value Option) w wysokości 83 209 tys. zł za 2015 rok (2014:

134 480 tys. zł). Przychody z tytułu odsetek od papierów wartościowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz instrumentów pochodnych prezentowane są w Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych.

Przychody z tytułu odsetek zawierają również kwotę 82 653 tys. zł za rok 2015 (2014: 17 919 tys. zł) rozliczenia opłat i prowizji bezpośrednio związanych z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych (zarówno przychodów jak i bezpośrednich inkrementalnych kosztów), które rozliczane są według zamortyzowanego kosztu z użyciem efektywnej stopy procentowej.

Wynik odsetkowy z tytułu aktywów finansowych, które uległy utracie wartości (tj. kredytów ze zidentyfikowaną utratą wartości) wynosi 70 811 tys. zł (2014: 77 180 tys. zł).

3. Odpisy z tytułu utraty wartości

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Wynik z tytułu utworzenia i odwrócenia odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-161 783	-140 918
Wynik z tytułu odpisów na poniesione ale, nieujawnione straty dotyczące kredytów i pożyczek (IBNR)	24 281	31 528
Odzyski z należności spisanych	91 071	47 245
Wynik z tytułu utworzenia i odwrócenia odpisów na zobowiązania pozabilansowe	2 470	4 651
WYNIK Z ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI	-43 961	-57 494

4. Wynik z tytułu prowizji

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Przychody z tytułu:	348 580	443 996
papierów wartościowych i działalności powierniczej	17 680	15 974
kredytów i pożyczek	30 280	34 325
kart kredytowych	122 682	173 911
płatności krajowych i prowadzenia rachunków	97 997	107 942
płatności zagranicznych	12 477	12 623
zarządzania funduszami inwestycyjnymi i portfelami klientów	34 070	33 394
pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	31 849	64 584
pozostałych	1 545	1 243
Koszty z tytułu:	-119 098	-151 069
papierów wartościowych i działalności powierniczej	-5 453	-6 787
kredytów i pożyczek oraz opłat za utrzymanie rachunków	-6 756	-7 396
kart kredytowych	-90 050	-121 292
płatności krajowych	-12 105	-8 655
płatności zagranicznych	-860	-1 064

pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	-3 858	-5 835
pozostałych	-16	-40
WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI	229 482	292 927

Wynik z tytułu prowizji za 2015 rok zawiera przychody z tytułu działalności powierniczej w kwocie 8 291 tys. zł (2014: 7 993 tys. zł) oraz koszty z tytułu działalności powierniczej w kwocie 1 508 tys. zł (2014: 1 934 tys. zł).

Wynik z tytułu prowizji zawiera przychody prowizyjne z tytułu kart kredytowych oraz kredytów i pożyczek (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań, które nie są wyceniane w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, w kwocie 152 962 tys. zł za 2015 rok (2014: 208 236 tys. zł) oraz koszty prowizyjne z tytułu kart kredytowych oraz kredytów i pożyczek w kwocie 96 806 tys. zł za 2015 rok (2014: 128 688 tys. zł).

5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-1 625	860
Papiery wartościowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu	-19	11
Pochodne instrumenty finansowe	-7 011	-10 297
Wynik z pozycji wymiany	80 160	113 716
WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT I Z TYTUŁU RÓŻNIC KURSOWYCH	71 505	104 290

6. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Koszty pracownicze	-701 910	-572 699
Wynagrodzenia	-614 967	-493 393
Świadczenia emerytalne, rentowe i pośmiertne	-4 964	-3 305
Obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne	-81 979	-76 001
Koszty wynajmu budynków	-132 533	-110 949
Koszty utrzymania lokali	-34 105	-34 947
Koszty usług zewnętrznych i konsultingu	-61 249	-94 997
Koszty utrzymania sprzętu IT i sprzętów biurowych	-57 537	-59 158
Koszty marketingu i promocji sprzedaży	-46 700	-37 696
Inne koszty, w tym:	-160 261	-113 297
<i>opłaty ponoszone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego</i>	-88 116	-36 628
Amortyzacja	-82 146	-76 462

Amortyzacja trwałych rzeczowych	-64 382	-60 509
Wartości niematerialnych	-17 764	-15 953
KOSZTY DZIAŁANIA I KOSZTY OGÓLNEGO ZARZĄDU	-1 276 441	-1 100 205

W kosztach wynagrodzeń roku bieżącego znajduje się rozwiązanie rezerwy na premie roczne dla pracowników w wysokości 9 628 tys. zł (2014: 12 175 tys. zł).

Za 2015 rok pozycja „Koszty pracownicze” zawiera koszty restrukturyzacji zatrudnienia w kwocie 144 018 tys. zł (2014: 21 275 tys. zł).

Pozycja "Koszty wynajmu budynków" za 2015 rok zawiera kwotę 40 667 tys. zł z tytułu kosztów restrukturyzacji związanych z optymalizacją sieci dystrybucji oraz powierzchni centrali Banku (2014: 5 781 tys. zł).

7. Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Pozostałe przychody operacyjne z tytułu:	43 447	39 351
Sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów do zbycia	1 644	11 891
Dywidend	16 008	12 305
Opłat franczyzowych	839	718
Zwrotu podatku VAT	18 867	10 698
Innych	6 089	3 739
Pozostałe koszty operacyjne z tytułu:	-203 246	-38 347
Utworzenia odpisów z tytułu trwałej utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	-158 425	-10 660
Opłat i odsetek karnych	-389	-832
Dochodzenia roszczeń	-9 126	-11 152
Utworzenia rezerw i odpisów aktualizujących	-28 164	-11 283
Innych	-7 142	-4 420
WYNIK Z TYTUŁU POZOSTAŁYCH PRZYCHODÓW I KOSZTÓW OPERACYJNYCH	-159 799	1 004

Pozycja „Utworzenie odpisów z tytułu trwałej utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych” za 2015 rok zawiera odpis na utratę wartości wartości firmy w wysokości 154 764 tys. zł. Szczegóły testu na utratę wartości wartości firmy zaprezentowano w Nocie 18. „Wartości niematerialne”.

Pozycja „Utworzenie rezerw i odpisów aktualizujących” za 2015 rok zawiera wartość opłat poniesionych przez Bank na rzecz Funduszu Wsparcia Kredytobiorców w wysokości 23 956 tys. zł.

8. Podatek dochodowy

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Bieżący podatek	-22 723	-7 317
Bieżący rok	-21 166	-10 647
Korekta lat ubiegłych	-1 557	3 330
Podatek odroczony	68 442	-37 598
PODATEK DOCHODOWY	45 719	-44 915

Uzgodnienie rzeczywistego obciążenia podatkowego

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
Zysk/ strata przed opodatkowaniem	-350 082	168 411
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku 19%	66 516	-31 998
Dochody wolne od podatków – dochód Kasy Mieszkaniowej	1 330	1 565
Korekty roku ubiegłego dotyczące podatku bieżącego	-1 557	3 330
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	-21 500	-16 867
Przychody niestanowiące przychodów do opodatkowania i zwolnione od podatku	4 873	2 432
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	-3 943	-3 377
Wpływ różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	-20 797	-12 917
PODATEK DOCHODOWY	45 719	-44 915

9. Zysk i wartość księgowa na jedną akcję

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Liczba akcji na koniec okresu sprawozdawczego	76 667 911	76 667 911
Średnia ważona oraz rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	76 667 911	76 667 911
Zysk/ strata za okres (zł)	-304 363 000	123 496 000
Zysk/ strata za okres oraz rozwodniony zysk/ strata za okres na jedną akcję zwykłą (zł)	-3,97	1,61
Wartość księgowa (zł)	3 937 914 000	4 169 053 000
Wartość księgowa oraz rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (zł)	51,36	54,38

Wskaźnik „Zysk/ strata za okres oraz rozwodniony zysk/ strata za okres na jedną akcję zwykłą” wyliczony został jako iloraz zysku/ straty za okres oraz liczby akcji.

Wskaźnik „Wartość księgowa” wyliczony został jako iloraz kapitału własnego oraz liczby akcji.

10. Kasa i operacje z Bankiem Centralnym

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Kasa	479 388	574 082
Operacje z Bankiem Centralnym	464 593	518 881
KASA I OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	943 981	1 092 963

Termin zapadalności pozycji zakwalifikowanych do kategorii Kasa i operacje z Bankiem Centralnym jest nie dłuższy niż dwanaście miesięcy.

„Operacje z Bankiem Centralnym” na dzień 31 grudnia 2015 roku obejmowały środki na rachunku w Narodowym Banku Polskim, stanowiące rezerwę obowiązkową od pozyskanych przez Banku środków pieniężnych. Rezerwa obowiązkowa jest określana za pomocą procentowego wskaźnika sumy środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz innych środków przyjętych przez Bank podlegających zwrotowi i utrzymywana jako saldo rachunku bieżącego w NBP na podstawie średniej arytmetycznej naliczonych stanów dziennych za dany miesiąc.

11. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb jednostkowego sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności do 3 miesięcy (licząc od dnia nabycia) oraz narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	943 981	1 092 963
Należności od banków	413 596	263 071
rachunki bieżące	411 879	263 071
należności od banków w drodze	1 717	0
Dłużne papiery wartościowe i weksle emitowane przez Skarb Państwa i innych emitentów publicznych uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym	4 598 514	4 499 519
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	5 956 091	5 855 553

12. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
1) Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 246 387	5 045 678
2) Dodatnia wartość instrumentów pochodnych	97 197	142 223
AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5 343 584	5 187 901

Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Instrumenty dłużne (wg rodzaju i emitenta)	5 237 595	5 034 794
bony pieniężne emitowane przez Bank Centralny	4 598 514	4 499 519
obligacje emitowane przez instytucje rządowe szczebla centralnego	639 081	535 275
Certyfikaty inwestycyjne	8 792	10 884
PAPIERY WARTOŚCIOWE WYZNACZONE PRZY POCZĄTKOWYM UJĘCIU JAKO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5 246 387	5 045 678

Dodatnia wartość instrumentów pochodnych

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Transakcje stopy procentowej, w tym:	75 741	99 836
FRA	133	0
IRS	75 596	99 825
Kupione opcje na stopę procentową	4	11
Inne kontrakty na stopę procentową	8	0
Transakcje walutowe, w tym:	17 768	35 773
Fx-forward	8 382	8 411
Fx-swap	8 854	24 906
Inne transakcje walutowe	224	977
Kupione opcje walutowe	308	1 479
Kupione opcje kapitałowe	3 246	6 614
Kupione opcje towarowe	442	0
RAZEM	97 197	142 223

13. Należności od banków

według struktury rodzajowej

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Lokaty na rynku pieniężnym	10 113	40 132
Inne w tym:	453 315	306 999
rachunki bieżące	411 879	263 071
należności z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	39 704	43 903
należności od klientów w drodze	1 717	0
inne	15	25
NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	463 428	347 131

według kraju pochodzenia podmiotu

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Należności od krajowych monetarnych instytucji finansowych	21 524	40 999
Należności od zagranicznych monetarnych instytucji finansowych	441 904	306 132
NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	463 428	347 131

14. Należności od klientów

według struktury rodzajowej

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki, w tym:	24 399 875	23 944 742
<i>z tytułu faktoringu</i>	274 858	234 006
od podmiotów finansowych	96 276	40 481
Korporacje	91 511	38 476
Małe i średnie przedsiębiorstwa	4 765	2 005
od podmiotów niefinansowych	24 270 346	23 863 944
Korporacje	2 178 899	2 403 033
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 735 416	1 949 318
Osoby prywatne	20 356 031	19 511 593
od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	33 253	40 317
Korporacje	33 204	38 769
Małe i średnie przedsiębiorstwa	49	1 548
Inne:	120 049	729 230
należności z tytułu papierów wartościowych kupionych w transakcjach z przyrzeczeniem odkupu	0	614 655
należności z tytułu zabezpieczeń pieniężnych pod transakcje giełdowe	93 673	88 671
należności od klientów w drodze	14 020	13 442
inne	12 356	12 462
RAZEM	24 519 924	24 673 972
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-1 427 069	-1 864 286
Odpisy z tytułu utraty wartości innych pozycji należności od klientów	-7 149	-6 507
NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW	23 085 706	22 803 179

Kredyty i pożyczki według segmentu Klienta i rodzaju produktu

w tys. zł

PODMIOTY FINANSOWE	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Korporacje	91 511	38 476
karta kredytowa	2	0
kredyt operacyjny/obrotowy	91 509	38 476
Małe i średnie przedsiębiorstwa	4 765	2 005
karta kredytowa	73	20
Kredyt inwestycyjny	1 168	0
kredyt operacyjny/obrotowy	2 188	1 680
kredyt samochodowy	1 076	279
inne kredyty	260	26
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone podmiotom finansowym	96 276	40 481

w tys. zł

PODMIOTY NIEFINANSOWE	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Korporacje	2 178 899	2 403 033
karta kredytowa	775	1 230
kredyt inwestycyjny	387 362	408 813
kredyt operacyjny/obrotowy	1 297 106	1 559 189
kredyt samochodowy	171	164
inne kredyty	493 485	433 637
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 735 416	1 949 318
karta kredytowa	46 880	67 659
kredyt inwestycyjny	347 028	413 208
kredyt operacyjny/obrotowy	907 437	988 754
kredyt samochodowy	182 382	235 937
inne kredyty	251 689	243 760
Osoby prywatne	20 356 031	19 511 593
karta kredytowa	511 358	673 778
kredyt na nieruchomości	14 541 721	13 988 994
kredyt konsumpcyjny	5 216 449	4 745 208
kredyt samochodowy	9 130	41 836
inne kredyty	77 373	61 777
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone podmiotom niefinansowym	24 270 346	23 863 944

SEKTOR BUDŻETOWY	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Korporacje	33 204	38 769
karta kredytowa	26	16
kredyt inwestycyjny	30 678	34 357
kredyt operacyjny/obrotowy	2 500	4 396
Małe i średnie przedsiębiorstwa	49	1 548
kredyt inwestycyjny	49	1 402
inne kredyty	0	146
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone dla sektora budżetowego	33 253	40 317

Czynne transakcje z przyrzeczeniem odkupu (bsb/reverse repo)

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Kwota należności z tytułu transakcji bsb/reverse repo podlegających zabezpieczeniu (z uwzględnieniem odsetek)	0	614 655
Wartość godziwa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach bsb/reverse repo	0	617 067

W 2015 i 2014 roku Bank miał możliwość zastawu lub zbycia całości papierów wartościowych (obligacji skarbowych) nabytych w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu (bsb/reverse repo).

15. Odpisy z tytułu utraty wartości należności

	w tys. zł		
	Utrata wartości	IBNR	Łącznie
Stan na początek okresu 01.01.2015	1 670 955	199 838	1 870 793
odpisy z tytułu utraty wartości	161 783	-24 281	137 502
należności spisane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości	-608 595	0	-608 595
różnice kursowe	23 976	6 635	30 611
inne	3 907	0	3 907
STAN NA KONIEC OKRESU 31.12.2015	1 252 026	182 192	1 434 218

	w tys. zł		
	Utrata wartości	IBNR	Łącznie
PODMIOTY FINANSOWE	245	2 966	3 211
Korporacje	2	2 900	2 902
Małe i średnie przedsiębiorstwa	243	66	309
PODMIOTY NIEFINANSOWE	1 244 632	179 064	1 423 696
Korporacje	46 392	16 291	62 683
Małe i średnie przedsiębiorstwa	233 963	25 838	259 801
Osoby prywatne	964 277	136 935	1 101 212

SEKTOR BUDŻETOWY	0	162	162
Korporacje	0	162	162
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	1 244 877	182 192	1 427 069
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	7 149	0	7 149
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI (STAN NA 31.12.2015)	1 252 026	182 192	1 434 218

w tys. zł

Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość na początek okresu (01.01.2015)	Różnice kursowe	Spisane w straty	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Inne	Wartość na koniec okresu (31.12.2015)
PODMIOTY FINANSOWE	214	0	-469	156	344	245
Korporacje	0	0	0	2	0	2
Małe i średnie przedsiębiorstwa	214	0	-469	154	344	243
PODMIOTY NIEFINANSOWE	1 664 234	23 976	-608 126	161 627	2 921	1 244 632
Korporacje	56 413	15	-12 638	2 602	0	46 392
Małe i średnie przedsiębiorstwa	327 126	561	-110 935	15 743	1 468	233 963
Osoby prywatne	1 280 695	23 400	-484 553	143 282	1 453	964 277
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	1 664 448	23 976	-608 595	161 783	3 265	1 244 877
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	6 507	0	0	0	642	7 149

w tys. zł

IBNR	Wartość na początek okresu (01.01.2015)	Różnice kursowe	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Wartość na koniec okresu (31.12.2015)
PODMIOTY FINANSOWE	744	265	1 957	2 966
Korporacje	719	217	1 964	2 900
Małe i średnie przedsiębiorstwa	25	48	-7	66
PODMIOTY NIEFINANSOWE	198 863	6 370	-26 169	179 064
Korporacje	18 008	-49	-1 668	16 291
Małe i średnie przedsiębiorstwa	32 085	-39	-6 208	25 838
Osoby prywatne	148 770	6 458	-18 293	136 935
SEKTOR BUDŻETOWY	231	0	-69	162
Korporacje	212	0	-50	162
Małe i średnie przedsiębiorstwa	19	0	-19	0
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	199 838	6 635	-24 281	182 192

w tys. zł

	Utrata wartości	IBNR	łącznie
Stan na początek okresu 01.01.2014	2 086 390	228 569	2 314 959
odpisy z tytułu utraty wartości	140 918	-31 528	109 390

należności spisane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości	-568 671	0	-568 671
różnice kursowe	11 366	2 797	14 163
inne	952	0	952
STAN NA KONIEC OKRESU 31.12.2014	1 670 955	199 838	1 870 793

	w tys. zł		
	Utrata wartości	IBNR	Łącznie
PODMIOTY FINANSOWE	214	744	958
Korporacje	0	719	719
Małe i średnie przedsiębiorstwa	214	25	239
PODMIOTY NIEFINANSOWE	1 664 234	198 863	1 863 097
Korporacje	56 413	18 008	74 421
Małe i średnie przedsiębiorstwa	327 126	32 085	359 211
Osoby prywatne	1 280 695	148 770	1 429 465
SEKTOR BUDŻETOWY	0	231	231
Korporacje	0	212	212
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	19	19
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	1 664 448	199 838	1 864 286
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	6 507	0	6 507
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI (STAN NA 31.12.2014)	1 670 955	199 838	1 870 793

	w tys. zł					
Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość na początek okresu (01.01.2014)	Różnice kursowe	Spisane w straty	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Inne	Wartość na koniec okresu (31.12.2014)
PODMIOTY FINANSOWE	26	0	0	188	0	214
Małe i średnie przedsiębiorstwa	26	0	0	188	0	214
PODMIOTY NIEFINANSOWE	2 079 857	11 366	-568 671	140 730	952	1 664 234
Korporacje	57 485	91	-14 909	13 925	-179	56 413
Małe i średnie przedsiębiorstwa	417 255	370	-140 639	49 959	181	327 126
Osoby prywatne	1 605 117	10 905	-413 123	76 846	950	1 280 695
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	2 079 883	11 366	-568 671	140 918	952	1 664 448
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	6 507	0	0	0	0	6 507

	w tys. zł			
IBNR	Wartość na początek okresu (01.01.2014)	Różnice kursowe	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Wartość na koniec okresu (31.12.2014)
PODMIOTY FINANSOWE	331	6	407	744
Korporacje	290	11	418	719

Małe i średnie przedsiębiorstwa	41	-5	-11	25
PODMIOTY NIEFINANSOWE	227 885	2 791	-31 813	198 863
Korporacje	15 950	105	1 953	18 008
Małe i średnie przedsiębiorstwa	50 278	107	-18 300	32 085
Osoby prywatne	161 657	2 579	-15 466	148 770
SEKTOR BUDŻETOWY	353	0	-122	231
Korporacje	315	0	-103	212
Małe i średnie przedsiębiorstwa	38	0	-19	19
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	228 569	2 797	-31 528	199 838

16. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Instrumenty dłużne emitowane przez instytucje rządowe szczebla centralnego (obligacje)	375 980	370 300
Instrumenty kapitałowe (akcje i udziały)	91 600	10 596
AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY	467 580	380 896

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku, Bank nie odnotował utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Kwota kapitałowych papierów wartościowych na dzień 31 grudnia 2015 roku zawiera wartość godziwą akcji Visa Europe Limited (Visa Europe).

W grudniu 2015 roku Bank otrzymał informację dotyczącą udziału Banku w rozliczeniu transakcji przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Udział Banku w cenie nabycia obejmuje 16 714 339 EUR w gotówce i 5 735 698 EUR w akcjach uprzywilejowanych.

Powyższe kwoty mogą ulec zmianie m.in. w związku z kosztami transakcji oraz ewentualnymi odwołaniami członków Visa dotyczącymi ich udziałów w cenie nabycia. Ponadto, transakcja pomiędzy Visa Inc. i Visa Europe przewiduje odroczoną płatność typu "earn-out" płatną w gotówce po 16 kwartałach od rozliczenia transakcji, ale jej wartość nie jest jeszcze możliwa do określenia. Warunkiem do udziału w opcji earn-out jest uczestnictwo w Visa przez kolejne 4 lata od daty finalizacji transakcji.

Przeprowadzenie transakcji jest zależne od otrzymania wymaganych zgód regulatorów, a jej sfinalizowanie jest oczekiwane w drugim kwartale 2016 roku.

W związku z transakcją Bank dokonał przeszacowania posiadanej akcji Visa Europe do wartości godziwej w wysokości 19 009 tys. EUR, równowartość 81 005 tys. zł (według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku). Skutek wyceny, z uwzględnieniem podatku dochodowego, został odniesiony w inne całkowite dochody, co nie miało wpływu na wynik netto.

Udziały w jednostkach podporządkowanych

	tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Nazwa jednostki	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o. o.	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o. o.
Siedziba	Warszawa	Warszawa
Rodzaj działalności	zarządzanie holdingami	zarządzanie holdingami

Wartość bilansowa udziałów	10 200	10 200
Aktywa jednostki razem	108 367	26 233
Kapitał własny jednostki, w tym:		
kapitał zakładowy	20 343	10 200
kapitał zapasowy	75 616	2 907
pozostały kapitał własny, w tym zysk netto	12 378	13 101
Zobowiązania krótkoterminowe	30	25
% posiadanego kapitału zakładowego	50,14	100,00

Dane liczbowe przedstawiono na podstawie niezauditowanych sprawozdań finansowych spółki.

17. Rzeczowe aktywa trwałe

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Grunty	625	625
Budynki, lokale	147 325	146 460
Urządzenia techniczne i maszyny	91 945	78 655
Środki transportu	7 621	12 848
Inne środki trwałe	14 092	16 667
Środki trwałe w budowie	10 418	34 628
AKTYWA TRWAŁE RZECZOWE	272 026	289 883

Ruchy w pozycjach rzeczowych aktywów trwałych

	w tys. zł						
	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
WARTOŚĆ BRUTTO NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2015)	625	339 457	567 061	28 974	47 345	34 647	1 018 109
ZWIĘKSZENIA	0	26 547	44 987	0	1 539	44 530	117 603
przeniesienie ze środków trwałych w budowie	0	26 218	41 107	0	1 251	0	68 576
zakupy	0	329	3 880	0	288	44 530	49 027
ZMNIJSZENIA	0	14 805	197 082	8 265	11 048	68 740	299 940
likwidacja	0	14 730	196 123	56	10 831	0	221 740
sprzedaż	0	0	959	8 209	217	0	9 385
przeniesienie na środki trwałe	0	0	0	0	0	68 576	68 576
przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	49	0	0	0	0	49
inne	0	26	0	0	0	164	190
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	625	351 199	414 966	20 709	37 836	10 437	835 772
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2015)	0	188 771	470 966	16 113	29 938	0	705 788
amortyzacja bieżącego okresu	0	25 149	30 841	4 406	3 986	0	64 382
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	0	958	7 388	209	0	8 555
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	13 857	184 234	56	10 107	0	208 254

SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	0	200 063	316 615	13 075	23 608	0	553 361
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2015)	0	4 226	17 440	13	740	19	22 438
zwiększenia	0	142	213	0	46	0	401
zmniejszenia	0	557	11 247	0	650	0	12 454
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	0	3 811	6 406	13	136	19	10 385
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	625	147 325	91 945	7 621	14 092	10 418	272 026

w tys. zł

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
WARTOŚĆ BRUTTO NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2014)	659	373 376	553 336	42 323	44 862	34 854	1 049 410
ZWIĘKSZENIA	0	34 156	34 597	0	5 041	59 056	132 850
przeniesienie ze środków trwałych w budowie	0	30 674	23 595	0	4 763	0	59 032
zakupy	0	262	11 002	0	278	59 012	70 554
inne	0	3 220	0	0	0	44	3 264
ZMNIEJSZENIA	34	68 075	20 872	13 349	2 558	59 263	164 151
likwidacja	0	41 653	19 234	96	2 359	0	63 342
sprzedaż	7	2 156	1 149	13 253	184	0	16 749
przeniesienie na środki trwałe	0	0	0	0	0	59 032	59 032
przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	27	24 266	395	0	15	0	24 703
inne	0	0	94	0	0	231	325
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	625	339 457	567 061	28 974	47 345	34 647	1 018 109
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2014)	0	210 155	458 552	21 980	28 222	0	718 909
amortyzacja bieżącego okresu	0	21 587	29 009	6 182	3 731	0	60 509
inne zwiększenia	0	4 980	2 285	897	36	0	8 198
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	1 966	1 097	12 861	183	0	16 107
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	36 869	17 625	85	1 852	0	56 431
zmniejszenie z tytułu przekwalifikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	9 116	158	0	16	0	9 290
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	0	188 771	470 966	16 113	29 938	0	705 788
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2014)	0	6 576	19 833	910	608	20	27 947
zwiększenia	0	2 274	533	0	575	0	3 382
zmniejszenia	0	4 624	2 926	897	443	1	8 891
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	0	4 226	17 440	13	740	19	22 438
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	625	146 460	78 655	12 848	16 667	34 628	289 883

18. Wartości niematerialne

według struktury rodzajowej

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartość firmy	0	154 764
Oprogramowanie	68 920	63 283
Inne	67	35
Nakłady	51 157	18 565
WARTOŚCI NIEMATERIALNE	120 144	236 647

Wartość firmy została ujęta jako nadwyżka przekazanej zapłaty nad kwotą netto wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych wg wartości godziwej.

Test na utratę wartości przeprowadzony wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku skutkuje odpisem z tytułu utraty wartości wartości firmy w wysokości 154 764 tys. zł. W rezultacie wartość bilansowa wartości firmy na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi zero złotych. Odpis z tytułu utraty wartości wartości firmy został ujęty jako pozostały koszt operacyjny i odnosi się głównie do segmentu Bankowości Detalicznej (nota 1).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość firmy obejmowała następujące pozycje:

- 107 659 tys. zł. w wyniku nabycia Pierwszego Komercyjnego Banku SA w Lublinie,
- 47 105 tys. zł. w wyniku przejęcia Przedsiębiorstwa Kapitałowo Inwestycyjnego „Chrobry” Modro Sp. Jawna przez GE Money Bank.

Wartość firmy została przypisana do ośrodków wypracowujących środki pieniężne tj. segmentu Bankowości Detalicznej oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw, zwanego dalej MŚP (część segmentu Bankowości Komercyjnej) Banku BPH.

Wartość firmy podlega corocznemu testowi na utratę wartości zgodnie z MSR 36. W ciągu 2015 roku wystąpiły następujące czynniki oddziałujące negatywnie na odzyskiwalność wartości firmy:

- utrzymująca się niekorzystna prognoza stóp procentowych, która nie wyklucza możliwości dalszych obniżek. Ta prognoza oddziałuje negatywnie na maksymalną stopę procentową i dochodowość portfela płynnościowego papierów wartościowych oraz kredytów udzielonych klientom,
- zwiększone wymagania kapitałowe ze względu na nowe przepisy i wymogi regulacyjne wprowadzone w drugiej połowie 2015 roku,
- niekorzystne oddziaływanie na dochodowość w związku z nałożonymi na banki oraz planowanymi obciążeniami podatkowymi i opłatami oraz ryzykiem związanym z portfelem kredytów walutowych,
- zmniejszone przychody z tytułu bancassurance.

Strata z tytułu utraty wartości wartości firmy została ustalona poprzez porównanie wartości odzyskiwalnej z wartością bilansową ośrodka wypracowującego środki pieniężne wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Wartość odzyskiwalna w oparciu o wartość użytkową

Wartość odzyskiwalna ośrodków wypracowujących środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Szacunek wartości użytkowej, która jest wyższa od wartości

godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, jest przeprowadzony w oparciu o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych odpowiedni dla banków i innych instytucji finansowych. Przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne wypracowywane przez segment Bankowości Detalicznej oraz MŚP (w ramach segmentu Bankowości Komercyjnej) są zgodne z 7-letnimi projekcjami finansowymi kierownictwa Banku na lata 2016 – 2022.

Kluczowe założenia i najnowsze zmiany przyjęte przy ustaleniu wartości użytkowej

Projekcja finansowa

Projekcja finansowa na lata 2016 – 2022 została opracowana z uwzględnieniem bieżących wyników operacyjnych i finansowych Banku BPH, planów strategicznych i operacyjnych na lata 2016 - 2018, w tym Planu Transformacji Biznesowej ogłoszonego w dniu 29 grudnia 2015 roku oraz dostępnych prognoz makroekonomicznych i rynkowych. Prognozy makroekonomiczne na lata 2016 – 2022, które są podstawą testu na utratę wartości wartości firmy, wskazują średni wzrost PKB na poziomie 3,6% rocznie w latach 2016 - 2022 oraz spadek wskaźnika bezrobocia (wg definicji BAEL) z 7,5% w IV kw. 2015 roku do 6,8% począwszy od I kw. 2017 roku. Stopy procentowe utrzymają się na obecnym niskim poziomie przynajmniej do końca 2017 roku, a następnie wzrosną w kolejnych latach projekcji. Projekcja finansowa zakłada kontynuację rozwoju obecnej oferty ze szczególną koncentracją na wzroście głównych linii produktowych, obsłudze osób fizycznych z segmentu detalicznego i klienta zamożnego oraz małych i średnich przedsiębiorstwach korzystających z usług finansowania, produktów oszczędnościowych oraz usług transakcyjnych. Bank BPH będzie współpracować z klientami o profilu ryzyka zbliżonym do dotychczasowego. Realizacja Planu Transformacji Biznesowej będzie kontynuowana celem uzyskania do 2017 roku ok. 200 mln zł oszczędności kosztowych rocznie. Bank BPH zakłada również inwestycje w okresie 5 lat w wysokości ok. 340 mln zł związane z infrastrukturą IT oraz platformą cyfrową w celu dalszej penetracji alternatywnych kanałów sprzedaży w przyszłości. W projekcji założono, że na koniec 2018 roku Bank BPH zostanie zwolniony z obowiązku realizacji programu postępowania naprawczego i zgodnie z obowiązującymi przepisami zostanie objęty podatkiem od niektórych instytucji finansowych. Przyjęto 7-letni okres projekcji w celu pełnego odzwierciedlenia długoterminowych korzyści wynikających z Planu Transformacji Biznesowej. Na potrzeby testu na utratę wartości, wartość firmy została przypisana do ośrodka wypracowującego środki pieniężne na podstawie aktywów ważonych ryzykiem (głównie segmentu Bankowości Detalicznej Banku BPH).

Stopa dyskontowa

Stopa dyskontowa przyjęta w modelu zdyskontowanych dywidend mieści się w zakresie od 7,41% do 8,91% w zależności od długości okresu dyskontowania (w 2014 roku zakres ten wynosił od 7,88% do 8,41%). Stopy dyskontowe równoważne wymaganej stopie zwrotu, zostały obliczone na podstawie modelu wyceny aktywów kapitałowych (Capital Assets Pricing Model) z wykorzystaniem: stopy wolnej od ryzyka, współczynnika beta dla sektora bankowego oraz premii za ryzyko kapitałowe.

Wartość stopy wolnej od ryzyka waha się między 1,44% a 2,95% (w 2014 roku wartości te mieściły się w zakresie od 1,76% do 2,29%), przy czym opiera się ona na rentowności papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, odpowiedniej do długości okresu dyskontowania. Przepływy pieniężne poza 7-letnią projekcją finansową są dyskontowane z zastosowaniem 10-letniej rentowności papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa. W 2015 roku premię za ryzyko kapitałowe przyjęto na poziomie 6% (tak samo jak w 2014 roku).

Rentowność długoterminowych papierów wartościowych oraz premia za ryzyko kapitałowe wzrosły, co spowodowało wyższe stopy dyskontowe zmniejszające wartość odzyskiwalną ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Stopa wzrostu w okresie wykraczającym poza projekcje finansowe

Ekstrapolację przepływów pieniężnych, wykraczających poza 7-letni okres objęty projekcjami finansowymi (wartość rezydualna) oparto na stopie wzrostu wynoszącej 3% rocznie (tak samo jak w 2014 roku), tj. na poziomie projektowanego długoterminowego wzrostu PKB.

Minimalny poziom współczynnika wypłacalności wymagany przez organy nadzorcze

Wzrost poziomu wymaganego kapitału oznacza spadek wartości kapitału dostępnego do teoretycznych dywidend w ramach przeprowadzanego testu. W IV kw. 2015 roku zgodnie z polskimi przepisami zaczęły obowiązywać podwyższone wymogi kapitałowe; dodatkowe wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka walutowych kredytów hipotecznych (2,77%), dodatkowy bufor zabezpieczający w wysokości 1,25% oraz zwiększenie dodatkowego wymogu kapitałowego umożliwiającego wypłatę dywidendy o 0,5 p.p. (od poziomu 0,5% w 2014 roku do poziomu 1% w 2015 roku). Wszystkie te czynniki negatywnie wpływają na kapitał dostępny do teoretycznych dywidend, a tym samym na wyniki testu na utratę wartości wartości firmy.

Powyższe czynniki spowodowały, że wymagany poziom współczynnika wypłacalności w 7-letnim okresie projekcji znajduje się w zakresie od 16,84% do 17,70%. Minimalny poziom wymagany przez KNF wynosi 13,25%.

W 2014 r. współczynnik wypłacalności przyjęto na poziomie 12,5% dla całego okresu projekcji, gdzie 12% odnosiło się do minimalnego poziomu wymaganego przez KNF, a 0,5% - do dodatkowego wymogu do wypłaty dywidendy.

Podczas gdy podwyższone wymogi kapitałowe zapewniają stabilność i bezpieczeństwo Banku BPH zwiększając bazę kapitałową, o tyle pomniejszają one dywidendy dostępne dla akcjonariuszy, które wpływają na wartość użytkową ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Proces sprzedaży banku

Niezależnie od omówionych wyżej czynników mających wpływ na test, Zarząd Banku dokonał oceny przyszłych warunków rynkowych dla sektora, którego częścią jest Bank. Zarząd uważa, że mało prawdopodobne jest, aby cena sprzedaży przewyższała wartość księgową. Zarząd Banku otrzymał potwierdzenie tego założenia od GE, sugerujące, że parametry użyte w teście są prawidłowe.

Ruchy w pozycjach wartości niematerialnych

	w tys. zł				
	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne	Nakłady	Razem wartości niematerialne
WARTOŚĆ BRUTTO NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2015)	154 764	704 323	2 547	19 440	881 074
ZWIĘKSZENIA	0	23 393	40	56 867	80 300
przeniesienie z nakładów	0	23 365	0	0	23 365
zakupy	0	28	40	56 867	56 935
ZMNIJSZENIA	0	62 684	0	23 475	86 159
likwidacja	0	62 684	0	0	62 684
przeniesienie na wartości niematerialne	0	0	0	23 365	23 365
inne	0	0	0	110	110
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	154 764	665 032	2 587	52 832	875 215
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2015)	0	638 722	2 512	0	641 234
amortyzacja bieżącego okresu	0	17 756	8	0	17 764

zmniejszenie z tytułu likwidacji	0	62 684	0	0	62 684
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	0	593 794	2 520	0	596 314
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2015)	0	2 318	0	875	3 193
zwiększenia	154 764	0	0	800	155 564
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	154 764	2 318	0	1 675	158 757
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2015)	0	68 920	67	51 157	120 144

w tys. zł

	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne	Nakłady	Razem wartości niematerialne
WARTOŚĆ BRUTTO NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2014)	154 764	684 448	2 506	20 429	862 147
ZWIĘKSZENIA	0	22 883	41	21 371	44 295
przeniesienie z nakładów	0	21 169	0	0	21 169
zakupy	0	1 714	41	21 371	23 126
ZMNIEJSZENIA	0	3 008	0	22 360	25 368
likwidacja	0	3 008	0	0	3 008
przeniesienie na wartości niematerialne	0	0	0	21 169	21 169
inne	0	0	0	1 191	1 191
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	154 764	704 323	2 547	19 440	881 074
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2014)	0	625 753	2 490	0	628 243
amortyzacja bieżącego okresu	0	15 931	22	0	15 953
zmniejszenie z tytułu likwidacji	0	2 962	0	0	2 962
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	0	638 722	2 512	0	641 234
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2014)	0	2 318	0	875	3 193
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	0	2 318	0	875	3 193
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2014)	154 764	63 283	35	18 565	236 647

19. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

według rodzaju

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.10.2015	31.12.2014
Grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	295	361
Budynki, lokale	9 813	17 372
Inne	26	443
AKTYWA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	10 134	18 176

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank przeznaczył do sprzedaży nieruchomość położoną w Warszawie, której wartość księgowa wynosi 8 339 tys. zł. Bank spodziewa się realizacji planu sprzedaży nieruchomości w ciągu najbliższego roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank przeznaczył do sprzedaży nieruchomości położone w Krakowie i w Warszawie, których wartość księgowa wynosi odpowiednio 9 755 tys. zł oraz 8 339 tys. zł.

20. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

	w tys. zł					
	Stan na dzień					
	31.12.2015			31.12.2014		
	Aktywa	Rezerwa	Netto	Aktywa	Rezerwa	Netto
Odsetki od operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi, instytucjami rządowymi i samorządowymi	3 574	22 617	-19 043	6 760	38 216	-31 456
Odsetki, dyskonto i premia od papierów wartościowych	878	962	-84	1 536	690	846
Odsetki, premia, odpisy i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	21 713	16 204	5 509	27 650	21 600	6 050
Odpisy aktualizujące i utrata wartości papierów wartościowych i udziałów	2 130	15 716	-13 586	1 732	113	1 619
Koszty do zapłacenienia i rezerwy na przyszłe zobowiązania bilansowe i pozabilansowe	66 464	0	66 464	40 252	0	40 252
Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych oraz należności, które w przyszłości zmniejszą podatek Banku	185 210	0	185 210	207 150	0	207 150
Różnica pomiędzy bilansową i podatkową wartością netto wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	13 235	6 691	6 544	16 547	35 267	-18 720
Prowizje ubezpieczeniowe rozliczane w czasie	3 589	0	3 589	5 934	0	5 934
Prowizje uruchomieniowe rozliczane w czasie	63 291	32 444	30 847	21 109	18 946	2 163
Inne	3 110	4 606	-1 496	3 237	4 577	-1 340
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	363 194	99 240	263 954	331 907	119 409	212 498

Zmiany różnic przejściowych

	w tys. zł					
	Stan na 31 grudnia 2015		zmiany odnoszone		Stan na 31 grudnia 2014	
	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych	na wynik finansowy	na pozostałe dochody całkowite	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych
Odsetki od operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi, instytucjami rządowymi i samorządowymi	-19 043	0	12 413	0	-31 456	0
Odsetki, dyskonto i premia od papierów wartościowych	-84	0	-930	0	846	0
Odsetki, premia, odpisy i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	5 482	27	-520	-21	6 002	48
Odpisy aktualizujące i utrata wartości papierów wartościowych i udziałów	1 866	-15 452	210	-15 415	1 656	-37
Koszty do zapłacenia i rezerwy na przyszłe zobowiązania bilansowe i pozabilansowe	69 898	-3 434	27 762	-1 550	42 136	-1 884
Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych oraz należności, które w przyszłości zmniejszą podatek Banku	185 210	0	-21 940	0	207 150	0
Różnica pomiędzy bilansową i podatkową wartością netto wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	6 544	0	25 264	0	-18 720	0
Prowizje ubezpieczeniowe rozliczane w czasie	3 589	0	-2 345	0	5 934	0
Prowizje uruchomieniowe rozliczane w czasie	30 847	0	28 684	0	2 163	0
Inne	-1 496	0	-156	0	-1 340	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	282 813	-18 859	68 442	-16 986	214 371	-1 873

	w tys. zł					
	Stan na 31 grudnia 2014		zmiany odnoszone		Stan na 31 grudnia 2013	
	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych	na wynik finansowy	na pozostałe dochody całkowite	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych
Odsetki od operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi, instytucjami rządowymi i samorządowymi	-31 456	0	5 206	0	-36 662	0
Odsetki, dyskonto i premia od papierów wartościowych	846	0	535	0	311	0
Odsetki, premia, odpisy i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	6 002	48	334	-29	5 667	78
Odpisy aktualizujące i utrata wartości papierów wartościowych i udziałów	1 656	-37	-357	-43	2 013	6
Koszty do zapłacenia i rezerwy na przyszłe zobowiązania bilansowe i pozabilansowe	42 136	-1 884	-18 614	1 631	60 750	-3 515

Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych oraz należności, które w przyszłości zmniejszą podatek Banku	207 150	0	-24 632	0	231 782	0
Różnica pomiędzy bilansową i podatkową wartością netto wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-18 720	0	-4 496	0	-14 224	0
Prowizje ubezpieczeniowe rozliczane w czasie	5 934	0	-2 363	0	8 297	0
Prowizje uruchomieniowe rozliczane w czasie	2 163	0	6 405	0	- 4 242	0
Inne	-1 340	0	384	-2	-1 724	2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	214 371	-1 873	-37 598	1 557	251 968	-3 429

W związku z tym, iż Bank BPH SA przewiduje w kolejnych okresach sprawozdawczych, zgodnie z uprawdopodobnionym planem finansowym na lata 2016-2020, wypracowanie dochodu do opodatkowania w wysokości przekraczającej zyski powstałe w wyniku odwrócenia istniejących dodatnich różnic przejściowych, oczekiwana jest realizacja aktywa z tytułu podatku odroczonego w kwocie 95 214 tys. zł w okresie najbliższych 12 miesięcy. Pozostała część aktywa w kwocie 168 740 tys. zł zostanie zrealizowana w okresie powyżej 12 miesięcy.

W saldzie aktywów z tytułu podatku odroczonego na dzień 31 grudnia 2015 roku zawarta jest kwota 22 691 tys. zł, której realizacja zależy od dojścia do skutku transakcji aportu części należności do spółki a następnie sprzedaży akcji spółki stronie trzeciej. Zarząd ma zamiar przeprowadzenia takiej transakcji.

Bazując na zapisach MSR 12, Bank dokonał kompensaty aktywów z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego.

21. Pozostałe aktywa

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Koszty i przychody do rozliczenia w czasie	10 029	8 313
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	13 740	13 925
Rozliczenia z tytułu przejęcia aktywów do zbycia	29 044	21 254
Rozrachunki publiczno-prawne	69	225
Inne	16	635
Aktywa finansowe:	184 106	101 947
Dłużnicy różni	69 052	68 596
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	115 054	33 351
POZOSTAŁE AKTYWA	237 004	146 299

Kwota w pozycji „dłużnicy różni” uwzględnia odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Kwota odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości wyniosła na dzień 31 grudnia 2015 roku 28 626 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 21 276 tys. zł).

22. Zobowiązania wobec banków według struktury rodzajowej

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Środki na rachunkach	31 716	31 977
Depozyty na rynku pieniężnym	59 609	282 851
Inne:	13 114	188 990
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	12 419	8 820
rachunki środków specjalnego przeznaczenia	686	1 902
zobowiązania z tytułu papierów wartościowych sprzedanych w transakcjach z przyrzeczeniem odkupu	0	177 778
inne	9	490
ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	104 439	503 818

według kraju pochodzenia podmiotu

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania wobec krajowych monetarnych instytucji finansowych	97 918	499 881
Zobowiązania wobec zagranicznych monetarnych instytucji finansowych	6 521	3 937
ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	104 439	503 818

23. Zobowiązania wobec klientów według struktury rodzajowej

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Środki na rachunkach	7 808 453	7 512 744
Depozyty	4 168 205	4 336 826
Inne:	229 960	636 320
zobowiązania z tytułu papierów wartościowych sprzedanych w transakcjach z przyrzeczeniem odkupu	0	389 202
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, w tym:	67 301	89 994
<i>zabezpieczenia pod kredyty</i>	52 986	75 377
<i>zabezpieczenia pod instrumenty pochodne</i>	14 315	14 617
inne	162 659	157 124
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	12 206 618	12 485 890

Środki na rachunkach i depozyty według podziału segmentowego Klienta

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Korporacje	2 291 551	2 466 174
rachunki bieżące	1 105 086	1 302 181
depozyty	1 186 465	1 163 993
Małe i średnie przedsiębiorstwa	2 524 891	2 382 766
rachunki bieżące	1 891 041	1 743 411
depozyty	633 850	639 355
Osoby prywatne	7 160 216	7 000 630
rachunki bieżące	4 812 326	4 467 152
depozyty	2 347 890	2 533 478
Ogółem środki na rachunkach i depozyty Klientów	11 976 658	11 849 570

24. Zobowiązania wobec pozostałych instytucji

Na dzień 31 grudnia 2015 roku na zobowiązania wobec pozostałych instytucji składają się kredyty i pożyczki otrzymane od GE Ireland CHF Funding Unlimited Company w wysokości 13 321 247 tys. zł tj.: 3 381 542 tys. CHF.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku na zobowiązania wobec pozostałych instytucji składają się kredyty i pożyczki otrzymane od GE Capital Swiss Funding AG w wysokości 11 998 114 tys. zł tj.: 3 384 804 tys. CHF.

25. Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych

według rodzaju

Strukturyzowane certyfikaty depozytowe	Stan na początek okresu	Nowa emisja certyfikatów	Wykup certyfikatów	w tys. zł
				Stan na koniec okresu
Za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015	232 152	205 848	-202 868	235 132
Za okres od 01.01.2014 do 31.12.2014	189 415	117 980	-75 243	232 152

Strukturyzowane Certyfikaty Depozytowe (bankowe papiery wartościowe, SCD) są papierami dłużnymi na okaziciela emitowanymi przez Bank BPH na podstawie prawa bankowego. Ich oprocentowanie może być powiązane z różnymi indeksami rynku finansowego. Na dzień sporządzania sprawozdania finansowego Bank posiadał wyemitowane certyfikaty depozytowe, których oprocentowanie oparte było o indeksy rynku kapitałowego. Oferowane produkty strukturyzowane posiadają wbudowane instrumenty pochodne w postaci opcji kapitałowych i walutowych. W niniejszej nocie zaprezentowano element dłużny SCD wyceniany według zamortyzowanego kosztu, natomiast wbudowane instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej zostały wydzielone z umowy zasadniczej i zaprezentowane w pozycji Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat prezentowanej w Nocie 12. Wartość nominalna SCD występujących na 31 grudnia 2015 roku wynosi 238 971 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku wynosiła 234 490 tys. zł).

Wartość nominalna certyfikatów depozytowych według terminów wymagalności

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
do roku	113 492	204 960
do 2 lat	118 476	29 530
do 3 lat	7 003	0
WARTOŚĆ NOMINALNA CERTYFIKATÓW DEPOZYTOWYCH	238 971	234 490

26. Rezerwy

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Rezerwy krótkoterminowe	179 923	45 048
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe udzielone	13 208	15 663
Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	137 717	2 826
Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	16 087	3 865
Inne	12 911	22 694
Rezerwy długoterminowe	61 412	39 893
Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne zobowiązania	28 986	32 359
Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	0	37
Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	32 426	7 497
REZERWY	241 335	84 941

Na dzień 31 grudnia 2015 pozycja „Inne” zawiera głównie rezerwę za zwrot sprzedanych wierzytelności w kwocie 7 022 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 6 106 tys. zł) oraz rezerwę na wynik spraw sądowych w kwocie 4 354 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 9 487 tys. zł).

Ruchy w pozycji rezerw

	w tys. zł					
	Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne zobowiązania	Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne	Razem
Na dzień 01.01.2015	32 359	2 863	11 362	15 663	22 694	84 941
utworzenie rezerwy	4 086	148 784	43 595	6 967	9 454	212 886
efekt dyskonta	878	0	558	0	0	1 436
rozwiązanie rezerwy	0	-4 766	-3 486	-9 437	-4 767	-22 456
przeszacowanie aktuarialne	-8 157	0	0	0	0	-8 157
wykorzystanie	-180	-9 164	-3 516	0	-11 943	-24 803
inne	0	0	0	15	-2 527	-2 512
Na dzień 31.12.2015	28 986	137 717	48 513	13 208	12 911	241 335

w tys. zł

	Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne zobowiązania	Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne	Razem
Na dzień 01.01.2014	20 677	7 837	13 708	20 283	12 729	75 234
utworzenie rezerwy	2 389	26 225	5 996	3 397	15 767	53 774
efekt dyskonta	916	0	999	0	0	1 915
rozwiązanie rezerwy	0	-4 950	-1 214	-8 049	-2 094	-16 307
przeszacowanie aktuarialne	8 584	0	0	0	0	8 584
wykorzystanie	-207	-26 249	-8 127	0	-3 708	-38 291
inne	0	0	0	32	0	32
Na dzień 31.12.2014	32 359	2 863	11 362	15 663	22 694	84 941

Wartość rezerwy na koszty restrukturyzacji placówek według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku uwzględnia 10 544 tys. zł z tytułu oczekiwanych przychodów z podnajmu (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 12 822 tys. zł).

Plan transformacji biznesowej Banku BPH SA

Pod koniec 2015 roku Bank BPH ogłosił Plan transformacji biznesowej na lata 2015 – 2020 („Plan”), który ma na celu lepsze dopasowanie działania Banku do zmieniającego się modelu zachowania klientów, poprawę jego pozycji konkurencyjnej, a także odbudowanie zyskowności w średnim i długim terminie.

Plan podzielony został na 2 etapy. Pierwszy z nich będzie realizowany do 2018 roku i został opracowany w oparciu o następujące założenia:

- Sieć dystrybucji – oddziały własne
Bank utrzyma i będzie rozwijał sieć flagowych oddziałów własnych, skupiających się na obsłudze klientów średniozamożnych (*mass affluent*) oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Docelowo klienci będą mogli skorzystać z 54 oddziałów własnych, w których będzie oferowana pełna gama produktów, w tym kredyty hipoteczne i produkty inwestycyjne. Obsługa klientów korporacyjnych nadal będzie prowadzona w 12 dedykowanych centrach biznesowych.
- Sieć dystrybucji - rozszerzenie modelu placówek partnerskich
Bank zamierza przekształcić 182 oddziały własne w placówki partnerskie, których właścicielami i menedżerami zostaną obecni pracownicy Banku. Zostanie w nich wdrożony uproszczony model działania, oparty o sprzedaż kredytów detalicznych, kont osobistych i kart kredytowych oraz obsługę transakcyjną. Jednocześnie 16 oddziałów własnych zostanie zamkniętych, a obsługa ich klientów przeniesiona do najbliższych placówek oraz kanałów zdalnych.
- Inwestycje w IT
Równolegle Bank będzie prowadził kluczowe projekty rozwoju systemów IT, głównie poprzez kontynuację zmiany centralnego systemu bankowego. Bank BPH planuje także rozwój systemów informatycznych i sprzedażowych oraz inwestycje w nowoczesne rozwiązania technologiczne w oddziałach. Łączne inwestycje w tym zakresie w latach 2015-2018 wyniosą blisko 250 mln zł.

Drugi etap Planu rozpocznie się w 2018 roku i zakończy w 2020 roku. Jego celem będzie zbudowanie wielokanałowego modelu dystrybucji produktów i usług. Obejmie on nowoczesne platformy internetowe i mobilne, które staną się dla klientów podstawowym kanałem do wykonywania wszystkich operacji bankowych. Planowane nakłady inwestycyjne wyniosą około 100 mln zł.

Bank szacuje, iż koszt działań, które będą przeprowadzone w 2016 roku w związku z transformacją, a które zostały zakomunikowane i rozpoczęte w grudniu 2015 roku wyniesie 177 mln zł. Koszt ten został ujęty jako rezerwa restrukturyzacyjna na 31 grudnia 2015 roku. Rezerwa ta zostanie przeznaczona na optymalizację zatrudnienia, która ma objąć pracowników sieci sprzedaży i centrali Banku, nie więcej niż 1 647 osób i zmianę modelu dystrybucji. Bank przewiduje, że począwszy od 2016 roku poniesie dodatkowo do 35 mln zł dalszych kosztów dotyczących aktywów trwałych w oddziałach.

27. Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Transakcje stopy procentowej, w tym:	99 960	123 965
IRS	99 922	123 954
Sprzedane opcje na stopę procentową	4	11
Inne kontrakty na stopę procentową	34	0
Transakcje walutowe, w tym:	15 183	33 743
Fx-forward	10 087	10 097
Fx-swap	4 288	17 421
Inne transakcje walutowe	438	5 026
Sprzedane opcje walutowe	370	1 199
Sprzedane opcje kapitałowe	3 253	6 623
Sprzedane opcje towarowe	442	0
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	118 838	164 331

28. Pozostałe zobowiązania

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Przychody do rozliczenia w czasie	17 246	41 127
Przychody należne z tytułu pożytków uzyskanych z zarządzania aktywami systemu rekompensat	318	275
Rozliczenia publiczno-prawne	24 503	28 430
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	1 649	10 952
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów	11 274	11 610
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i premii	43 679	47 920
Rezerwy na zobowiązania	105 305	84 545
Inne	720	583
Zobowiązania finansowe:	158 271	172 436
Rozliczenia międzybankowe	100 640	129 981
Wierzyciele różni	43 720	36 691

Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	13 911	5 764
POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	362 965	397 878

29. Zobowiązania podporządkowane

24 października 2012 roku, Bank wyemitował 675 sztuk niezabezpieczonych obligacji podporządkowanych serii P („Obligacje”). Zobowiązania z tytułu Obligacji są zobowiązaniami podporządkowanymi w rozumieniu art. 127 ust. 3 pkt. 2) lit. b) ustawy prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1376 z późniejszymi zmianami). Wartość nominalna każdej Obligacji jest równa jej cenie emisyjnej i wynosi 1 mln zł. Obligacje wyemitowane zostały na okres 8 lat z dniem wykupu 24 października 2020 roku. Nie podlegają one wcześniejszemu wykupowi z wyjątkiem sytuacji, w której zobowiązania z tytułu Obligacji utracą status podporządkowanych. Wówczas mogą zostać wykupione wcześniej przez Bank. Z Obligacji wynikają jedynie świadczenia pieniężne. Są one oprocentowane stawką WIBOR 3M + 145 punktów bazowych, które będzie naliczane i wypłacane w okresach 3-miesięcznych. Nabywcą Obligacji była spółka GECS Polish Funding Co IV AB spółka komandytowa należąca do Grupy kapitałowej, do której należy również Bank. W tym samym dniu Bank spłacił pożyczkę podporządkowaną otrzymaną od GE Capital International Financing Corporation wykorzystując środki pozyskane z emisji Obligacji. W związku z tym umowa zawarta 25 marca 2008 roku pomiędzy Bankiem, a GE Capital International Financing Corporation, na mocy porozumienia stron, została rozwiązana. Wartość zobowiązania podporządkowanego zawiera wartość nominalną obligacji podporządkowanych w wysokości 675 000 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 675 000 tys. zł) oraz odsetki naliczone efektywną stopą procentową w wysokości w wysokości 4 053 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 4 396 tys. zł).

W dniu 25 października 2014 roku, Bank BPH SA został poinformowany, że spółka GECS Polish Funding Co IV AB spółka komandytowa, będąca jedynym obligatariuszem niezabezpieczonych obligacji podporządkowanych Banku BPH SA, sprzedała obligacje spółce General Electric Capital Corporation. Transakcja była konsekwencją planowanej likwidacji GECS.

W dniu 1 października 2015 roku, Bank BPH SA został poinformowany, że spółka General Electric Capital Corporation („GECC”), będąca jedynym obligatariuszem niezabezpieczonych obligacji podporządkowanych Banku BPH SA, sprzedała obligacje spółce GE Financial Markets Funding I. Transakcja była konsekwencją planowanej restrukturyzacji GECC.

30. Kapitał własny

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	81 614	2 528
efekt podatkowy wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-15 452	-37
nierozliczonej kwoty wyceny oraz zysków i strat z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	20	-39
efekt podatkowy wyceny oraz zysków i strat z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	10	55
przeszacowanie aktuarialne	18 074	9 917
efekt podatkowy przeszacowania aktuarialnego	-3 434	-1 884
INNE DOCHODY CAŁKOWITE	80 832	10 540

Kapitał podstawowy wykazany jest w wartości nominalnej, zgodnie ze Statutem Banku oraz zapisami w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Kapitał podstawowy Banku na dzień 31 grudnia 2015 wynosił 383 340 tys. zł i składał się z 76 667 911 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 5 zł za akcję.

Struktura kapitału podstawowego								W tys. zł
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/ emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
Seria A, B, C, D	na okaziciela	zwykłe	brak	9 791 714	48 959	gotówka/aport /wkład niepieniężny	A: 31.10.1991; B: 14.10.1998; C: 20.09.1999; D: 31.12.2001	A: 31.10.1991; B: 01.01.1997; C: 01.01.1999; D: 01.01.2001
Seria E	na okaziciela	zwykłe	brak	66 876 197	334 381	wkład niepieniężny – przeniesienie całego majątku GE Money Bank SA w zamian za akcje	31.12.2009	31.12.2009
Razem				76 667 911	383 340			

Wszystkie akcje Banku BPH SA są akcjami na okaziciela o równej wartości nominalnej, dającymi równe prawa głosu oraz uczestnictwo w zysku na tych samych zasadach. Nie występują uprzywilejowania związane z jakąkolwiek grupą akcji.

Na pozycje inne kapitały składają się:

Kapitał zapasowy tworzony z corocznych odpisów z zysku za okres z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku, kapitał rezerwowi, zasadniczo tworzony z corocznych odpisów z zysku za okres uchwalonych przez Walne Zgromadzenie, wynik z lat ubiegłych oraz pozycje dodatkowe funduszy podstawowych i fundusze uzupełniające.

Zgodnie z przepisami polskimi, podziałowi i dystrybucji podlegają jedynie kapitały własne Banku oraz spółek zależnych ustalone na podstawie jednostkowych sprawozdań finansowych, z wyłączeniem nadwyżki przychodów nad kosztami Kasy Mieszkaniowej.

Informacja na temat struktury akcjonariatu Banku zawarta w poniższej tabeli podana została w oparciu o informacje zawarte w zawiadomieniach skierowanych do Banku przez akcjonariuszy, na podstawie art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego obrotu oraz o spółkach publicznych, lub na podstawie informacji przekazanych przez akcjonariuszy w ramach dokonywania rejestracji na WZA Banku.

Struktura akcjonariatu Banku BPH SA na 31 grudnia 2015 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Akcje		Głosy na WZ	
		Liczba	%	Liczba	%
1.	GE Investments Poland (General Electric Company)	64 201 140	83,74	64 201 140	83,74
2.	Selective American Financial Enterprise (General Electric Company)	2 457 642	3,21	2 457 642	3,21
3.	DRB Holdings B.V. (General Electric Company)	221 004	0,29	221 004	0,29
4.	Pozostali akcjonariusze	9 788 125	12,76	9 788 125	12,76
RAZEM		76 667 911	100,00	76 667 911	100,00

Z istoty akcji Banku nie wynikają ograniczenia przenoszenia własności oraz wykonywania prawa głosu. Wszystkie charakteryzuje ten sam zakres uprawnień.

31. Dywidendy

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku 29 maja 2015 roku podjęło uchwałę w sprawie przeznaczenia całego zysku za 2014 rok na kapitał zapasowy Banku.

W lipcu 2015 roku Bank otrzymał informację o tym, że Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała „Program Działań Operacyjnych na lata 2015-2018” wraz z „Projekcją ekonomiczno-finansową na lata 2015-2018”, będące programem postępowania naprawczego Banku, o którym mowa w art. 142 Prawa bankowego. Zgodnie z zaleceniami KNF Bank BPH pozostaje w reżimie postępowania naprawczego do końca 2017 roku.

W myśl art. 142 ust. 4 Ustawy Prawo bankowe, w okresie realizacji programu postępowania naprawczego, wszelkie zyski muszą być wykorzystane na pokrycie uprzednio poniesionych strat, a po ich pokryciu na podwyższenie funduszy własnych Banku.

Biorąc pod uwagę powyższe zastrzeżenia oraz rekomendacje krajowego regulatora, Bank nie planuje wypłaty dywidendy w 2016 roku.

Zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółki BPH BPK Zarządanie Funduszami Sp. z o.o., została wypłacona dywidenda dla wspólnika - Banku BPH SA w kwocie: 16 008 tys. zł (2014: 12 305 tys. zł).

32. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych jest to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych, które w jednostkowym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

w tys. zł					
Stan na 31.12.2015					
	Techniki wyceny w oparciu o parametry obserwowane na rynku (poziom II)	Techniki wyceny oparte o istotne parametry nie pochodzące z aktywnego rynku (poziom III)	wartość godziwa	wartość księgową	
Aktywa					
Należności od banków	463 428	0	463 428	463 428	
Należności od Klientów	112 900	21 501 979	21 614 879	23 085 706	
Korporacyjnych	0	2 252 157	2 252 157	2 237 867	
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	1 476 019	1 476 019	1 480 120	
Indywidualnych	0	17 773 803	17 773 803	19 254 819	
Inne należności	112 900	0	112 900	112 900	
Pozostałe aktywa finansowe	184 106	0	184 106	184 106	
Pasywa					
Zobowiązania wobec banków	104 439	0	104 439	104 439	
Zobowiązania wobec Klientów	229 960	11 865 231	12 095 191	12 206 618	
Korporacyjnych	0	2 283 424	2 283 424	2 291 551	
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	2 479 961	2 479 961	2 524 891	
Indywidualnych	0	7 101 846	7 101 846	7 160 216	
Inne zobowiązania	229 960	0	229 960	229 960	

Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	12 974 000	0	12 974 000	13 321 247
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	234 675	234 675	235 132
Zobowiązania podporządkowane	0	679 526	679 526	679 053
Pozostałe zobowiązania finansowe	158 271	0	158 271	158 271

w tys. zł

Stan na 31.12.2014				
	Techniki wyceny w oparciu o parametry obserwowane na rynku (poziom II)	Techniki wyceny oparte o istotne parametry nie pochodzące z aktywnego rynku (poziom III)	wartość godziwa	wartość księgową
Aktywa				
Należności od banków	347 131	0	347 131	347 131
Należności od Klientów	722 723	19 860 651	20 583 374	22 803 179
Korporacyjnych	0	2 404 591	2 404 591	2 404 926
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	1 582 908	1 582 908	1 593 402
Indywidualnych	0	15 873 152	15 873 152	18 082 128
Inne należności	722 723	0	722 723	722 723
Pozostałe aktywa finansowe	101 947	0	101 947	101 947
Pasywa				
Zobowiązania wobec banków	503 818	0	503 818	503 818
Zobowiązania wobec Klientów	636 320	11 877 593	12 513 913	12 485 890
Korporacyjnych	0	2 468 326	2 468 326	2 466 174
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	2 382 346	2 382 346	2 382 766
Indywidualnych	0	7 026 921	7 026 921	7 000 630
Inne zobowiązania	636 320	0	636 320	636 320
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	12 102 462	0	12 102 462	11 998 114
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	231 808	231 808	232 152
Zobowiązania podporządkowane	0	680 004	680 004	679 396
Pozostałe zobowiązania finansowe	172 436	0	172 436	172 436

Należności od klientów

Wartość godziwa należności jest wyznaczana w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych skorygowanej o średnie marże oparte na portfelu kredytów udzielonych w ostatnim kwartale. W przypadku należności bez harmonogramu do wyznaczenia przepływów pieniężnych użyto stosowany w Banku model charakterystyki produktów bankowych, który umożliwia oszacowanie hipotetycznych terminów spłat.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa zobowiązań wobec klientów została wyznaczona dla pozycji o stałej stopie procentowej oraz depozytów bez harmonogramu – poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych za pomocą bieżącej krzywej stóp procentowych rynku pieniężnego skorygowanej o marżę dla transakcji udzielonych w ostatnim kwartale. W przypadku

depozytów bez harmonogramu do wyznaczenia przepływów pieniężnych użyto stosowany w Banku model charakteryzacji produktów bankowych, który umożliwia oszacowanie hipotetycznych terminów wypływów.

Zobowiązania wobec pozostałych instytucji

Wartość godziwa zobowiązań denominowanych w CHF wyznaczana jest poprzez dyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem bieżącej marży, która została oszacowana na podstawie kwotowań transakcji CDS (credit default swap) dla instytucji finansowych o ratingu odpowiadającym ratingowi Bankowi.

Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych

Wartość godziwa emisji własnych papierów wartościowych Banku BPH SA została wyznaczona poprzez zdyskontowanie wszystkich przepływów pieniężnych wynikających z harmonogramu płatności przez Bank BPH SA rat kapitałowych oraz odsetkowych krzywą swapową z uwzględnieniem odpowiedniej marży ustalonej w dniu emisji.

W przypadku niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, ze względu na stabilne ryzyko kredytowe i / lub krótkie terminy zapadalności / wymagalności, przyjęto, że wartość godziwa jest równa wartości księgowej. Dotyczy to należności od banków oraz zobowiązań wobec banków.

Hierarchia wartości godziwej

Podstawą wyceny instrumentów finansowych do wartości godziwej są ogólnodostępne stawki oraz kwotowania rynkowe zapisywane w systemach Bloomberg oraz Reuters. Wycena tych instrumentów oraz rewaluacja pozycji walutowej dokonywana jest przez jednostkę organizacyjną Banku niezależną od struktur odpowiedzialnych za sprzedaż produktów Banku BPH SA. Jednostka ta dokonuje właściwej parametryzacji algorytmów oraz systemów wyceny w zakresie wyżej wymienionych stawek rynkowych oraz sprawuje kontrolę nad zgodnością danych.

Klasyfikacja instrumentów finansowych stanowi odzwierciedlenie przyporządkowania danych wejściowych wykorzystywanych przy wycenie wymienionych instrumentów do poszczególnych poziomów:

1) poziom I – instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie bezpośrednich kwotowań dostępnych na rynku. Do tej kategorii Bank klasyfikuje dłużne papiery wartościowe, które wyceniane są bezpośrednio w oparciu o nieskorygowane ceny kwotowane na aktywnym rynku oraz certyfikaty inwestycyjne FIZ „Nieruchomości”, które są wyceniane według cen notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych.

2) poziom II – instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie takich modeli wyceny, w przypadku których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowane bezpośrednio na rynku. Do tej kategorii Bank zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe emitowane przez Ministerstwo Finansów - wyceniane za pomocą modeli opartych o technikę DCF (*discounted cash-flows*). Dodatkowo, Bank zaklasyfikował do tej kategorii dłużne papiery wartościowe, które wycenione zostały w oparciu o uśrednione ceny kwotowane na rynku lub przez brokerów (ceny skorygowane).

Instrumenty pochodne zaliczane do poziomu II wyceniane są na bazie dziennej z wykorzystaniem następujących metod wyceny:

Instrument Finansowy	Modele wyceny
Fx-forward, Fx-swap, IRS, CIRS, FRA	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych
Opcje walutowe	Model wyceny opcji (Garman – Kohlhagen)
Terminowe operacje papierami wartościowymi	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych

Opcje na stopę procentową	Model wyceny opcji (Blacka)
Opcje walutowe barierowe	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Opcje walutowe binarne	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Opcje na indeksy giełdowe	Model wyceny oparty o metodę równoważnej miary martyngałowej i symulację Monte Carlo
Opcje na indeksy cen surowców	Model wyceny oparty o metodę równoważnej miary martyngałowej i symulację Monte Carlo

3) poziom III - instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie takich modeli wyceny, w przypadku których istotne dane wejściowe nie są obserwowane bezpośrednio na rynku. Do tego poziomu Bank klasyfikuje instrumenty pochodne, dla których komponent ryzyka kredytowego uwzględniany w wycenie transakcji jest znaczący oraz akcje w Visa Europe Limited.

Nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania opracowuje się przy użyciu najlepszych dostępnych informacji na temat założeń, na podstawie których uczestnicy rynku ustaliliby cenę składnika aktywów lub zobowiązania. Komponent ryzyka kredytowego jest nieobserwowalną daną wejściową szacowaną wewnętrznie przez Bank dla kontrahentów o podwyższonym ryzyku kredytowym.

Akcje Visa Europe Limited zostały wycenione w oparciu o udział Banku w rozliczeniu transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc., której sfinalizowanie jest oczekiwane w drugim kwartale 2016 roku. Udział Banku może ulec zmianie m.in. w związku z kosztami transakcji oraz ewentualnymi odwołaniami członków Visa dotyczącymi ich udziałów w cenie nabycia, a przeprowadzenie transakcji jest zależne od otrzymania wymaganych zgód regulatorów. Wartość godziwa akcji jest zależna od sfinalizowania transakcji.

W przypadku wyceny instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do poziomu III, przesunięcie równoległe krzywych dochodowości o +/- 0,5 pp. spowodowałoby zmianę wyceny instrumentów pochodnych odpowiednio o +/-62,7 tys. zł na 31 grudnia 2015 roku oraz +/-771,8 tys. zł na 31 grudnia 2014 roku.

W 2015 roku Bank dokonał przeniesienia wycen opcji na indeksy giełdowe oraz indeksy cen surowców z Poziomu III do Poziomu II. Postawą do dokonania przeniesienia było uznanie na podstawie przeprowadzonych analiz, iż większość znaczących danych wejściowych używanych w modelu wyceny tych instrumentów to dane obserwowalne, klasyfikowane do Poziomu II wartości godziwej, natomiast dane nieobserwowalne klasyfikowane do Poziomu III stanowią nieistotny element wyceny do wartości godziwej.

Wartość bilansowa instrumentów pochodnych przeniesionych z poziomu III do poziomu II w ramach powyższej zmiany prezentacyjnej wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 roku po stronie aktywów 6 613 tys. zł, po stronie zobowiązań 6 623 tys. zł. Zmiana ta skutkowała odpowiednim przekształceniem danych na dzień 31 grudnia 2014 roku w celu doprowadzenia do porównywalności – przeniesieniem po stronie aktywów 6 201 tys. zł, natomiast po stronie zobowiązań 6 237 tys. zł.

Dodatkowo, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank dokonał przeklasyfikowania dwóch instrumentów pochodnych (IRS i Forward) na kwotę 237 tys. zł z poziomu III do poziomu II w związku ze zmianą sposobu wyznaczania korekty z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta z metody indywidualnej do metody portfelowej, z uwagi na ustanie podwyższonego ryzyka kredytowego kontrahenta.

Poza opisanym powyżej, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku Bank nie dokonywał przeniesień ani przeklasyfikowań pomiędzy poziomami wartości godziwej.

Poniższa tabela prezentuje podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na trzy powyższe kategorie:

	w tys. zł			
	Kwotowania aktywnego ryнку (poziom I)	Techniki wyceny w oparciu o parametry obserwowane na rynku (poziom II)	Techniki wyceny oparte o istotne parametry niepochodzące z aktywnego ryнку (poziom III)	RAZEM
Stan na 31.12.2015				
AKTYWA	8 792	5 706 720	85 057	5 800 569
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	8 792	5 330 740	4 052	5 343 584
<i>Certyfikaty inwestycyjne</i>	8 792	0	0	8 792
<i>Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</i>	0	5 237 595	0	5 237 595
<i>Dodatnia wartość instrumentów pochodnych</i>	0	93 145	4 052	97 197
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	375 980	81 005	456 985
PASYWA	0	118 838	0	118 838
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	118 838	0	118 838
Stan na 31.12.2014				
AKTYWA	10 884	5 541 618	5 699	5 558 201
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	10 884	5 171 318	5 699	5 187 901
<i>Certyfikaty inwestycyjne</i>	10 884	0	0	10 884
<i>Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat</i>	0	5 034 794	0	5 034 794
<i>Dodatnia wartość instrumentów pochodnych</i>	0	136 524	5 699	142 223
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	370 300	0	370 300
PASYWA	0	164 331	0	164 331
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	164 331	0	164 331

Zmiana stanu wartości godziwej instrumentów finansowych, dla których Bank stosuje wycenę do wartości godziwej w oparciu o techniki wyceny oparte o istotne parametry niepochodzące z aktywnego rynku (poziom III):

	w tys. zł	
	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
Stan na 01.01.2015	5 699	0
Zwiększenia, w tym:	0	81 005
Wzrost wartości instrumentów finansowych odniesiony w inne dochody całkowite	0	81 005

Zmniejszenia, w tym:	-1 410	0
Spadek wartości instrumentów finansowych odniesiony do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	-1 410	0
Zmiana klasyfikacji (przeniesienie do poziomu II)	-237	0
Stan na 31.12.2015	4 052	81 005
w tys. zł		
Wynik na instrumentach finansowych utrzymywanych w portfelu na koniec okresu sprawozdawczego:	1 410	81 005
odniesiony do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	1 410	0
odniesiony w inne dochody całkowite	0	81 005
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		
Stan na 01.01.2014		19 591
Zwiększenia, w tym:		12
Wzrost wartości instrumentów finansowych odniesiony do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych		12
Zmniejszenia, w tym:		-19 591
Rozliczenie		-8 287
Spadek wartości instrumentów finansowych odniesiony do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych		-11 304
Zmiana klasyfikacji (przeniesienie z poziomu II)		5 687
Stan na 31.12.2014		5 699
Wynik na instrumentach finansowych utrzymywanych w portfelu na koniec okresu sprawozdawczego, odniesiony do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych		5 699

Analizę wrażliwości zmian wyceny instrumentów pochodnych klasyfikowanych do poziomu III z uwagi na wpływ komponentu ryzyka kredytowego na wycenę zaprezentowano w nocie d) „wartości szacunkowe”.

33. Rachunkowość zabezpieczeń

W roku 2009, na mocy decyzji Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami Bank zaprzestał stosować rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych aktywów i zobowiązań zmiennoprocentowych. Instrumenty zabezpieczające (transakcje IRS) zostały rozwiązane, bądź przekwalifikowane do kategorii instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W skutek rozwiązania powiązania zabezpieczającego Bank dokonuje rozliczenia kwoty ich wyceny z dnia, w którym zaprzestano stosować rachunkowość zabezpieczeń, z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku zysków i strat. Rozliczenie ujętej w kapitałach kwoty wyceny transakcji zabezpieczających będzie kontynuowane przez założony okres trwania powiązań zabezpieczających, tj. najdłużej do lipca 2017 roku.

Na dzień 31 grudnia 2015 oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank nie posiadał transakcji objętych rachunkowością zabezpieczeń.

34. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych

	tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Zabezpieczenia pieniężne w transakcjach instrumentami pochodnymi	39 704	43 903
Zabezpieczenia pieniężne pod transakcje giełdowe	93 673	88 671
Wartość bilansowa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach sbb/repo	0	566 980
Wartość godziwa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach sbb/repo	0	568 896
Wartość godziwa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie Funduszu ochrony środków gwarantowanych	80 686	80 744

Wszystkie papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie w transakcjach sbb/ repo mogą być przedmiotem dalszej odsprzedaży lub zastawu przez kontrahenta transakcji. Przedmiotem transakcji SBB są obligacje skarbowe. W związku z faktem, iż Bank zachowuje ryzyka i korzyści wynikające z posiadania papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji SBB (m.in. ryzyko kontrahenta, zwrot z inwestycji), papiery te nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

35. Postępowania sądowe

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Bank jest pozwany wynosi 117 398 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 151 359 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość przedmiotu sporu dla spraw sądowych, dla których prawdopodobieństwo wypływu środków jest znikome wynosi 26 700 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 27 487 tys. zł).

Największe sprawy w tej grupie zostały opisane poniżej.

Powód	Wartość przedmiotu sporu (w tys. zł)	Opis sprawy	Aktualny status
Osoba prawna	18 199	Powód dochodzi odszkodowania od Banku w wysokości stanowiącej sumę nałożonej na powoda kary umownej za niewywiązanie się z umowy z podmiotem trzecim oraz utraconego dochodu z transakcji, do której nie doszło. Jako podstawę pozwu wskazano, iż z powodu bezprawnego pojawienia się ogłoszenia o sprzedaży wiarygodności banku inny podmiot odmówił udzielenia gwarancji bankowej na płatności wynikające z zawartej przez pozwanego umowy handlowej.	Postępowanie jest zawieszono do momentu rozstrzygnięcia postępowania karnego prowadzonego w związku z oskarżeniem przedstawicieli powoda o sfałszowanie umowy, która jest podstawą roszczenia w stosunku do Banku.
Osoba fizyczna	8 020	Powódka kwestionuje ważność postępowania upadłościowego, w którym udział brali poprzednicy prawni Banku. Jako podstawę roszczenia wskazuje, iż działanie uczestników postępowania było niezgodne z obowiązującymi przepisami. Dochodzi uznania nieważności postępowania upadłościowego w tym sprzedaży nieruchomości dokonanej przez Bank w trakcie tego postępowania oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości.	Sąd II instancji oddalił apelację powódki od korzystnego dla Banku rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Sprawa wygrana przez Bank.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, dla których wpływ środków jest możliwy, wynosi 71 239 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 48 588 tys. zł). Jednocześnie, w ocenie Banku szansa wygrania sporu jest znaczna, w związku z tym Bank nie tworzy rezerw na powyższe postępowania.

Największe według wartości przedmiotu sporu sprawy należące do tej grupy to:

Powód	Wartość przedmiotu sporu (w tys. zł)	Opis sprawy	Aktualny status
Osoba prawna	32 899	Powód kwestionuje ważność zawartych transakcji opcyjnych i dochodzi zwrotu świadczenia nienależnego. Jako podstawę roszczenia wskazuje, iż Bank zawarł z nim transakcje o charakterze spekulacyjnym a nie o charakterze zabezpieczającym. Argumentację opiera również na twierdzeniu, iż Bank nie dopełnił obowiązków informacyjnych wobec niego.	W dniu 13 maja 2015 roku Sąd I instancji wydał wyrok korzystny dla Banku oddalający powództwo w całości oraz zasądający od powoda na rzecz Banku zwrot kosztów postępowania. W dniu 28 lipca 2015 roku powód wniósł apelację.
Osoba prawna	17 843	Pozew o zapłatę. Powód (przedsiębiorca) domaga się zapłaty świadczenia nienależnego z tytułu umowy opcji walutowych.	Sprawa na etapie postępowania przed sądem I instancji.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, których szansa przegrania jest znaczna wynosi 19 459 tys. zł. Bank ocenia, iż skutki finansowe tych postępowań, na dzień 31 grudnia 2015 roku nie powinny przekroczyć kwoty 4 353 tys. zł, która jest wartością utworzonej na dzień 31 grudnia 2015 roku rezerwy z tego tytułu (na dzień 31 grudnia 2014: 9 456 tys. zł).

Największe postępowania według wartości utworzonej rezerwy, dla których według oceny Banku istnieje prawdopodobieństwo przegrania sporu są opisane poniżej.

Powód	Wartość przedmiotu sporu (w tys. zł)	Opis sprawy	Aktualny status	Wartość utworzonej rezerwy (w tys. zł)
Osoba fizyczna	16 618	Powód dochodzi różnych roszczeń związanych ze współpracą z doradcą, roszczenia te wynikają z wpisów na rachunek bankowy, nie zaksięgowania pewnych operacji oraz szkód wyrządzonych powodowi na skutek nie wykonania zleceń. Powód dochodzi też utraconych korzyści od zagarniętych środków.	Sprawa na etapie postępowania przed sądem I instancji.	1 717

Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie występują postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Bank nie posiada żadnych istotnych rozliczeń z tytułu postępowań przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej.

W marcu 2015 roku Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Szczecinku, reprezentujący grupę 450 osób fizycznych, złożył w Sądzie Okręgowym w Gdańsku pozew w trybie postępowania grupowego przeciwko Bankowi. Grupa powodowa składa się z klientów będących kredytobiorcami z tytułu zawartych z Bankiem umów kredytu hipotecznego indeksowanego frankiem szwajcarskim. Żądanie pozwu dotyczy wskazania, iż przyjęty w umowach kredytu mechanizm ustalania kursu franka szwajcarskiego wg kursu kupna/sprzedaży z tabeli Banku, skutkuje albo nieważnością umowy kredytu, albo ewentualnie abuzywnym charakterem klauzuli indeksacyjnej. Bank nie uznaje roszczeń członków grupy. Wartość przedmiotu sporu

została określona przez powoda na 137 460 034 zł. Na obecnym etapie członkowie grupy nie dochodzą od Banku roszczeń pieniężnych o zapłatę konkretnych kwot i nie ma podstaw do tworzenia rezerwy na roszczenia objęte pozwem. Dnia 7 sierpnia 2015 roku pozew został doręczony Bankowi BPH SA. Dnia 7 października 2015 roku Bank złożył odpowiedź na pozew, w której zakwestionował roszczenia członków grupy i wniósł o odrzucenie lub oddalenie powództwa w całości.

36. Zobowiązania i aktywa warunkowe

Pozycje pozabilansowe

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
finansowe	8 674 680	9 232 109
gwarancyjne	2 706 447	2 827 446
POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE	11 381 127	12 059 555

Na dzień 31 grudnia 2015 roku na otrzymane pozabilansowe zobowiązania finansowe składa się m.in. linia kredytowa otrzymana na mocy umowy od GE Ireland CHF Funding Unlimited Company w wysokości 8 666 680 tys. zł tj.: 2 200 000 tys. CHF.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku na otrzymane pozabilansowe zobowiązania finansowe składa się m.in. linia kredytowa otrzymana od GE Capital International Holdings Corporation w wysokości 9 216 220 tys. zł tj.: 2 600 000 tys. CHF.

Na wysokość otrzymanych pozabilansowych zobowiązań gwarancyjnych mają wpływ między innymi zabezpieczenia w postaci gwarancji i poręczeń na limity wierzytelności, kredyty inwestycyjne, kredyty w rachunku bieżącym oraz pozostałe kredyty.

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
finansowe	3 740 884	3 303 698
gwarancyjne	195 439	223 096
POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE	3 936 323	3 526 794

Na zobowiązania finansowe udzielone składają się niewykorzystane limity wierzytelności, limity z tytułu kart kredytowych, limity kredytowe w rachunku bieżącym oraz w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, niewykorzystane limity z tytułu kredytów operacyjnych i pozostałych.

Na zobowiązania gwarancyjne udzielone składają się gwarancje, które mają na celu zagwarantowanie wykonania kontraktu, zapłaty należności, gwarancji wykonania zobowiązań z tytułu rękojmi.

Wartość pozabilansowych zobowiązań warunkowych udzielonych według rodzaju produktu oraz podziału segmentowego klienta została zaprezentowana w poniższej tabeli.

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Finansowe	3 740 884	3 303 698
Linie kredytowe dla korporacji	1 735 945	1 292 504
karty kredytowe	11 722	13 081

kredyty inwestycyjne	22 746	47 738
kredyty operacyjne/ obrotowe	1 701 477	1 231 685
Linie kredytowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	891 238	807 892
karty kredytowe	121 793	142 677
kredyty inwestycyjne	10 226	11 320
kredyty operacyjne/ obrotowe	504 362	447 303
inne kredyty	254 857	206 592
Linie kredytowe dla osób prywatnych	1 058 253	1 172 177
karty kredytowe	711 867	881 470
na nieruchomości	91 842	35 929
kredyty konsumpcyjne	254 544	254 778
Otwarte akredytywy importowe	30 511	31 125
Zobowiązania z tytułu promes kredytowych	24 937	0
Gwarancyjne	195 439	223 096
Gwarancje dla Korporacji, w tym:	166 227	199 208
limity gwarancyjne	6 534	14 737
gwarancje kredytowe	53 740	72 740
gwarancje dobrego wykonania	105 953	111 731
Gwarancje dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, w tym:	28 314	23 822
limity gwarancyjne	3 775	2 280
gwarancje kredytowe	8 014	8 110
gwarancje dobrego wykonania	16 525	13 432
Gwarancje dla osób prywatnych	0	66
gwarancje kredytowe	0	66
Potwierdzone akredytywy eksportowe	898	0
ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE	3 936 323	3 526 794

W ramach gwarancji kredytowych największą wartość na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku stanowią gwarancje zapłaty należności i gwarancje spłaty kredytu.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku w ramach gwarancji dobrego wykonania największe wartości stanowią gwarancje wykonania kontraktu, gwarancje wykonania zobowiązań z tytułu rękojmi i gwarancje zwrotu przedpłaty. Na dzień 31 grudnia 2014 roku w ramach gwarancji dobrego wykonania największe wartości stanowią gwarancje wykonania kontraktu i gwarancje zwrotu przedpłaty.

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Rezerwa na linie o charakterze finansowym	12 265	14 468
Rezerwa na gwarancje udzielone, w tym:	405	481
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	76	98
Rezerwa na zagrożone zobowiązania pozabilansowe, w tym.:	538	714
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	66	230
REZERWA NA ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	13 208	15 663

Gwarancje i poręczenia emisji udzielonych emitentom

Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie było podpisanych umów subemisyjnych, dlatego też stan zobowiązań gwarancyjnych Banku BPH SA wynikających z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 0.

37. Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Zgodnie z Ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym z dnia 14 grudnia 1994 roku, polskie banki są zobowiązane do uczestniczenia w systemie gwarantowania środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach bankowych, które powinny zostać wypłacone ich deponentom po ogłoszeniu upadłości banku. Udział poszczególnych banków w kosztach związanych z funkcjonowaniem systemu określany jest przez Zarząd BFG. Dnia 1 stycznia 2015 roku Bank, zgodnie z prawem zabezpieczył w celu zagwarantowania potencjalnych przyszłych wypłat w ramach Funduszu Ochrony Gwarantowanych Depozytów kwotę równą 0,55% sumy środków pieniężnych zgromadzonych w Banku, stanowiących podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej w miesiącu październiku 2014 roku. Zabezpieczoną kwotę Bank posiada w formie obligacji skarbowych, których wartość bilansowa na 31 grudnia 2015 roku wynosiła 80 686 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 80 744 tys. zł).

W 2015 roku Bank wniósł obowiązkową opłatę roczną na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w wysokości 51 181 tys. zł (2014: 26 735 tys. zł).

W 2015 roku Bank wniósł opłatę ostrożnościową na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w wysokości 13 540 tys. zł (2014: 9 892 tys. zł).

W 2015 roku Bank uiścił obowiązkową wpłatę na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego zgodnie z uchwałą Zarządu BFG w sprawie realizacji wypłat środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w wysokości 23 395 tys. zł.

38. Działalność powiernicza

W ramach świadczonych przez Bank usług powierniczych Bank wykonuje między innymi następujące czynności:

- Przechowywanie aktywów klienta; Bank prowadzi dla Klientów na podstawie umów i stosownego regulaminu rachunki papierów wartościowych, na których ewidencjonowane są papiery wartościowe przechowywane w Banku BPH SA i w instytucjach, z którymi Bank zawarł stosowne umowy. W szczególności Bank BPH SA ewidencjonuje papiery wartościowe będące przedmiotem oferty publicznej i papiery niebędące przedmiotem oferty publicznej zarówno w formie zdematerializowanej jak i w formie fizycznej, krajowe i zagraniczne. Wszystkie papiery wartościowe przechowywane i rejestrowane na rzecz Klientów są oddzielone od aktywów własnych Banku jak również od aktywów innych Klientów Banku.
- Dokonywanie rozliczeń i rozrachunku transakcji; Bank rozlicza i dokonuje rozrachunku transakcji Klientów na papierach wartościowych zawartych w kraju na rynku regulowanym jak i poza rynkiem regulowanym oraz na rynkach zagranicznych. Rozliczenia operacji Klientów dokonywane są na podstawie dokumentów własnych, dokumentów przekazanych przez Klienta oraz przez inne instytucje obsługujące Klienta (np. biura maklerskie, przez które dokonywane są transakcje). Dokumenty księgowe pochodzące z zewnątrz są weryfikowane w zakresie informacji posiadanych przez Bank. Bank pełni również funkcję reprezentanta dla zdalnych członków Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Na koniec grudnia 2015 roku Bank obsługiwał czterech

zdalnych uczestników GPW, których udział w 2015 roku w obrotach giełdowych na rynku kasowym wszystkich zdalnych uczestników GPW wynosił ok. 22%.

- Wypłata pożytków z papierów wartościowych; Bank obsługuje wypłaty dywidend i odsetek z papierów wartościowych zaewidencjonowanych na rachunkach Klientów, w tym rejestruje stany posiadania papierów wartościowych na dzień ustalenia praw do dywidendy lub odsetek, przekazuje płatnikom informacje o należnych podatkach lub samodzielnie dokonuje naliczenia i odprowadzenia należnych podatków zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie oraz dokonuje wypłaty kwot otrzymanych od emitentów.
- Raportowanie stanów posiadania; Bank okresowo przekazuje klientom informacje o posiadanych przez nich w Banku papierach wartościowych, jak również informuje o dokonanych przez nich operacjach związanych z papierami wartościowymi. Komunikacja dokonywana jest w sposób uzgodniony z Bankiem za pośrednictwem poczty lub elektronicznych nośników informacji takich jak SWIFT.
- Pełnienie funkcji depozytariusza; Bank zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie pełnienia funkcji depozytariusza dla funduszy inwestycyjnych oraz zawartymi z tymi podmiotami umowami dokonuje w szczególności kontroli poprawności wyceny aktywów netto tych podmiotów oraz ograniczeń inwestycyjnych. Bank oferuje również usługi w zakresie wyceny przechowywanych aktywów dla pozostałych Klientów. Na koniec 2015 roku Bank pełnił funkcję depozytariusza dla 29 subfunduszy i funduszy inwestycyjnych, w tym dwóch funduszy inwestycyjnych w likwidacji.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, z usług powierniczych Banku BPH korzystały osoby fizyczne, krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe oraz osoby prawne niebędące instytucjami finansowymi.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank BPH SA prowadził 104 rachunki papierów wartościowych (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 454 rachunki). Spadek ilości prowadzonych rachunków w stosunku do roku ubiegłego spowodowany był zamknięciem nieaktywnych rachunków i nie wpłynął negatywnie na przychody generowane na działalności powierniczej.

39. Płatności z tytułu umów najmu

Bank zgodnie z umowami najmu zajmuje głównie pomieszczenia biurowe, pomieszczenia techniczne, magazyny, miejsca parkingowe, garaże.

Przyszłe zobowiązania z tytułu najmu według terminów wymagalności

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
do 1 roku	80 220	89 092
od 1 roku do 5 lat	156 196	177 176
powyżej 5 lat	53 861	61 599
RAZEM	290 277	327 867

W 2015 roku Bank poniósł opłaty z tytułu czynszów związanych z ww. umowami w wysokości 97 751 tys. zł (2014 rok: 115 549 tys. zł).

Część umów najmu zawarta jest na czas nieokreślony, a część bez prawa wcześniejszego ich rozwiązania. Dla umów zawartych na czas nieokreślony przyszłe zobowiązania ustalono w oparciu o okres wypowiedzenia wynikający z umowy. Okres wypowiedzenia na ogół wynosi 1, 3, 6, 9 lub 12 miesięcy. Umowy najmu zawierane są zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Bank zgodnie z umowami najmu wynajmuje pomieszczenia biurowe, lokale.

Przyszłe należności z tytułu najmu według terminów zapadalności

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku, przyszłe należności Banku z tytułu najmu w kwocie 836 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 775 tys. zł) zapadną w terminie do 1 roku.

W 2015 roku Bank otrzymał opłaty z tytułu czynszów związanych z ww. umowami w wysokości 4 426 tys. zł (2014 rok: 4 599 tys. zł).

Część umów najmu zawarta jest na czas nieokreślony, a część bez prawa wcześniejszego ich rozwiązania. Dla umów zawartych na czas nieokreślony przyszłe należności ustalono w oparciu o okres wypowiedzenia wynikający z umowy. Okres wypowiedzenia na ogół wynosi 1, 3 lub 6 miesięcy.

40. Podmioty powiązane

Spółka dominująca

Głównym akcjonariuszem Banku BPH SA jest GE Investments Poland Sp. z o.o., która posiada 83,74% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Łącznie poprzez swoje spółki zależne grupa General Electric posiada 87,24% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W związku z reorganizacją grupy kapitałowej General Electric ogłoszoną przez GE w dniu 10 kwietnia 2015 roku, w wyniku realizacji serii transakcji wewnątrzgrupowych przeprowadzonych w wielu jurysdykcjach w dniach 1 grudnia 2015 roku do 3 grudnia 2015 roku, GE posiada akcje Banku pośrednio poprzez GE Capital Global Holdings, LLC. (GE CGH), w której GE posiada 100% akcji w kapitale zakładowym.

Dane liczbowe dotyczące transakcji z podmiotami powiązanymi (z wyłączeniem transakcji z podmiotami zależnymi)

Transakcje z podmiotami powiązanymi zawierane są na warunkach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku stan należności i zobowiązań wobec podmiotów Grupy GE przedstawiał się następująco:

	w tys. zł					
	Stan na dzień					
	31.12.2015			31.12.2014		
	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem
Należności (z odsetkami)	19	52 134	52 153	27	74 234	74 261
Zobowiązania, w tym:	3 192	14 064 836	14 068 028	3 805	12 752 312	12 756 117
Zobowiązania bieżące	192	2 793	2 985	805	3 206	4 011
Depozyty	3 000	18 000	21 000	3 000	18 000	21 000
Zaciągnięte linie kredytowe	0	13 321 247	13 321 247	0	11 998 114	11 998 114
Inne zobowiązania	0	43 743	43 743	0	53 596	53 596
Zobowiązania podporządkowane	0	679 053	679 053	0	679 396	679 396
Udzielone pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne	0	764	764	0	264	264
Nominalne wartości transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi, w tym:	0	1 014 253	1 014 253	0	4 007 608	4 007 608
Forward, swap walutowy	0	32 838	32 838	0	2 307 628	2 307 628
IRS/CIRS	0	967 513	967 513	0	1 039 165	1 039 165
Transakcje wymiany walut	0	13 902	13 902	0	660 815	660 815

Na zaciągnięte linie kredytowe na dzień 31 grudnia 2015 roku składają się wykorzystane linie kredytowe otrzymane od podmiotu funkcjonującego w ramach Grupy General Electric, GE Ireland CHF Funding Unlimited Company.

Na zaciągnięte linie kredytowe na dzień 31 grudnia 2014 roku składają się wykorzystane linie kredytowe otrzymane od podmiotu funkcjonującego w ramach Grupy General Electric, GE Capital Swiss Funding AG.

Wykorzystane linie kredytowe zostały zaciągnięte w latach 2010-2015 na okresy od 1 do 7 lat, przy czym najdalszy termin zapadalności przypada w grudniu 2022 roku i są denominowane w CHF. Są one oprocentowane stawką LIBOR 3M dla CHF powiększoną o marżę a odsetki są naliczane i wpłacane w okresach 3-miesięcznych.

Wartość transakcji zawartych przez Bank BPH SA w ciągu 2015 roku i 2014 roku z podmiotem dominującym oraz pozostałymi podmiotami powiązanymi, kształtowała się następująco:

	w tys. zł					
	Za rok kończący się					
	31.12.2015			31.12.2014		
podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	
Transakcje wymiany walut (wart. nominalne)	0	5 814 960	5 814 960	0	4 021 225	4 021 225
Forward, swap walutowy (wart. nominalne)	0	31 416 705	31 416 705	0	53 206 100	53 206 100
IRS/CIRS (wart. nominalne)	0	58 665	58 665	0	212 215	212 215
Depozyty	12 012	1 992 181	2 004 193	12 026	2 813 727	2 825 753
Inne należności	300	17 851	18 151	371	32 455	32 826
Inne zobowiązania	0	6 245	6 245	0	43 518	43 518
Zaciągnięte linie kredytowe	0	606 256	606 256	0	10 907 276	10 907 276
Udzielone pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne	0	500	500	0	264	264

Przychody, koszty oraz wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych Banku za 2015 rok oraz za 2014 rok z tytułu transakcji zawartych z podmiotem dominującym oraz innymi podmiotami powiązanymi kształtowały się następująco:

	w tys. zł					
	Za rok kończący się					
	31.12.2015			31.12.2014		
podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	0	11 334	11 334	0	30 754	30 754
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	13	78 789	78 802	22	193 661	193 683
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	0	-24 167	-24 167	0	-41 509	-41 509

Inne przychody	300	6 691	6 991	371	1 712	2 083
Koszty zatrudnienia zagranicznych członków kadry kierowniczej	0	830	830	0	2 559	2 559
Koszty związane z programami nagród pracowniczych	0	2 740	2 740	0	3 259	3 259
Inne koszty	0	9 105	9 105	0	38 303	38 303

Zarówno koszty zatrudnienia zagranicznych członków kadry kierowniczej jak i pozostałe koszty zawierają podatek VAT naliczony w imporcie usług.

Bank ma zawarte umowy na świadczenie usług doradczych w zakresie IT i innych usług wsparcia przez podmioty należące do Grupy GE.

Na pozycję „Inne koszty” w 2015 roku składają się koszty konsultingowe związane z bieżącą realizacją umowy MSA w roku 2015 w kwocie 2 083 tys. zł (2014: 28 541 tys. zł), a także ujęte w bieżącym okresie i wynikające z ostatecznego rozliczenia, zmniejszenie kosztów MSA za rok 2014 w kwocie 13 389 tys. zł. Dodatkowo pozycja zawiera koszty użytkowania systemów IT związane z realizacją umowy ITSA w kwocie 12 710 tys. zł (2014: 8 354 tys. zł) oraz pozostałe koszty w kwocie 7 701 tys. zł (2014: 1 408 tys. zł), na które składają się głównie koszty IT wynikające z innych umów niż ITSA a także inne pomniejsze pozycje kosztowe.

W 2015 roku obowiązywały następujące umowy o świadczenie usług konsultingowych zawarte z podmiotami Grupy GE.

1) Master Services Agreement (MSA)

W dniu 20 grudnia 2013 roku Bank zawarł z GE Capital EMEA Services LTD („GE Capital EMEA”) – spółką General Electric Company, nową umowę konsultingową Master Services Agreement, regulującą współpracę Banku BPH SA z GE Capital EMEA. Umowa ta obowiązuje od 1 stycznia 2014 roku i zastępuje umowę zawartą 11 grudnia 2008 roku. Przedmiotem umowy jest świadczenie przez GE Capital EMEA usług konsultingowych na rzecz Banku BPH SA w takich obszarach działalności jak m.in.: rachunkowość i finanse, zasoby ludzkie, bezpieczeństwo, ryzyko, technologie informatyczne, public relations, audyt wewnętrzny. Umowa została zawarta na okres dwóch lat z możliwością jej automatycznego przedłużania o kolejne jednoroczne okresy.

2) Technology Services Agreement (ITSA)

Na bazie umowy z GE Consumer Finance Bank BPH rozpoznaje koszty konsultingowe, licencji i utrzymania używanych systemów informatycznych, zarządzanych globalnie przez GE.

Transakcje z podmiotami zależnymi

Na dzień 31 grudnia 2015 roku stan należności i zobowiązań Banku wobec jednostek zależnych przedstawiał się następująco:

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
	BPH PBK ZF i BPH TFI	BPH PBK ZF i BPH TFI
Inne należności	3 120	3 363
Zobowiązania, w tym:	17 477	25 837
depozyty terminowe	16 998	25 378
Udzielone pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne	19 878	17 908

Wartość transakcji zawartych w ciągu 2015 roku z jednostkami zależnymi kształtuje się następująco:

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
	BPH PBK ZF i BPH TFI	BPH PBK ZF i BPH TFI
Depozyty	3 712 878	2 673 342
Transakcje wymiany walut	2 244	16 961

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2015	31.12.2014
	BPH PBK ZF i BPH TFI	BPH PBK ZF i BPH TFI
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	29 082	30 866
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	260	552
Inne przychody	28 529	25 432

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku nie występują jednostki zależne niekonsolidowane ani jednostki stowarzyszone.

Członkowie kierownictwa Banku BPH SA, pełniący funkcje w organach podmiotów zależnych

Na dzień 31 grudnia 2015 roku w organach podmiotów zależnych zasiadały następujące osoby z Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku BPH SA:

Richard Gaskin	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.
Mariusz Kostera	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.
Andras Bende	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.

Świadczenia dla Członków Zarządu i Rady Nadzorczej

1) Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (w tym premie należne)

w tys. zł

	Wartość świadczeń	
	2015	2014
Zarząd Banku	14 685	14 492
Rada Nadzorcza	622	588
Razem	15 307	15 080

Na krótkoterminowe świadczenia pracownicze składają się wynagrodzenia podstawowe, rezerwy na premie krótkoterminowe, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawcę oraz inne dodatkowe świadczenia takie jak: wynagrodzenie chorobowe, świadczenia rzeczowe, opieka medyczna, polisy ubezpieczeniowe na życie, inne ubezpieczenia, inne nagrody.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 258/2011 Bank wdrożył Politykę Wynagradzania Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku BPH SA, w tym też wszystkich członków Zarządu Banku. Polityka ta zakłada, że część wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku BPH SA jest odroczone w czasie lub wypłacana w gotówce w równowartości ceny akcji Banku ustalonej, jako mediana średnich dziennych cen akcji w okresie 3 miesięcy poprzedzających dzień przeliczenia (cash settled share based payment).

Decyzja o wysokości przyznanych premii dla członków Zarządu Banku za 2015 rok nie została podjęta do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego. Rezerwa na koszty z tego tytułu za 2015 rok wynosi 2 328 tys. zł brutto bez kosztów pracodawcy. Na kwotę tę składają się dwie części: gotówkowa (50%) i w formie akcji fantomowych (50%), płatne zgodnie z Polityką wynagradzania osób na stanowiskach kierowniczych („Polityka”) obowiązującą w Banku, częściowo bezpośrednio po przyznaniu (60%), częściowo w formie odroczonej przez kolejne trzy lata, tj. do 2019 roku (40%). Kwota szacowana do wypłaty zgodnie z „Polityką” w 2016 roku za 2015 rok dla wszystkich Członków Zarządu wynosi 1 396 tys. zł, a w kolejnych latach – 932 tys. zł.

Decyzja o wysokości przyznanych premii dla członków Zarządu Banku podejmowana będzie z uwzględnieniem zapisów Rozdziału 3 Uchwały KNF numer 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Wartość premii przyznanej Członkom Zarządu w poszczególnych latach (bez narzutów)

	w tys. zł		
	2014	2013	2012
Wartość premii przyznanej Członkom Zarządu w poszczególnych latach	1 913	1 589	1 706
Część gotówkowa, w tym:	1 006	884	934
nieodroczone	604	530	560
odroczone	402	354	374
Część w formie akcji fantomowych, w tym:	907	705	772
nieodroczone	544	423	463
odroczone	363	282	309
Pozostało do wypłaty*	765	424	227

* Wartość premii jaka pozostała do wypłaty może się różnić od kwoty, jaka ostatecznie będzie wypłacona w kolejnych latach członkom Zarządu ze względu na różnice kursowe oraz narzuty na wynagrodzenia

Podsumowanie kwot premii za poszczególne okresy wypłaconych w 2015 roku oraz 2014 roku (wraz z narzutami)

	w tys. zł		
	2014	2013	2012
Wypłata w 2015	1 162	209	240
Termin wypłaty (część gotówkowa płatna w marcu, część w formie akcji fantomowych płatna w październiku)	Płatne co roku do 2018	Płatne co roku do 2017	Płatne co roku do 2016
Wypłata w 2014 roku	0	883	230

2) Świadczenia po okresie zatrudnienia

Świadczenia po okresie zatrudnienia obejmują rezerwy tworzone na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne. W 2015 roku oraz w 2014 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwy na pozostałe świadczenia przysługujące członkom Zarządu Banku BPH SA.:

w tys. zł

	Stan rezerw na dzień			Zmiana stanu za	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	2015	2014
Rezerwy na odprawy emerytalne, rentowe, pośmiertne	223	144	45	79	99
Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia*	889	423	0	466	423
Razem	1 112	567	45	545	522

* Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia obejmują dodatkowe świadczenia emerytalne.

3) Pozostałe świadczenia długoterminowe

w tys. zł

	Wartość świadczeń	
	2015	2014
Długoterminowa część świadczeń z tytułu premii należna za dany rok	931	765
Razem	931	765

4) Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W 2015 roku oraz w 2014 roku nie wypłacono świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy innych niż wynikające z Kodeksu Pracy.

Informacje dotyczące zawartych umów między Bankiem BPH SA a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku.

W umowach o pracę lub innych stosownych uchwałach lub umowach zawartych pomiędzy Bankiem BPH SA a Członkami Zarządu występują zapisy dotyczące odszkodowań/ rekompensat im przysługujących. Płatności te przysługują w przypadku przedterminowego rozwiązania stosunku prawnego łączącego Członka Zarządu z Bankiem (z wyjątkiem art. 52 Kodeksu Pracy). Odszkodowania mają charakter pieniężny. Ich wysokość określona została indywidualnie dla każdego z Członków Zarządu. Podstawą do obliczenia wysokości odszkodowania jest podstawowe wynagrodzenie brutto Członka Zarządu z okresu 6 miesięcy, poprzedzających rozwiązanie odpowiedniego stosunku prawnego.

5) Płatności w formie akcji

W 2015 roku Bank rozpoznał koszt z tytułu wyceny opcji na akcje GE i akcji zastrzeżonych tzw. Restricted Stock Units (RSU) przyznanych w poprzednich latach poszczególnym Członkom Zarządu Banku BPH SA w kwocie 2 469 tys. zł (2014: 2 429 tys. zł).

6) Inne

Członkowie Zarządu Banku BPH SA byli zadłużeni w Banku BPH SA z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2015 roku w wysokości 53 zł.

Członkowie Zarządu Banku BPH SA nie posiadali na koniec grudnia 2014 roku zobowiązań wobec Banku z tytułu kredytów i pożyczek, gwarancji, poręczeń lub z tytułu innych umów wobec Banku BPH SA i nie były zadłużone w jednostkach zależnych od Banku.

Członkowie Rady Nadzorczej oraz osoby bliskie członkom Rady Nadzorczej nie posiadali na koniec grudnia 2015 roku oraz na koniec grudnia 2014 roku zobowiązań wobec Banku z tytułu

kredytów i pożyczek, gwarancji, poręczeń lub z tytułu innych umów wobec Banku BPH SA i nie były zadłużone w jednostkach zależnych od Banku.

Osoby bliskie członkom Zarządu Banku BPH SA były zadłużone w Banku BPH SA z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2015 roku w wysokości 251 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 255 tys. zł).

Osoby bliskie członkom Zarządu Banku BPH SA nie posiadały na koniec grudnia 2015 roku oraz na koniec grudnia 2014 roku zobowiązań wobec Banku z tytułu gwarancji, poręczeń lub z tytułu innych umów wobec Banku BPH SA i nie były zadłużone w jednostkach zależnych od Banku.

41. Aktywa i pasywa w walutach obcych

Pozycja walutowa Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawiała się następująco:

w tys. zł

Pozycje walutowe	Wszystkie pozycje				Pozycje netto	
	Długie		Krótkie		Długie	Krótkie
	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe		
EUR	1 452 379	682 519	1 188 132	867 293	79 473	0
GBP	21 403	30 107	21 622	29 468	420	0
SEK	19 868	3 399	5 747	17 219	301	0
CHF	12 992 504	392 032	13 374 219	8 526	1 791	0
Inne waluty EEA (Europejski Obszar Gospodarczy)	9 765	8 870	5 409	12 821	405	0
USD	223 751	857 373	433 871	647 083	170	0
CAD	3 124	23	1 356	1 552	239	0
AUD	1 236	29	1 531	0	0	266
JPY	4 061	0	4 299	23	0	261
Inne waluty (spoza obszaru EEA)	7 946	11	5 760	2 503	0	306
Waluty ERM2 (Europejski Mechanizm Walutowy)	3 814	37	170	3 427	254	0
DKK	3 814	37	170	3 427	254	0
Suma	14 739 851	1 974 400	15 042 116	1 589 915	83 053	833

Na dzień 31 grudnia 2015 roku pozycja walutowa całkowita (długa) Banku wynosiła 83 053 tys. zł, co stanowi 1,87% kapitałów netto Banku. W związku z powyższym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosił 0 zł.

Wartość długiej pozycji netto w EUR (równowartość 79 473 tys. złotych) na datę 31 grudnia 2015 roku wynika głównie z ujęcia wyceny do wartości godziwej akcji Visa Europe (patrz Nota 16) w kwocie 19 009 tys. EUR (równowartość 81 005 tys. złotych).

Pozycja walutowa Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

w tys. zł

Pozycje walutowe	Wszystkie pozycje				Pozycje netto	
	Długie		Krótkie		Długie	Krótkie
	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe		
EUR	1 686 307	1 443 823	882 568	2 247 346	216	0
GBP	33 378	27 895	16 434	44 806	33	0
SEK	23 211	1 016	5 492	18 554	181	0

CHF	12 584 980	28 858	12 043 997	570 344	0	503
Inne waluty EEA (Europejski Obszar Gospodarczy)	9 375	5 058	6 393	7 542	498	0
USD	233 157	854 061	289 291	797 530	397	0
CAD	4 274	2 661	351	6 552	32	0
AUD	1 768	46	1 750	0	64	0
JPY	2 337	10	2 322	0	25	0
Inne waluty (spoza obszaru EEA)	10 629	1 747	2 171	9 794	411	0
Waluty ERM2 (Europejski Mechanizm Walutowy)	5 073	276	411	4 912	26	0
DKK	5 073	276	411	4 912	26	0
Suma	14 594 489	2 365 451	13 251 180	3 707 380	1 883	503

Na dzień 31 grudnia 2014 roku pozycja walutowa całkowita (długa) Banku wynosiła 1 833 tys. zł, co stanowi 0,04% kapitałów netto Banku. W związku z powyższym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosił 0 zł.

42. Ważne wydarzenia występujące po końcu okresu sprawozdawczego

Zgoda Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie pożyczki podporządkowanej do kapitału Tier II Banku BPH

W dniu 4 lutego 2016 roku Bank otrzymał od Komisji Nadzoru Finansowego ("KNF") decyzję, w której KNF wyraziła zgodę na zaliczenie do kapitału Tier II Banku środków pieniężnych w kwocie 75 000 000 franków szwajcarskich (tj. równowartość 295 732 500 złotych wg kursu średniego NBP z 4 lutego 2016 roku), pochodzących z pożyczki podporządkowanej udzielonej Bankowi przez GE Ireland CHF Funding Unlimited Company z siedzibą w Shannon, Irlandia w dniu 22 grudnia 2015 roku i ujętej na dzień sprawozdawczy w saldzie „Zobowiązania wobec pozostałych instytucji”.

Informacja o rozpoczęciu sporu zbiorowego ze związkami zawodowymi reprezentującymi pracowników Banku

W lutym 2016 roku trzy spośród pięciu działających w Banku związków zawodowych (tj. NSZZ „Solidarność” Organizacja Zakładowa w Banku BPH SA, Niezależny Związek Zawodowy Pracowników Bankowości i Usług „Dialog 2005” oraz NSZZ Pracowników Bankowości „Bankowiec” Międzyzakładowa Organizacja Związkowa) weszły z Bankiem w spór zbiorowy. Było to konsekwencją nieuwzględnienia przez Zarząd Banku żądań przedstawionych przez te organizacje związkowe, obejmujących:

- zapewnienie pracownikom restrukturyzowanym w ramach zwolnień grupowych takich samych warunków jak w ramach zwolnień grupowych mających miejsce w 2012 roku;
- zastosowanie takich samych warunków, jak opisane w pkt 1 powyżej, wobec pracowników przechodzących do nowych pracodawców na zasadzie art. 23(1) §1 Kodeksu pracy, w związku z procesem przekazywania oddziałów własnych Banku do franczyzobiorców.

Żądania organizacji związkowych wynikają z zapowiedzianej przebudowy sieci dystrybucji Banku i wynikającej z niej restrukturyzacji zatrudnienia, która jest związana z przyjęciem przez Bank Planu transformacji biznesowej na lata 2015 – 2020.

Zarząd Banku stoi na stanowisku, że oczekiwania strony społecznej zostały uwzględnione, chociaż istniała rozbieżność w zakresie wysokości odszkodowań. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w dokumentach:

- „Porozumienie w sprawie szczegółowych zasad rozwiązywania z pracownikami Banku BPH Spółka Akcyjna stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników w okresie od 10 lutego 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku”, dotyczące pracowników Banku z wyłączeniem osób zatrudnionych w oddziałach Banku, które będą transferowane do franczyzobiorców;
- „Regulamin w sprawie ustalenia warunków wypłaty świadczeń na rzecz pracowników oddziałów własnych Banku BPH SA przejmowanych przez nowych pracodawców (franczyzobiorców) na podstawie art. 23(1) §1 Kodeksu pracy w związku z przejściem na nich części zakładu pracy Banku BPH SA”.

Dodatkowo, NSZZ „Solidarność” Organizacja Zakładowa w Banku BPH SA i Niezależny Związek Zawodowy Pracowników Bankowości i Usług „Dialog 2005” przedstawiły żądanie zwiększenia wynagrodzeń zasadniczych dla wszystkich pracowników Banku o minimum 300 zł netto. Zaproponowana podwyżka wynagrodzeń nie mogła zostać zaakceptowana przez Bank z uwagi na jej znaczący wpływ na bazę kosztową Banku.

Zarząd Banku podjął działania ustawowe w celu rozwiązania sporu i podkreśla, że dokłada najwyższej staranności, aby zaproponowane rozwiązania stanowiły uczciwą rekompensatę dla pracowników objętych planem restrukturyzacji zatrudnienia, z jednoczesnym uwzględnieniem sytuacji finansowej Banku.

43. Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników

43.1. Rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze w podziale na tytuły:

według tytułów

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i premii	43 679	47 920
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów	11 274	11 610
Zobowiązania z tytułu narzutów na wynagrodzenia i premie	8 291	8 847
Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	137 717	2 863
Zobowiązania z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych	200 961	71 240

43.2. Programy określonych świadczeń

W ramach programów określonych świadczeń Bank rozpoznaje zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych.

Podział zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń na poszczególne tytuły został zaprezentowany w poniższej tabeli.

Wartość bieżąca zobowiązań	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
odprawy emerytalne	25 009	28 139
odprawy rentowe	255	265
odprawy pośmiertne	3 722	3 955
Zobowiązania ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	28 986	32 359

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie stanu na początek i koniec okresu wartości bieżącej zobowiązań pracowniczych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia.

Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne

w tys. zł	
Stan na początek okresu 01.01.2015	32 359
koszt bieżącego zatrudnienia	4 086
koszty odsetek	878
przeszacowania aktuarialne, w tym:	-8 157
<i>przeszacowanie wynikające ze zmiany założeń ekonomicznych</i>	-3 205
<i>wynikające z realizacji w 2015 roku</i>	- 4 952
wypłacone świadczenia (-)	-180
Stan na koniec okresu 31.12.2015	28 986

w tys. zł	
Stan na początek okresu 01.01.2014	20 677
koszt bieżącego zatrudnienia	2 351
koszty odsetek	954
przeszacowania aktuarialne, w tym:	8 584
<i>przeszacowanie wynikające ze zmiany założeń demograficznych</i>	413
<i>przeszacowanie wynikające ze zmiany założeń ekonomicznych</i>	8 610
<i>wynikające z realizacji w 2014 roku</i>	-439
wypłacone świadczenia (-)	-207
Stan na koniec okresu 31.12.2014	32 359

Przeszacowania aktuarialne są wynikiem zmian założeń ekonomicznych oraz realizacji założeń przyjętych w okresach poprzednich.

Koszty bieżącego i przeszłego zatrudnienia są ujmowane w rachunku wyników w pozycji "Koszty pracownicze". Przeszacowania aktuarialne ujmowane są w innych dochodach całkowitych.

Do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych na 31 grudnia 2015 roku przyjęto następujące założenia aktuarialne: stopa dyskontowa 3,25% (rok 2014: 2,75%) oraz stopa wzrostu wynagrodzeń 1,75% (rok 2014 i pozostałe lata: 3,00%).

43.3. Długoterminowy Program Motywacyjny General Electric Company (GE)

Charakter i zasady funkcjonowania programu

Długoterminowy Program Motywacyjny General Electric Company jest programem motywacyjnym skierowanym do wybranych pracowników Banku. Celem programu jest motywowanie pracowników do działań zwiększających wartość przedsiębiorstwa oraz

pozyskanie i utrzymanie pracowników, od których w znacznej mierze zależy rozwój i dochodowość Banku.

W ramach Programu wybranym pracownikom Banku oferowane są w formie nagrody opcje na akcje GE oraz akcje zastrzeżone tzw. *Restricted Stock Units* (RSU).

Nabycie uprawnień do opcji następuje w ciągu 5 lat, w równych transzach począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Wykonanie praw z opcji skutkuje nabyciem akcji GE po cenie ustalonej w momencie ich przyznania. Opcje mogą być zrealizowane poprzez zakup akcji w terminie między nabyciem prawa do opcji a datą wygaśnięcia opcji. Opcje na akcje wygasają po 10 latach od daty przyznania. Do momentu wykonania praw z opcji pracownikowi nie przysługuje prawo do dywidendy wpłacanej przez GE. Pracownik traci prawo do przyznanych, ale niezrealizowanych opcji z chwilą ustania zatrudnienia w Grupie Kapitałowej GE.

Nabycie RSU następuje w ciągu 5 lat w równych transzach począwszy od pierwszej rocznicy przyznania. Uczestnik Programu nie może wykonać praw z RSU ani ich sprzedać przed nabyciem uprawnień. W dniu nabycia uprawnień, RSU są konwertowane na akcje GE przy założeniu, że jedno RSU zamieniane jest na jedną akcję zwykłą. Pracownicy nagrodzeni RSU są uprawnieni do otrzymywania ekwiwalentu dywidendy w kwocie równej dywidendzie wypłacanej posiadaczom akcji GE, z tym, że jej skumulowana wartość jest wypłacana w dniu konwersji RSU na akcje GE. Pracownik traci prawo do przyznanych, ale nieskonwertowanych RSU z chwilą ustania zatrudnienia w Grupie Kapitałowej GE.

Założenia przyjęte do wyceny programu

Kwota kosztu z tytułu Programu jest określona poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych opcji na akcje i RSU.

Wartość godziwa opcji na akcje jest ustalona przy użyciu modelu Black-Scholes'a z uwzględnieniem następujących założeń:

- stopy procentowe wolne od ryzyka odzwierciedlają dochodowość zerokuponowych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Stany Zjednoczone,
- oczekiwana stopa dywidendy ustalona została jako średnia stopa dywidendy dla akcji GE z ostatnich pięciu lat,
- oczekiwana zmienność ceny akcji GE bazuje na zmienności implikowanej opcji będących przedmiotem obrotu oraz historycznej zmienności akcji GE,
- oczekiwany okres trwania opcji został oszacowany na podstawie obserwacji historycznych wykonania opcji przez pracowników Grupy GE.

W przypadku RSU wartość godziwa jest ustalona w oparciu o cenę rynkową akcji GE z dnia przyznania nagrody.

Szczegółowe założenia przyjęte w modelu wyceny opcji zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Rok przyznania nagrody	Oczekiwany okres życia w latach	Oczekiwana zmienność (%)	Oczekiwana stopa dywidendy (%)	Stopa wolna od ryzyka (%)
2015	6,82	25,60	3,34	1,99
2014	7,27	25,60	3,14	2,26

Liczbę nagród, średnie ważone ceny wykonania opcji, średnie ważone wartości godziwe opcji na akcje oraz średnie ważone ceny nagród w formie RSU za 2015 rok przedstawia poniższa tabela:

	Opcje na akcje			RSU	
	Liczba	Średnia ważona cena wykonania opcji	Średnia ważona wartość godziwa	Liczba	Średnia ważona cena akcji
Występujące na początek okresu	690 340	20,9	4,5	36 250	23,8
Przyznane w danym okresie	48 300	25,0	4,5	0	0,0
Wykonane w danym okresie	-169 305	18,3	4,0	-14 000	20,9
Umorzone/wygasłe w danym okresie	-26 475	22,1	4,6	0	0,0
Występujące na koniec okresu	542 860	22,0	4,6	22 250	25,6
Możliwe do wykonania na koniec okresu	248 079	19,4	4,5	0	0,0

Liczbę nagród, średnie ważone ceny wykonania opcji, średnie ważone wartości godziwe opcji na akcje oraz średnie ważone ceny nagród w formie RSU za 2014 rok przedstawia poniższa tabela:

	Opcje na akcje			RSU	
	Liczba	Średnia ważona cena wykonania opcji	Średnia ważona wartość godziwa	Liczba	Średnia ważona cena akcji
Występujące na początek okresu	597 475	19,0	4,2	50 250	23,0
Przyznane w danym okresie	168 700	26,1	5,3	0	0,0
Wykonane w danym okresie	-56 235	15,8	4,0	-14 000	20,9
Umorzone/wygasłe w danym okresie	-19 600	22,1	4,9	0	0,0
Występujące na koniec okresu	690 340	20,9	4,5	36 250	23,8
Możliwe do wykonania na koniec okresu	307 720	17,9	4,3	0	0,0

W związku z uczestnictwem w Długoterminowym Programie Motywacyjnym General Electric Company wynik Banku za rok 2015 został obciążony kwotą 2 932 tys. zł (rok 2014: 2 832 tys. zł).

43.4. Program zmiennych składników wynagrodzeń

W 2015 roku Bank kontynuował Politykę Wynagradzania Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku BPH SA - zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011.

Zgodnie z ww. Polityką, pracownicy Banku nią objęci, mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku, będą otrzymywali zmienne wynagrodzenia na podstawie osiągniętych wyników indywidualnych oraz na poziomie jednostki/pionu oraz całego Banku. Część zmiennych wynagrodzeń pracowników Banku, wypłacana będzie w formie akcji fantomowych Banku. Płatności te spełniają definicję rozliczanych w gotówce płatności w formie akcji własnych.

Zmienne wynagrodzenia za rok 2015 – Akcje Fantomowe	
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	Za rok 2015: 1 stycznia 2015
Data przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	Decyzja o przyznaniu programu nie została podjęta do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego. Jej powzięcie planowane jest przed końcem kwietnia 2016 roku

Liczba instrumentów przyznanych	Zostanie ustalona w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu (lata 2016 – 2019)
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2015, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia, uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz mediany średniodziennych cen akcji Banku na GPW z okresu 90 dni poprzedzających dzień rozliczenia

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, Bank dokonał wyceny programu przyznania akcji fantomowych dla pracowników objętych programem, przy założeniu, że przyznanie nastąpiło w dniu 31 grudnia 2015 roku.

Ponieważ jest to program rozliczany w środkach pieniężnych, jego wartość godziwa będzie korygowana na każdy koniec okresu sprawozdawczego aż do momentu rozliczenia programu.

Zmienne wynagrodzenia za rok 2014 – Akcje Fantomowe	
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	Za rok 2014: 1 stycznia 2014
Data przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	23 marca 2015
Liczba instrumentów przyznanych	8 512
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu (lata 2015 – 2018)
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2014, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia, uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz mediany średniodziennych cen akcji Banku na GPW z okresu 90 dni poprzedzających dzień rozliczenia

Decyzja o wysokości przyznanych premii nie została podjęta do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego. Szacowana wartość godziwa praw do objęcia akcji fantomowych przyznanych pracownikom za 2015 rok wynosi 1 388 tys. zł na dzień 31 grudnia 2015 roku (31 grudnia 2014: 907 tys. zł) i kwoty te zostały uwzględnione w rachunku wyników roku 2015 i 2014 jako koszt wynagrodzeń.

44. Zarządzanie ryzykiem w Banku BPH SA

44.1. Zarządzanie ryzykiem

Podstawowe zasady

System zarządzania ryzykiem (rozumiany jako zbiór reguł określających procesy decyzyjne, wykonawcze i kontrolne dotyczące identyfikacji, pomiaru i monitorowania oraz kształtowania ryzyka występującego w działalności Banku) Banku oparty jest na następujących fundamentalnych zasadach:

- odpowiedzialność: zarówno kadra zarządzająca, jak i wszyscy pracownicy muszą posiadać umiejętność identyfikacji i oceny ryzyka oraz rozumieć swoją odpowiedzialność w tym zakresie w ramach swoich kompetencji,

- zaangażowanie kierownictwa: Zarząd Banku i Rada Nadzorcza są aktywnie zaangażowane w proces zarządzania ryzykiem,
- równoważenie ryzyka i rentowności: proces zarządzania ryzykiem promuje racjonalne podejmowanie decyzji biznesowych w oparciu o zasadę równowagi pomiędzy ryzykiem a rentownością,
- konflikt interesów: proces zarządzania ryzykiem jest zorganizowany w taki sposób, aby uniknąć konfliktu interesów,
- ostrożność: w niepewnych sytuacjach w zakresie podejmowania i kontrolowania ryzyka lub w przypadku wątpliwości co do właściwej metodologii przeważa zasada ostrożności,
- zgodność z przepisami: wszystkie działania Banku są zgodne z wymogami prawa, organów nadzorczych i wewnętrznymi regulacjami, w szczególności Bank zgodnie z Prawem Bankowym nie zleca podmiotom zewnętrznym żadnych elementów procesu zarządzania ryzykiem poza Bank,
- nowe produkty: wprowadzanie nowych linii biznesowych lub produktów jest zawsze poprzedzane analizą ryzyka związanego z daną działalnością,
- zasoby: podstawę zrównoważonego wzrostu działalności Banku stanowi rekrutacja, rozwój i utrzymanie kadry specjalistów świadomych ryzyk związanych z działalnością Banku,
- przejrzystość: interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni są w przejrzysty sposób informowani o zasadach zarządzania ryzykiem oraz generowania wartości.

Proces zarządzania ryzykiem regulują pisemne procedury, w których określono jednostki organizacyjne i osoby odpowiedzialne za poszczególne etapy tego procesu oraz zakres ich zadań i obowiązków.

Odpowiedzialność

Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza akceptują „Strategię Banku BPH SA w zakresie apetytu na ryzyko”, której przedmiotem jest określenie skłonności Banku do podejmowania ryzyka (tzw. „apetyt na ryzyko”) oraz podstawowych zasad, założeń, definicji opisujących system zarządzania ryzykiem, profil ryzyka i przyjęte w Banku podejście do zarządzania ryzykiem. Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa ustala zestaw wskaźników apetytu na ryzyko, zasady dotyczące ich monitorowania i raportowania oraz postępowanie w przypadku naruszeń tych limitów. Komitet prowadzi również bieżący monitoring poziomu ustalonych wskaźników oraz podejmuje decyzje odnośnie działań zarządczych w przypadku przekroczeń ustalonych limitów.

Nadrzędną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem pełni Chief Risk Officer (CRO), który w sposób kompleksowy nadzoruje zarządzanie ryzykiem, w szczególności ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym Banku. Pozycja CRO w strukturze organizacyjnej Banku oraz zakres jego kompetencji gwarantują niezależność oraz zapewniają, że zarządzanie ryzykiem jest kluczowym elementem wszelkich decyzji biznesowych.

W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą również komitety stałe Banku. Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa podejmuje decyzje lub przedstawia opinie dotyczące strategicznych aspektów zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie procesów zarządzania ryzykiem przedsiębiorstwa, zarządzania adekwatnością kapitałową Banku, zarządzania kapitałem oraz zarządzania ryzykiem modeli. Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO) jest odpowiedzialny za zarządzanie pozycjami struktury bilansowej oraz kontroluje ryzyko rynkowe wynikające z księgi bankowej i handlowej. Ryzyko kredytowe oceniane jest przez komitety kredytowe funkcjonujące na różnych szczeblach decyzyjnych w Banku. Dodatkowo działa Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego.

Główne rodzaje ryzyka

W celu identyfikacji i zarządzania ryzykiem Bank definiuje odpowiednie procesy w szczególności dla następujących kategorii ryzyka:

- ryzyko rynkowe (walutowe, stopy procentowej, inwestycji kapitałowych oraz cen towarów),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe,
- ryzyko operacyjne.

44.2. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest ryzykiem zmiany wartości aktywów / pasywów mającym wpływ na rachunek wyników lub kapitały własne Banku spowodowanym zmianami czynników rynkowych (stóp procentowych, kursów walutowych, akcji, cen towarów, zmienności, korelacji etc).

Podstawowym celem przyjętej przez Bank BPH SA polityki jest ograniczanie ryzyka rynkowego poprzez jego aktywne monitorowanie i zarządzanie w oparciu o zasady i procedury zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, Komitet ALCO oraz Zarząd Banku, zaprojektowane w taki sposób, aby również uwzględniały wymogi polskich organów nadzorczych.

Apetyt na ryzyko rynkowe został określony za pomocą systemu limitów, wartości progowych i zasad. System limitów i wartości progowych, uwzględnia wszystkie istotne czynniki związane z ryzykiem rynkowym.

Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka rynkowego odbywa się w sposób scentralizowany przez wyspecjalizowane sekcje w Departamencie Skarbu. Wszystkie jednostki w Banku przekazują swoje ekspozycje ryzyka płynności i ryzyka rynkowego do Departamentu Skarbu poprzez system cen transferowych obowiązujący dla każdej indywidualnej transakcji w Banku, umożliwiając centralizację zarządzania ekspozycją ryzyka płynności i ryzyka rynkowego.

Pomiar i raportowanie ryzyka rynkowego jest dokonywany przez Departament Zarządzania Ryzykiem Banku znajdujący się w Pionie Zarządzania Ryzykiem, który jest jednostką niezależną od jednostek dokonujących transakcji handlowych i bankowych.

Raporty ryzyka rynkowego sporządzane są na bazie bieżącej w celach operacyjnych oraz okresowo (miesięczne, kwartalne) w celach zarządczych. Odbiorcami raportów okresowych są przede wszystkim Rada Nadzorczą, Zarząd Banku oraz komitet ALCO.

Podstawowymi metodami pomiaru ekspozycji ryzyka rynkowego są:

- wartość zagrożona (VaR);
- pomiar wrażliwości (BpV);
- zmienność wyniku odsetkowego.

Uzupełnieniem przyjętej metodyki są testy scenariuszy skrajnych.

Wartość zagrożona wyznaczana jest na podstawie analizy scenariuszy historycznych zmian cen rynkowych, przy założeniu 99% poziomu ufności oraz 1 dniowego okresu utrzymywania pozycji. Analizie poddawane są dane historyczne za okres 500 dni roboczych. VaR szacuje stratę, która z założonym prawdopodobieństwem oraz w założonym okresie nie zostanie przekroczona przez Bank przy założeniu utrzymywania niezmiennego portfela. VaR jest wyznaczany zarówno dla poszczególnych kategorii ryzyka (walutowego, stopy procentowej, zmienności), jak również łącznie dla wszystkich rodzajów ryzyk rynkowych.

VaR dla pozycji ryzyka rynkowego dla Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 1 825 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 1 076 tys. zł).

Statystyka miary VaR dla pozycji ryzyka rynkowego w Banku BPH SA za okres styczeń – grudzień 2015 roku (w tys. zł):

Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	31.12.2015	31.12.2014
1 143	3 600	1 909	1 825	1 076

W celu sprawdzenia poprawności przyjętych założeń modelu służącego kalkulacji wartości zagrożonych, Bank BPH przeprowadza weryfikację historyczną rzeczywistą i rewaluacyjną.

Ograniczenia wynikające z przyjętej metodyki VaR, w tym: prognozowanie strat na podstawie danych historycznych, możliwość zaistnienia większej straty niż wynikająca z poziomu VaR, założenie stałej ekspozycji ryzyka w ustalonym okresie utrzymania pozycji, powodują, że Bank dokonuje pomiaru ryzyka wykorzystując dodatkowo pozostałe dwie miary ryzyka:

- 1) Pomiar wrażliwości pozycji na minimalną zmianę czynników rynkowych (np. 1 pb) umożliwiające zarządzanie ryzykiem w podziale na dowolne przedziały czasowe i kategorie rynkowe.
- 2) Testy scenariuszy skrajnych umożliwiające oszacowanie potencjalnych strat Banku w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.

Podstawowymi limitami ograniczającymi ekspozycję ryzyka rynkowego są limity VaR dla VaR obejmującego główne czynniki ryzyka (tzn. obejmującego ryzyko stopy procentowej, pozycji walutowej oraz vega), limity BPV oraz nominalnej pozycji walutowej.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przekroczenia limitów określonych przez Radę Nadzorczą w zakresie ryzyka rynkowego.

44.2.1. Ryzyko walutowe

Bank BPH SA ze względu na prowadzoną działalność na rynku walutowym narażony jest na ryzyko ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut. Ryzyko to – rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty – jest tym większe im:

- większa jest zmienność kursów walut,
- większe jest niedopasowanie należności i zobowiązań walutowych.

W zakresie ograniczania ryzyka walutowego w Banku funkcjonuje system limitów. Maksymalny poziom otwartych pozycji walutowych jest ograniczony przez nałożone limity maksymalnej wielkości otwartej pozycji brutto oraz w podziale na poszczególne waluty. Limity te służą ograniczeniu do bezpiecznych kwot otwartej pozycji walutowej w określonych obszarach (portfel bankowy – portfel handlowy, waluty) i są monitorowane zarówno na koniec jak i w ciągu dnia roboczego.

Ekspozycja na ryzyko pozycji walutowej monitorowana jest także z zastosowaniem metody VaR (Value at Risk) opartej o metodę symulacji historycznej.

Istotnym dopełnieniem metody wartości zagrożonej jest przeprowadzana okresowo analiza scenariuszy warunków kryzysowych przy założeniu skrajnych zmian czynników ryzyka wynikających z historycznych obserwacji oraz prognozowanych poziomów kursów walutowych dla podstawowych walut.

VaR dla pozycji ryzyka walutowego dla Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 372 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 31 tys. zł).

Statystyka miary VaR dla pozycji ryzyka walutowego w Banku BPH SA za okres styczeń – grudzień 2015 roku (w tys. zł):

Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	31.12.2015	31.12.2014
5	1 192	46	372	31

44.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako wrażliwość zarówno wyniku odsetkowego netto, jak i ekonomicznej wartości kapitału Banku na zmiany stóp procentowych. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja obszarów ryzyka stopy procentowej oraz kształtowanie, w ramach akceptowanego przez Radę Nadzorczą i Zarząd Banku poziomu ryzyka stopy procentowej, struktury sprawozdania z sytuacji finansowej i zobowiązań pozabilansowych w sposób optymalizujący wynik finansowy oraz zapewniający płynność Banku.

Ryzyko stopy procentowej obejmuje cztery główne rodzaje ryzyka:

- a. ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – wynikające z niedopasowania przeszacowywanych w danym okresie wielkości aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych,
- b. ryzyko krzywej dochodowości – wynikające ze zmian kształtu krzywej dochodowości występujących na skutek zmian relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- c. ryzyko bazowe – wynikające z niedoskonałej korelacji stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe o identycznych okresach przeszacowania lub płatności, lecz powiązanych z różnymi stawkami referencyjnymi,
- d. ryzyko opcji klienta – związane z występowaniem możliwości decyzyjnych przyznawanych klientom w ramach produktów i usług oferowanych przez Bank; w szczególności dotyczy to wcześniejszej spłaty kredytów, wcześniejszych wypłat depozytów, stosowania innych parametrów niż ujęte w harmonogramie spłaty rat kredytów oraz ryzyko wynikające z występowania instrumentów pochodnych wbudowanych w oferowane usługi i produkty.

Ryzyko stopy procentowej w Banku dzieli się ze względu na czas jego trwania na ryzyko w ciągu dnia operacyjnego oraz ryzyko na koniec dnia operacyjnego. Ryzyko stopy procentowej w ciągu dnia operacyjnego powstaje w wyniku krótkotrwałego otwarcia pozycji na stopie procentowej, która zamykana jest przed końcem danego dnia operacyjnego. Ryzyko stopy procentowej na koniec dnia operacyjnego wynika głównie z procesu zarządzania ryzykiem płynności Banku, bądź z pozycji wynikających z faktu oferowania klientom instrumentów finansowych.

Bank wyznacza miary ryzyka dla całego portfela - portfela bankowego i handlowego. Dla celów pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank wyznacza profil przeszacowania dla produktów bez daty zapadalności oraz wielkości przedpłat/opóźnień dla kredytów z harmonogramem spłat stosując metody procesu charakteryzacji produktów. Metody te bazują na danych historycznych, obejmują analizy historycznego zachowania wolumenu, oprocentowania czy spłat rat kredytowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank BPH SA wykorzystuje metodę symulacji historycznej Hulla-White'a wartości zagrożonej (VaR), wartości punktu bazowego (Basis-point-Value – „BpV”) oraz zmienności wyniku odsetkowego. Metodyka VaR pozwala, w oparciu o terminowe niedopasowanie przepływów pieniężnych, a także o zmienności i współzależności stóp procentowych obserwowane na rynku, oszacować (z przyjętym prawdopodobieństwem) maksymalny poziom potencjalnej straty Banku wynikający z ryzyka stóp procentowych.

VaR dla pozycji ryzyka stopy procentowej dla Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2015 wynosił 1 598 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014: 1 073 tys. zł).

Statystyka miary VaR dla pozycji ryzyka stopy procentowej w Banku BPH SA za okres styczeń – grudzień 2015 roku (w tys. zł):

Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	31.12.2015	31.12.2014
1 154	3 580	1 901	1 598	1 073

Metodyka BpV pozwala natomiast na oszacowanie wrażliwości wyceny pozycji na zmiany stóp procentowych w poszczególnych przedziałach czasowych o 1 pb (0,01%).

Ekspozycja Banku BPH SA na ryzyko zmian stóp procentowych, przedstawiona w postaci wrażliwości BpV według stanu na 31 grudnia 2015 roku została zaprezentowana poniżej (w tys. zł):

Waluta	0-3M	3M-6M	6M-1Y	1Y-3Y	3Y-5Y	5Y-10Y	>10Y	Razem
EUR	-4	-5	-5	2	24	-10	-6	-4
PLN	1	17	21	-84	96	-44	-24	-17
USD	2	3	4	-2	11	0	0	18
CHF	-15	-22	3	41	5	164	-145	31

Ekspozycja Banku BPH SA na ryzyko zmian stóp procentowych, przedstawiona w postaci wrażliwości BpV według stanu na 31 grudnia 2014 roku została zaprezentowana poniżej (w tys. zł):

Waluta	0-3M	3M-6M	6M-1Y	1Y-3Y	3Y-5Y	5Y-10Y	>10Y	Razem
EUR	-7	-2	-1	-1	41	-11	-7	12
PLN	19	1	11	-81	91	25	-24	42
USD	1	1	-2	-6	7	0	0	1
CHF	6	-30	-9	8	18	3	-246	-250

Istotnym dopełnieniem metody wartości zagrożonej jest przeprowadzana okresowo analiza scenariuszy warunków kryzysowych. Dla ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące scenariusze kryzysowe:

- równoległe przesunięcie krzywych dochodowości w górę i w dół o 200 pb,
- scenariusze historyczne definiowane na podstawie historycznie zaobserwowanych zmian stóp procentowych.

Wyniki analizy scenariuszy kryzysowych dla równoległego przesunięcia krzywych o 200 pb dla ekspozycji stopy procentowej Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2015 roku (w tys. zł):

Waluta	0-3M	3M-6M	6M-1Y	1Y-3Y	3Y-5Y	5Y-10Y	>10Y	Razem
EUR	-776	-1 071	-1 024	453	4 783	-2 093	-1 208	-936
PLN	105	3 364	4 120	-16 874	19 229	-8 770	-4 788	-3 614
USD	488	657	806	-492	2 125	-16	-17	3 551
CHF	-3 040	-4 307	643	8 293	958	32 833	-28 905	6 475

Wyniki analizy scenariuszy kryzysowych dla równoległego przesunięcia krzywych o 200 pb dla ekspozycji stopy procentowej Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2014 roku (w tys. zł):

Waluta	0-3M	3M-6M	6M-1Y	1Y-3Y	3Y-5Y	5Y-10Y	>10Y	Razem
EUR	-1 346	-430	-230	-253	8 141	-2 169	-1 380	2 333
PLN	3 839	150	2 259	-16 297	18 210	4 983	-4 869	8 275
USD	229	257	-309	-1 238	1 317	-20	-18	218
CHF	1 232	-5 948	-1 846	1 606	3 545	644	-49 166	-49 933

W zakresie ograniczania ryzyka stopy procentowej funkcjonuje w Banku system limitów i wartości progowych.

Limity i wartości progowe BpV obejmują wrażliwości pozycji na zmiany stóp procentowych w poszczególnych przedziałach czasowych, tj. 0-3M, 3M-6M, 6M-1Y, 1Y-3Y, 3Y-5Y, 5Y-10Y,

powyżej 10Y, jak również na równoległe przesunięcie krzywych dochodowości w poszczególnych walutach i grupach walut. Limity i wartości progowe BpV są ustalone zarówno dla łącznej ekspozycji, dla ekspozycji w głównych walutach, jak również dla portfela bankowego i portfela handlowego.

44.3. Ryzyko płynności

Strategia w zakresie ryzyka płynności i zarządzania tym ryzykiem została określona w dokumencie „Polityka Inwestycyjna oraz Zarządzania Aktywami i Pasywami w Banku BPH SA”.

Polityka Inwestycyjna jest zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku BPH S.A. po uprzednim zatwierdzeniu i rekomendacji Zarządu Banku i Komitetu Aktywów i Pasywów (ALCO). Polityka określa najważniejsze zasady oraz definiuje zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym. Polityka określa kierunkowo źródła refinansowania.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku BPH SA odbywa się zgodnie z polityką uchwaloną przez Zarząd Banku. Dokument ten określa m.in. zasady monitorowania ryzyka płynności, obowiązki sprawozdawcze, kompetencje, oraz zakresy odpowiedzialności poszczególnych jednostek w procesie zarządzania ryzykiem płynności (w tym rozdzielanie funkcji skarbowych od funkcji monitorujących ekspozycje ryzyka) system limitów oraz tzw. wskaźników wczesnego ostrzegania, ograniczających to ryzyko w Banku BPH SA, jak również zasady postępowania w przypadku wystąpienia kryzysu płynności.

Do monitoringu ryzyka płynności Bank wykorzystuje metodę urealnionej luki płynności. Urealniona luka płynności wyliczana jest wg terminów zapadalności aktywów i zobowiązań prognozowanych w oparciu o metody statystyczne oraz ocenę bieżącą realności dotrzymania umownego terminu przepływu środków. Urealnienie stosowane jest w celu oszacowania realnych wartości i terminów zapadalności/wymagalności przepływów gotówkowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej i pozabilansowych.

W celu utrzymania bezpiecznej pozycji płynności Banku decyzją Rady Nadzorczej Banku określonej w Polityce Inwestycyjnej oraz decyzją Zarządu zatwierdzono podstawowy miernik ryzyka płynności – tzw. bufor płynności. Ponadto Bank posiada zatwierdzone decyzją Komitetu ALCO wewnętrzne limity płynności i wartości progowe, których celem jest kontrola ekspozycji i podatności na ryzyko płynności.

Bufor płynności jest wyliczany co 10 dni na podstawie scenariuszy testów warunków skrajnych luki płynności. Bank definiuje tą miarę jako minimalną wielkość nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, jakie Bank winien posiadać, pozwalającą na przetrwanie Bankowi bez pomocy ze strony inwestora strategicznego co najmniej 30 dni w przypadku wystąpienia kryzysu płynności wewnątrz Banku, kryzysu systemowego lub stanowiącego kombinację obu powyższych wariantów, ale nie będącego ich prostą agregacją (tzw. „kryzys łączony”). Do poszczególnych scenariuszy testów warunków skrajnych Bank przyjmuje następujące założenia:

- 1) w przypadku scenariusza kryzysu systemowego przedstawiającego potencjalny kryzys płynności w systemie finansowym, wywołany zdarzeniami zewnętrznymi/rynkowymi, mogącymi wywołać spowolnienie gospodarcze lub recesję, Bank odzwierciedla w założeniach:
 - a) zwiększony w porównaniu do sytuacji normalnej wpływ depozytów klientów,
 - b) spadek dostępności finansowania z rynku międzybankowego, w szczególności finansowania średnio- lub długoterminowego,
 - c) znaczące wykorzystanie przyznaných linii pozabilansowych przez klientów komercyjnych i SME,
 - d) brak możliwości wykorzystania linii stand-by przyznaných Bankowi.

- 2) w przypadku scenariusza kryzysu wewnętrznego przedstawiającego potencjalny kryzys płynności, wywołany zdarzeniami wewnętrznymi, związanymi z utratą zaufania klientów/kontrahentów do Banku, Bank odzwierciedla w założeniach:
 - a) wzmożony i dotkliwy wypływ depozytów klientowskich,
 - b) brak przedłużenia i/lub pozyskania finansowania z rynku międzybankowego,
 - c) brak możliwości wykorzystania linii stand-by przyznanych Bankowi.
- 3) w przypadku scenariusza kryzysu łączonego Bank stosuje kombinację ww. założeń, i dodatkowo różnicuje dotkliwość scenariuszy.

Bank uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych w t.zw. awaryjnym planie utrzymania płynności na wypadek wystąpienia kryzysu płynności. Do analizy sytuacji na rynkach finansowych oraz wewnątrz Banku mającej na celu wykrycie symptomów i zidentyfikowanie źródeł i/lub potencjalnych przyczyn mogących doprowadzić do kryzysu płynności, stosuje się w Banku system Wskaźników Wczesnego Ostrzegania. System Wskaźników Wczesnego Ostrzegania dzieli się na dwie grupy, do których są przyporządkowane szczegółowe kategorie wskaźników: zewnętrzne – charakteryzujące sytuację rynkową, oraz wewnętrzne – charakteryzujące sytuację Banku. W ramach oceny sytuacji wewnętrznej Banku monitorowana jest między innymi pozycja płynnościowa (w tym wielkość bufora płynności) oraz stabilność finansowana.

Nadzorcze miary płynności kształtowały się w 2015 roku powyżej wymaganych limitów. Poniżej przedstawiono miary M1-M4 oraz LCR dla Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2015 roku:

M1 (mln. zł)	M2	M3	M4	LCR (%)
9 228	2,65	6,57	1,47	276

Nadzorcze miary płynności dla Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2014 roku kształtowały się następująco:

M1 (mln. zł)	M2	M3	M4	LCR (%)
9 900	2,67	6,97	1,52	256

Bank utrzymuje wysoki, bezpieczny poziom nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, które stanowią zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy skrajnych płynności (nadwyżka płynności). Na dzień 31 grudnia 2015 roku nadwyżka płynności wynosiła 6 015 mln zł i składała się z:

Elementy nadwyżki płynności	w mln zł	
	Wartość aktywów na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Gotówka	889	894
Bony NBP	4 600	4 500
Obligacje rządowe	526	445
NADWYŻKA PŁYNNOŚCI	6 015	5 839

Stopień wykorzystania limitów i wartości progowych nałożonych na wskaźniki krótko i długookresowe oraz lukę w 2015 roku i w 2014 roku pozostawał również na bezpiecznym poziomie.

Poniżej przedstawiono urealnioną lukę płynności dla Banku BPH SA na dzień 31 grudnia 2015 roku w mln zł:

31 grudnia 2015								
	a'vista	do 1 miesiąca	1-3 miesięcy	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1- 3 lat	3 - 5 lat	pow. 5 lat
luka urealniona	5 186	9 153	302	502	638	3 643	-1 367	-17 818
luka skumulowana	5 186	14 339	14 641	15 143	15 781	19 424	18 057	239

31 grudnia 2014								
	a'vista	do 1 miesiąca	1-3 miesięcy	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1- 3 lat	3 - 5 lat	pow. 5 lat
luka urealniona	5 603	9 100	337	433	91	889	2 466	-17 934
luka skumulowana	5 603	14 703	15 040	15 473	15 564	16 453	18 919	985

Poniżej przedstawiono strukturę sprawozdania z sytuacji finansowej Banku wg stanu na 31 grudnia 2015 – z uwzględnieniem kontraktowych terminów zapadalności (w tys. zł).

Zobowiązania:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Zobowiązania wobec banków	104 442	0	0	0	0	104 442
Zobowiązania wobec klientów	9 959 389	694 165	1 409 096	136 454	9 164	12 208 268
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	5 555	3 187	326 135	3 873 417	9 680 069	13 888 363
Emisje własne	0	29 364	84 128	125 479	0	238 971
Inne zobowiązania finansowe	114 551	0	43 720	0	0	158 271
Zobowiązania podporządkowane	3 002	0	15 390	768 990	0	787 382
RAZEM	10 186 939	726 716	1 878 469	4 904 340	9 689 233	27 385 697

Pozycje pozabilansowe:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
udzielone zobowiązania pozabilansowe dotyczące finansowania	3 740 884	0	0	0	0	3 740 884
udzielone zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne, w tym:	195 439	0	0	0	0	195 439
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	122 478	0	0	0	0	122 478
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone	3 936 323	0	0	0	0	3 936 323

Poniżej przedstawiono strukturę sprawozdania z sytuacji finansowej Banku wg stanu na 31 grudnia 2014 – z uwzględnieniem kontraktowych terminów zapadalności (w tys. zł).

Zobowiązania:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Zobowiązania wobec banków	473 846	20 214	10 248	0	0	504 308
Zobowiązania wobec klientów	9 927 457	806 651	1 619 425	142 157	11 510	12 507 200
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	11 720	19 272	888 021	3 229 323	8 566 039	12 714 375
Emisje własne	0	46 236	158 724	29 530	0	234 490
Inne zobowiązania finansowe	135 745	0	36 691	0	0	172 436
Zobowiązania podporządkowane	3 531	0	16 326	91 613	700 420	811 890
RAZEM	10 552 299	892 373	2 729 435	3 492 623	9 277 969	26 944 699

Pozycje pozabilansowe:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
udzielone zobowiązania pozabilansowe dotyczące finansowania	3 303 698	0	0	0	0	3 303 698
udzielone zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne, w tym:	223 096	0	0	0	0	223 096
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	125 163	0	0	0	0	125 163
Pozabilansowe zobowiązania warunkowo udzielone	3 526 794	0	0	0	0	3 526 794

Głównym źródłem finansowania Banku w 2015 roku były depozyty oraz linie kredytowe otrzymane od podmiotów powiązanych z większościowym udziałowcem Banku. Bank posiada łącznie 6 umów na długoterminowe finansowanie w CHF z Grupy GE, o kontraktowej zapadalności od 1 do 7 lat, w łącznej wysokości 3,38 mld CHF na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku (13,32 mld zł wg kursu NBP z 31 grudnia 2015 roku, 11,98 mld zł wg kursu NBP z 31 grudnia 2014 roku). Wspomniane źródła finansowania są wystarczające w stosunku do skali prowadzonej działalności Banku. Wykorzystane linie kredytowe w urealnionej luce płynności są uwzględniane kontraktowo zgodnie z harmonogramem spłat.

W celu zapewnienia bezpiecznego poziomu płynności Bank utrzymywał odpowiedni zasób wysokiej jakości, nieobciążonych aktywów płynnych, a dodatkowo poprzez podpisaną umowę miał dostęp do odnawialnego źródła finansowania w postaci linii kredytowej. Linia ta nie była wykorzystywana przez Bank w 2015 roku. Wielkość niewykorzystanej linii wg stanu na 31 grudnia 2015 roku wynosiła 2,2 mld CHF (na dzień 31 grudnia 2014: 2,6 mld CHF) i w urealnionej luce płynności jest uwzględniana jako wpływ występujący w trzecim dniu roboczym od dnia sprawozdawczego (tj.: w przedziale do 1 miesiąca), oraz jako wypływ zgodnie z kontraktowym terminem wygaśnięcia tej linii (tj.: w przedziale powyżej 5 lat).

Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank w kwotach netto należą:

- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje towarowe, opcje kapitałowe, opcje na stopę procentową,
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS) – w tym transakcje OIS (Overnight Index Swap),
- opcje walutowe.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania finansowe Banku, które będą rozliczane na bazie netto, pogrupowane w odpowiednich umownych terminach zapadalności na ostatnią i poprzednią datę bilansową.

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2015	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Opcje kapitałowe	0	-253	-640	-2 793	0	-3 686
IRS (w tym OIS) – wpływ	1 227	8 000	37 071	75 543	14 093	135 934
IRS (w tym OIS) – wypływ	-1 992	-6 902	-37 121	-95 944	-15 725	-157 684
Opcje walutowe	-11	-41	-309	0	0	-361
RAZEM WYPŁYWY	-2 003	-7 196	-38 070	-98 737	-15 725	-161 731

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2014	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Opcje kapitałowe	0	-2 858	-3 148	-681	0	-6 687
IRS (w tym OIS) – wpływ	6 567	19 257	86 308	172 465	38 886	323 483
IRS (w tym OIS) – wypływ	-6 932	-8 521	-97 968	-177 530	-31 767	-322 718
Opcje walutowe	-9	-180	-5 371	0	0	-5 560
RAZEM WYPŁYWY	-6 941	-11 559	-106 487	-178 211	-31 767	-334 965

Wartości zaprezentowane w powyższych tabelach to suma wartości godziwych zobowiązań wynikających z transakcji pochodnych rozliczanych w kwotach netto. Dla instrumentów IRS przedstawiono całkowitą sumę niezdykontowanych dodatnich (wpływ netto) i ujemnych (wypływ netto) przepływów pieniężnych na danym instrumencie w danej dacie zapadalności.

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank w kwotach brutto należą:

- walutowe kontrakty forward,
- walutowe kontrakty swap,
- dwuwalutowe kontrakty swap na stopę procentową (CIRS).

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania/należności finansowe Banku, które będą rozliczane na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na ostatnią i poprzednią datę bilansową.

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2015	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Forward walutowy						
Wpływy	181 435	303 497	410 480	3 953	0	899 365
wypływy	-181 559	-306 344	-411 283	-3 940	0	-903 126
Swap walutowy						
wpływy	1 515 547	251 899	66 039	0	0	1 833 485
wypływy	-1 512 648	-251 032	-65 661	0	0	-1 829 341
RAZEM WYPŁYWY	-1 694 207	-557 376	-476 944	-3 940	0	-2 732 467

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2014	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Forward walutowy						
wpływy	477 561	673 358	3 883 621	9 328	0	5 043 868
wypływy	-480 851	-675 097	-3 888 853	-9 075	0	-5 053 876
Swap walutowy						
wpływy	3 100 907	676 516	202 328	0	0	3 979 751
wypływy	-3 096 201	-681 800	-194 282	0	0	-3 972 283
RAZEM WYPŁYWY	-3 577 052	-1 356 897	-4 083 135	-9 075	0	-9 026 159

Wartości zaprezentowane w powyższych tabelach to niezdykontowane kwoty przepływów (nominalnych i odsetkowych) pozostające do rozliczenia z tytułu instrumentów pochodnych.

44.4. Ryzyko kredytowe

STRATEGIA RYZYKA

Cele zarządzania ryzykiem kredytowym

Podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymanie tego ryzyka na bezpiecznym poziomie, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej dochodowości operacji kredytowych. Bank stosuje efektywne metody zarządzania ryzykiem kredytowym zarówno na poziomie portfelowym, jak i indywidualnych zaangażowań; metody te są systematycznie weryfikowane i rozwijane. Struktura i organizacja procesu kredytowego oraz procedury i narzędzia identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego są dostosowane do wymogów określonych w obowiązujących uchwałach i rekomendacjach nadzorczych.

Zarządzanie ryzykiem jest ściśle powiązane z działalnością biznesową i planowaniem strategicznym w całej organizacji. Rozwój działalności kredytowej odbywa się w ramach określonego w strategii Banku apetytu na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym

W ramach procesu zarządzania ryzykiem kredytowym wyodrębniono funkcje związane z poszczególnymi etapami procesu kredytowego. Są one realizowane przez komórki Pionu Zarządzania Ryzykiem oraz w zakresie wybranych procesów Pionu Operacji, przy czym kryteria i zasady realizacji procesów przez Pion Operacji są opracowywane i wdrażane przez Pion Zarządzania Ryzykiem. Powyższe procesy obejmują:

- akceptację ryzyka (ocena ryzyka i podejmowanie decyzji kredytowych),
- administrację kredytową (sporządzanie umów kredytu i umów zabezpieczeń, otwieranie rachunków kredytowych i księgowanie operacji na tych rachunkach),
- monitoring i kontrolę ryzyka (organizacja procesu monitorowania, budowa i rozwój narzędzi wspomagających proces monitorowania, monitoring indywidualnych ekspozycji kredytowych oraz portfela kredytowego),
- zarządzanie ekspozycjami o podwyższonym ryzyku, restrukturyzację i windykację.

W Pionie Zarządzania Ryzykiem działają również niezależne komórki odpowiedzialne za opracowywanie i implementację zasad i procesów kredytowych (strategie, polityki i procedury) oraz budowę, rozwój i wdrożenie narzędzi identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka na poziomie indywidualnym i portfelowym.

Zarząd Banku określa strategię i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku oraz polityki i procedury kluczowe dla zarządzania ryzykiem kredytowym. Rada Nadzorcza, sprawuje nadzór nad ryzykiem portfela Banku. Odpowiedzialność za wdrożenie i funkcjonowanie kompleksowego systemu zasad zarządzania ryzykiem spoczywa na CRO (Chief Risk Officer), który – jako Wiceprezes Zarządu Banku – kieruje Pionem Zarządzania Ryzykiem. CRO odpowiada również za operacyjne zarządzanie ryzykiem kredytowym. W zarządzaniu ryzykiem

kredytowym ważną rolę pełnią Komitet Kredytowy i Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa.

Strategia, polityki i procedury

Sytuacja gospodarcza, zmiany w strukturze, sposobie funkcjonowania i sytuacji systemu bankowego, przewidywane zmiany wskaźników makroekonomicznych, kursów walutowych i stóp procentowych oraz zmieniające się potrzeby klientów są istotnym czynnikiem uwzględnianym w procesie opracowywania strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym. Strategia ta oraz Ogólne Zasady Kredytowania, kompetencje i zasady podejmowania decyzji kredytowych, jak również polityki i procedury szczegółowe, stanowią główne elementy kompleksowego systemu zarządzania ryzykiem kredytowym i wyznaczają ramy dla prowadzenia działalności kredytowej Banku.

Obowiązujące regulacje podlegają cyklicznym przeglądom w celu ich aktualizacji i zapewnienia zgodności z obowiązującym prawem i rekomendacjami nadzorczymi.

Ocena ryzyka kredytowego, system ratingowy/ scoringowy

Przed udzieleniem kredytu Bank ocenia zdolność kredytową klienta analizując m.in. jego dane finansowe oraz informacje jakościowe dotyczące jego pozycji rynkowej, struktury organizacyjnej i własnościowej, charakterystyki sektora, w którym działa, itp. Przedmiotem analizy i oceny jest również ryzyko samej transakcji - Bank ocenia cel i ekonomiczne uzasadnienie kredytu, jak również inne elementy mające wpływ na jego poziom (aspekty prawne, rynkowe etc.).

Ocenę ryzyka kredytowego wspierają systemy ratingowe i scoringowe wykorzystujące dane dotyczące klienta. Systemy te – ich zasady, modele i platforma informatyczna są budowane, walidowane i kalibrowane przez wyspecjalizowane jednostki Pionu Zarządzania Ryzykiem. Obowiązująca w Banku skala ratingowa, umożliwia porównanie pojedynczych ekspozycji oraz sub-portfeli zarówno z innymi ekspozycjami Banku jak i ze źródłami (ratingami) zewnętrznymi.

Systemy ratingowe/ scoringowe mają szerokie zastosowanie w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, ponadto ocena ratingowa jest ważnym parametrem systemu kompetencji kredytowych.

Podejmowanie decyzji kredytowych

Decyzje kredytowe w zakresie produktów opartych o ocenę ratingową:

- podejmowane są przez osoby posiadające imienne limity kompetencji kredytowych – zgodnie z zasadą podwójnej weryfikacji lub kolegialnie (Komitet Kredytowy),
- kryterium wyznaczającym szczebel kompetencyjny podejmujący decyzję kredytową jest kwota łącznej ekspozycji kredytowej wobec klienta/ grupy powiązanej, profil ryzyka klienta i finansowej transakcji oraz poziom pokrycia ekspozycji zabezpieczeniem.

Decyzje kredytowe w zakresie produktów opartych o ocenę scoringową:

- kryterium wyznaczającym szczebel kompetencyjny podejmujący decyzję kredytową jest w zależności od segmentu klienta i typu produktu, między innymi maksymalna kwota limitu produktowego, kwota łącznej ekspozycji kredytowej wobec klienta/ grupy powiązanej, profil ryzyka klienta i finansowej transakcji,
- wynik oceny scoringowej oraz analizy zdolności kredytowej wykorzystywany jest do podjęcia ostatecznej decyzji przez pracownika weryfikującego wnioski kredytowe, posiadającego indywidualne kompetencje kredytowe,
- kompetencje kredytowe nadawane są indywidualnie pracownikom jednostek odpowiedzialnych za analizę kredytową w zależności od produktu i segmentu klienta w Pionie Zarządzania Ryzykiem; podstawą do nadania kompetencji jest posiadana przez pracownika wiedza i doświadczenie,

- W przypadku ekspozycji przekraczających poziom indywidualnych kompetencji kredytowych pracowników weryfikujących wnioski kredytowe, wymagana jest decyzja Komitetu Kredytowego Banku.

Ograniczanie ryzyka kredytowego

W ramach działań windykacyjnych dla produktów zabezpieczonych, gdy negocjacje spłaty zadłużenia lub dobrowolna sprzedaż przedmiotu zabezpieczenia nie przynoszą zamierzonych rezultatów, Bank w pierwszej kolejności podejmuje działania zmierzające do realizacji zabezpieczenia zarówno w drodze egzekucji komorniczej jak i przejęcia przedmiotu zabezpieczenia i następnie jego sprzedaży. Decyzja o przejęciu zabezpieczenia poprzedzona jest każdorazowo wyceną sporządzoną przez niezależnego rzeczoznawcę. Bank dąży do sprzedaży przejętego majątku w możliwie najkrótszym czasie i w tym celu wykorzystuje różne dostępne kanały sprzedaży, a w szczególności portale aukcyjne oraz współpracujące firmy specjalizujące się w pośrednictwie w sprzedaży majątku. Wybór optymalnego sposobu zbycia przejętych aktywów uzależniony jest głównie od specyfiki sprzedawanego majątku i możliwości znalezienia nabywcy na danym rynku. Dodatkowo podejmowane są działania mające na celu jak najszersze rozpowszechnienie informacji o sprzedawanych aktywach na stronie internetowej Banku oraz na portalach ogłoszeniowych.

Polityką Banku jest sprzedaż przejętych aktywów, do rzadkości należą przypadki gospodarowania przejętych aktywów na potrzeby własne – czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać potrzeby Banku. Decyzje o zagospodarowaniu środka podejmowane są zgodnie z kompetencjami kredytowymi obszaru restrukturyzacji i windykacji.

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2015 roku uznającym za sprzeczne z Konstytucją przepisy, na podstawie których banki wystawiały bankowe tytuły egzekucyjne oraz nowelizacją ustawy Prawo bankowe, w czwartym kwartale 2015 roku w miejsce bankowego tytułu egzekucyjnego, dla wybranych segmentów klientów / produktów kredytowych Bank wprowadził weksle in blanco kredytobiorcy jako jedno z alternatywnych narzędzi prawnych umożliwiających uproszczone dochodzenie wierzytelności.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń w odniesieniu do należności z rozpoznaną utratą wartości ocenianych indywidualnie wynosi 87 mln zł (na dzień 31 grudnia 2014: 116 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów dla tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisów nie zostały uwzględnione zdyskontowane przepływy z zabezpieczeń.

W 2015 roku Bank nie posiadał żadnych trudno zbywalnych aktywów przejętych, jako zabezpieczenia. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość przejętych zabezpieczeń wyniosła 30 813 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2014 rok: 21 336 tys. zł) i obejmowała głównie nieruchomości stanowiące zabezpieczenie kredytów hipotecznych.

Powyższe kwoty znajdują się w nocie 21 „Pozostałe aktywa” w pozycji „rozliczenia z tytułu przejęcia aktywów za długi” oraz częściowo w nocie 19 „Aktywa przeznaczone do sprzedaży” w pozycji „budynki, lokale”.

Monitoring indywidualnego ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest monitorowane i kwantyfikowane w Banku w regularnym cyklicznym procesie, którego głównym elementem jest system klasyfikacji, składający się z odpowiednich procedur i narzędzi, tj. systemu ratingowego, systemu wczesnej identyfikacji ryzyka, mechanizmu (zasady i proces) intensywnego monitoringu oraz mechanizmu identyfikacji i oznaczania zdarzeń niewykonania zobowiązań. Procedury w tym zakresie istnieją zarówno dla zaangażowań klasyfikowanych jako normalne, jak i zagrożone, podlegające działaniom restrukturyzacyjnym i windykacyjnym. Regularnemu monitorowaniu podlegają również przyjęte zabezpieczenia – ich pewność prawna i wartość.

Monitoring portfela kredytowego i zarządzanie koncentracją

Bank systematycznie monitoruje strukturę portfela i - w przypadku zaobserwowania tendencji do nadmiernej koncentracji - podejmuje decyzje o wprowadzeniu odpowiednich limitów uwzględniając skalę tego zaangażowania, jakość portfela oraz inne czynniki istotne z punktu widzenia danej koncentracji.

Niezależnie od przestrzegania limitów koncentracji zaangażowań wynikających z Prawa Bankowego oraz regulacji i rekomendacji nadzorczych, Bank ustala wewnętrzne limity kredytowe w celu dywersyfikacji portfela i ograniczenia koncentracji ryzyka kredytowego. Limity te dotyczą w szczególności zaangażowania Banku w finansowanie poszczególnych branż oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Generalnie w segmencie klientów korporacyjnych zaangażowanie Banku w finansowanie poszczególnych branż nie powinno przekroczyć 20% wartości portfela kredytowego tego segmentu. Limity na ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie ustalane są w relacji do kapitałów własnych Banku oraz w relacji do wielkości portfela kredytowego Banku. Wykorzystanie limitów podlega systematycznemu monitorowaniu i raportowaniu. System zarządzania limitami zawiera również procedury określające sposób postępowania w przypadku przekroczenia ustalonych progów.

W ramach wytycznych, polityk i innych narzędzi sterujących operacyjnym zarządzaniem ryzykiem kredytowym, stanowiących podstawę podejmowanych decyzji kredytowych, Bank określa również limity na zaangażowanie wobec poszczególnych podmiotów, czy też grup podmiotów powiązanych, adekwatnie do profilu ryzyka danej relacji, akceptowanego poziomu pojedynczej transakcji, czy też stopnia koncentracji na największych ekspozycjach w portfelu.

Plany awaryjne

Mając na względzie przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla portfela kredytowego Banku, jakie mogą powodować zachodzące zmiany w sytuacji makroekonomicznej, Bank opracował odpowiednie procedury pozwalające oszacować stopień oddziaływania tych zmian oraz podjąć - o ile jest to uzasadnione - określone działania dostosowawcze. Bank przeprowadza regularnie testy warunków skrajnych. Wyniki testów są wykorzystywane do weryfikacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, a w przypadku wystąpienia istotnego prawdopodobieństwa zaistnienia negatywnych, krytycznych zmian w otoczeniu makroekonomicznym - do opracowania adekwatnych planów awaryjnych.

ZASADY IDENTYFIKACJI I POMIARU RYZYKA KREDYTOWEGO

Klasyfikacja ryzyka

Ocena ryzyka niewypłacalności dokonywana jest w Banku BPH SA w oparciu o modele ratingowe (dla kredytobiorców komercyjnych) oraz scoringi aplikacyjne i behawioralne dla kredytobiorców detalicznych i mikro przedsiębiorstw. Rating/ scoring nadany danemu kredytobiorcy/ transakcji pozwala na określenie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania kredytobiorcy wobec Banku w horyzoncie 1 roku. Modele obejmują 24 kategorie ratingowe z przypisanym prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązań wobec Banku (ang. probability of default) oraz 3 kategorie różnicujące kredytobiorców/ ekspozycje, w przypadku, których ryzyko niewywiązania się z zobowiązań wobec Banku zmaterializowało się (tj. nastąpił default, zidentyfikowano przesłanki utraty wartości).

Dodatkowo w procesie analizy i podejmowania decyzji kredytowych w odniesieniu do kredytów hipotecznych dla osób prywatnych, Bank określa 5 klas ryzyka kredytobiorcy/transakcji, które dostosowują parametry kredytu (wskaźniki LTV i TDR) oraz jego cenę do stopnia generowanego ryzyka.

W procesie podejmowania decyzji kredytowych w odniesieniu do kredytów detalicznych Bank określa 5 segmentów ryzyka kredytobiorcy, które dostosowują parametry kredytu (wskaźniki DTI, maksymalne kwoty/limity/okresy kredytowania) oraz jego cenę do stopnia ryzyka związanego z klientem.

Identyfikacja zdarzeń default

Katalog zdarzeń default w Banku BPH SA jest zgodny z katalogiem przesłanek utraty wartości zdefiniowanych w MSR 39 „Instrumenty Finansowe – ujmowanie i wycena” oraz zapisami Rekomendacji R Komisji Nadzoru Bankowego oraz uwzględnia wymogi Nowej Umowy Kapitałowej.

Katalog obiektywnych przesłanek (zdarzeń default) uwzględnia dane ilościowe i jakościowe, między innymi takie jak:

- wystąpienie istotnej kwoty zaległej powyżej 90 dni na którymkolwiek istotnym rachunku kredytobiorcy (bez względu na segment kredytobiorcy);
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności;
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił;
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu;
- wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego do rachunku;
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej.

Identyfikacja zdarzenia default dla kredytobiorcy (zdarzenie na poziomie rachunku kredytowego lub kredytobiorcy) powoduje nadanie statusu default kredytobiorcy i traktowanie wszystkich jego ekspozycji, jako posiadających przesłanki utraty wartości. Identyfikacja zdarzenia w połączeniu z wielkością ekspozycji kredytowej determinuje sposób jej wyceny.

Jakość portfela kredytowego

Strukturę jakościową portfela kredytowego Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku, z uwzględnieniem podziału na segmenty biznesowe (wyliczoną w oparciu o wartość bilansową) prezentuje poniższa tabela.

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem		
	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	
Kredyty brutto bez rozpoznanej utraty wartości	18 963	93,2	1 427	82,0	2 186	94,9	22 576	92,5	
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	8 841	43,4	114	6,5	228	9,9	9 183	37,6
4 do 6-	do 4,25%	9 070	44,6	1 035	59,5	1 871	81,2	11 976	49,1
7+ do 8	do 61,48%	1 013	5,0	209	12,0	56	2,4	1 278	5,2
Inne ¹		39	0,2	69	4,0	31	1,4	139	0,6
Kredyty brutto z rozpoznaną utratą wartości	1 393	6,8	313	18,0	118	5,1	1 824	7,5	
RAZEM KREDYTY BRUTTO	20 356	100,0	1 740	100,0	2 304	100,0	24 400	100,0	

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Strukturę jakościową portfela kredytowego Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku, z uwzględnieniem podziału na segmenty biznesowe (wyliczoną w oparciu o wartość bilansową) prezentuje poniższa tabela.

w mln zł		Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
		Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)
Kredyty brutto bez rozpoznanej utraty wartości		17 851	91,5	1 511	77,4	2 340	94,4	21 702	90,6
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	8 667	44,5	126	6,5	625	25,2	9 418	39,3
4 do 6-	do 4,25%	7 909	40,5	989	50,6	1 601	64,6	10 499	43,8
7+ do 8	do 61,48%	1 092	5,6	346	17,7	36	1,5	1 474	6,2
Inne ¹		183	0,9	50	2,6	78	3,1	311	1,3
Kredyty brutto z rozpoznaną utratą wartości		1 661	8,5	442	22,6	140	5,6	2 243	9,4
RAZEM KREDYTY BRUTTO		19 512	100,0	1 953	100,0	2 480	100,0	23 945	100,0

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Struktura jakościowa została oparta na kryteriach stosowanych przez Bank do oceny ryzyka kredytowego, tj. ratingach wynikających z wewnętrznych modeli ratingowych oraz przypisanym im parametrom PD. Parametr PD (ang. probability of default) określa prawdopodobieństwo niewywiązania się kredytobiorcy ze swoich zobowiązań wobec Banku (wyrażone jako %).

Struktura jakościowa portfela kredytowego bez rozpoznanej utraty wartości, w podziale na poszczególne segmenty biznesowe, wg stanu na 31 grudnia 2015, kształtuje się następująco:

w mln zł		Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
		Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)
Kredyty nieprzeterminowane		17 536	92,5	1 363	95,5	2 156	98,6	21 055	93,3
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	8 602	45,4	112	7,9	226	10,3	8 940	39,6
4 do 6-	do 4,25%	8 248	43,5	1 022	71,6	1 856	84,9	11 126	49,3
7+ do 8	do 61,48%	659	3,5	177	12,4	52	2,4	888	3,9
Inne ¹		27	0,1	52	3,6	22	1,0	101	0,5
Kredyty przeterminowane		1 427	7,5	64	4,5	30	1,4	1 521	6,7
1 – 10 dni przeterminowania		713	3,7	31	2,2	12	0,6	756	3,3
11 – 30 dni przeterminowania		524	2,8	12	0,8	8	0,4	544	2,4
31 – 60 dni przeterminowania		140	0,7	11	0,8	3	0,1	154	0,7
61 – 90 dni przeterminowania		40	0,2	3	0,2	0	0,0	43	0,2

Powyżej 90 dni przeterminowania	10	0,1	7	0,5	7	0,3	24	0,1
KREDYTY BRUTTO BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI	18 963	100,0	1 427	100,0	2 186	100,0	22 576	100,0

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Struktura jakościowa portfela kredytowego bez rozpoznanej utraty wartości, w podziale na poszczególne segmenty biznesowe, wg stanu na 31 grudnia 2014, kształtuje się następująco:

w mln zł		Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
		Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)
Kredyty nieprzeterminowane		16 323	91,4	1 434	94,9	2 282	97,5	20 039	92,4
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	8 447	47,3	124	8,2	625	26,7	9 196	42,4
4 do 6-	do 4,25%	7 094	39,7	971	64,2	1 553	66,4	9 618	44,3
7+ do 8	do 61,48%	624	3,5	297	19,7	33	1,4	954	4,4
Inne ¹		158	0,9	42	2,8	71	3,0	271	1,3
Kredyty przeterminowane		1 528	8,6	77	5,1	58	2,5	1 663	7,6
1 - 10 dni przeterminowania		737	4,2	48	3,2	44	1,9	829	3,8
11 - 30 dni przeterminowania		591	3,3	12	0,8	4	0,2	607	2,8
31 - 60 dni przeterminowania		150	0,8	8	0,5	3	0,1	161	0,7
61 - 90 dni przeterminowania		37	0,2	6	0,4	0	0,0	43	0,2
Powyżej 90 dni przeterminowania		13	0,1	3	0,2	7	0,3	23	0,1
KREDYTY BRUTTO BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI		17 851	100,0	1 511	100,0	2 340	100,0	21 702	100,0

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Jakość kredytowa instrumentów finansowych stanowiących aktywa Banku innych niż należności kredytowe od klientów

Zgodnie z wewnętrznymi procedurami Banku, dla każdego banku-kontrahenta, dla którego Bank posiada limity kredytowe wyznaczany jest rating wewnętrzny (zgodnie ze skalą ratingową obowiązującą w Banku). Rating wewnętrzny ustala się na podstawie ratingów zewnętrznych agencji ratingowych (Standard & Poors, Moody's oraz Fitch) przyznanych danemu bankowi zgodnie z algorytmem opartym na skali PD („probability of default”). Rewizja ratingów następuje w procesie bieżącego i okresowego monitoringu zaangażowań, np. po zmianie ratingu przez zewnętrzne agencje ratingowe lub wystąpieniu innych przesłanek mających wpływ na ryzyko kredytowe kontrahenta.

W przypadku klientów niebankowych rating wyznaczany jest w oparciu o dedykowane narzędzia bądź metodologie ratingowe.

Rating Skarbu Państwa polskiego lub Narodowego Banku Polskiego wyznaczany jest na podstawie ratingu zewnętrznego.

w mln zł

31.12.2015	Operacje z Bankiem Centralnym		Aktywa finansowe wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			Należności od Banków	Inne należności od klientów	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	
Rating	Kasa	Rezerwa obowiązkowa w NBP	Bony pieniężne	Obligacje skarbowe	Pozostałe			Obligacje skarbowe	Udziały
0 do 4+	479	465	4 599	639	59	460	94	376	0
4 do 6-	0	0	0	0	34	2	0	0	0
7+ do 8-	0	0	0	0	13	0	0	0	0
Bez ratingu	0	0	0	0	0	1	19	0	92
Wartości bilansowe	479	465	4 599	639	106	463	113	376	92

w mln zł

31.12.2014	Operacje z Bankiem Centralnym		Aktywa finansowe wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			Należności od Banków	Inne należności od klientów	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	
Rating	Kasa	Rezerwa obowiązkowa w NBP	Bony pieniężne	Obligacje skarbowe	Pozostałe			Obligacje skarbowe	Udziały
0 do 4+	574	519	4 500	535	96	344	485	370	0
4 do 6-	0	0	0	0	51	0	29	0	0
7+ do 8-	0	0	0	0	6	0	0	0	0
Bez ratingu	0	0	0	0	0	3	209	0	11
Wartości bilansowe	574	519	4 500	535	153	347	723	370	11

WYCENA

Zasady wyceny ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości w Banku BPH SA kształtowane są w oparciu o zasady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz Rekomendacji R wydanej przez Komisję Nadzoru Bankowego.

Dla celów wyceny, wprowadzono podział całego portfela kredytowego na „pod-portfele MSR”: **portfel IBNR** (portfel ekspozycji bez zidentyfikowanej utraty wartości, dla którego szacowane są tzw. straty zaistniałe a nieujawnione), **portfel indywidualny** (indywidualnie istotne ekspozycje z przesłankami utraty wartości) oraz **portfel kolektywny** (ekspozycje z przesłankami utraty wartości, indywidualnie nieistotne).

Ogólne założenia dotyczące wyceny portfela IBNR

Portfel IBNR wycenia się pod kątem strat poniesionych a nieujawnionych, tj. strat wynikających z zaistnienia zdarzenia powodującego utratę wartości, na temat, którego - z uwagi na opóźnienie w ujawnieniu - Bank nie posiadał szczegółowych informacji na dany koniec okresu sprawozdawczego. Pozyskanie dokładnej wiedzy pozwoliłoby na identyfikację zdarzenia default

(przesłanki utraty wartości) i skutkowałoby wyceną poszczególnych ekspozycji w portfelu indywidualnym bądź kolektywnym.

W związku z faktem, że powyższe nie jest możliwe, Bank dokonuje oszacowania tego typu strat wykorzystując koncepcję strat oczekiwanych. Ponieważ Międzynarodowe Standardy Rachunkowości wymagają by utrata wartości obejmowała wyłącznie poniesione straty - ze strat oczekiwanych dokonuje się eliminacji strat wynikających na skutek przyszłych zdarzeń poprzez zastosowanie tzw. okresu ujawnienia straty.

„Okres ujawnienia straty” jest to okres pomiędzy zaistnieniem zdarzenia, które skutkowałoby zidentyfikowaniem przesłanki utraty wartości, gdyby Bank posiadał wiedzę na jego temat, a momentem rzeczywistej identyfikacji tej przesłanki przez Bank. Dla celów ustalenia okresów ujawnienia straty dokonuje się podziału portfela kredytowego na cztery grupy, z których każda składa się z ekspozycji kredytowych o podobnej charakterystyce procesu kredytowego:

1. kredytobiorcy z segmentu korporacyjnego,
2. małe i średnie przedsiębiorstwa,
3. kredytobiorcy indywidualni – kredyty zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (hipoteczne),
4. kredytobiorcy indywidualni – kredyty niehipoteczne.

Okres ujawnienia straty wyrażany jest w miesiącach i ustalany osobno dla każdej z wymienionych wyżej jednorodnych grup.

Pomiaru strat poniesionych a nieujawnionych dokonuje się w ujęciu grupowym (portfelowym) dla grup składających się z ekspozycji kredytowych o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego.

W odniesieniu do należności kredytowych, utratę wartości ujmuje się w postaci odpisów aktualizujących. W przypadku zobowiązań pozabilansowych, potencjalną stratę Banku ujmuje się w postaci rezerwy.

Model wyceny portfela ekspozycji kredytowych pod kątem strat poniesionych a nieujawnionych podlega okresowej walidacji w zakresie parametrów wejściowych (Exposure at Default, Loss Given Default, Probability of Default, Loss Identification Period) oraz założeń metodologicznych. Wyniki walidacji i wnioski z niej płynące są dokumentowane i przedstawiane Kierownictwu Pionu Zarządzania Ryzykiem oraz kierowane do Zarządu Banku.

Ogólne założenia dotyczące wyceny portfela indywidualnego

Pomiar indywidualnej utraty wartości odbywa się dla wszystkich indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych, w przypadku, których zidentyfikowano przesłanki wskazujące na utratę wartości.

Próg istotności, decydujący o przypisaniu ekspozycji z przesłankami utraty wartości do podportfela indywidualnego, ustalany jest na poziomie kredytobiorcy i odnosi się do wielkości ekspozycji na dzień identyfikacji przesłanki utraty wartości.

Wyceny portfela indywidualnego dokonuje się w okresach kwartalnych. Jednak w przypadku uzyskania nowych znaczących informacji w okresie pomiędzy ocenami, niezwłocznie dokonuje się ponownej analizy oczekiwanych przepływów i, jeśli zasadne, odpowiednio koryguje wysokość odpisu aktualizującego/ rezerwy.

W celu ustalenia wielkości utraty wartości ekspozycji kredytowej, dokonuje się analizy oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu tej ekspozycji („odzysków”). W rachunku odpisów aktualizujących/rezerw ujmowane są wszelkie istotne koszty zewnętrzne, jakie Bank planuje ponieść w celu wygenerowania odzysków.

Proces szacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych przeprowadzany jest w Banku BPH SA w specjalistycznej aplikacji informatycznej MISTRAL i wykorzystuje analizę scenariuszową. Ocena utraty wartości aktywów finansowych oparta jest na wiedzy eksperckiej i profesjonalnym osądzie. Aby zminimalizować subiektywizm procesu szacowania utraty

wartości, wszelkie dokonane szacunki, poparte odpowiednią dokumentacją oraz, tam gdzie zasadne, wynikami analizy doświadczeń historycznych – podlegają weryfikacji w kilkustopniowym procesie akceptacji przez odpowiedni szczebel kompetencyjny. Ponadto, jakość i adekwatność procesu wyceny weryfikowana jest w postaci testów walidacyjnych przeprowadzanych w okresach minimum półrocznych. Regularny proces walidacji obejmuje, przede wszystkim, analizę:

- realizacji oczekiwanych przepływów;
- odchyień w zakresie realizacji oczekiwanych przepływów;
- częstotliwości zmian szacunków;
- stabilności poziomu odpisów/rezerw.

Wyniki walidacji i wnioski z niej płynące są dokumentowane i przedstawiane Kierownictwu Pionu Zarządzania Ryzykiem oraz kierowane do Zarządu Banku.

Ogólne założenia dotyczące wyceny portfela kolektywnego

Pomiar utraty wartości w ujęciu kolektywnym odbywa się dla wszystkich indywidualnie nieistotnych ekspozycji kredytowych, w przypadku, których zidentyfikowano przesłanki wskazujące na utratę wartości.

Szacunek przyszłych przepływów pieniężnych w portfelu kolektywnym dokonywany jest w oparciu o dane historyczne dotyczące przepływów pieniężnych dla ekspozycji o podobnych charakterystykach ryzyka. Podziału na grupy homogeniczne dokonano w oparciu o następujące kryteria:

- segment kredytobiorcy;
- typ produktu;
- czas, jaki upłynął od wystąpienia zdarzenia default.

Stopy odzysku wyliczane są na podstawie informacji o rzeczywistych spłatach rejestrowanych w systemach banku zawierających informacje w zakresie odzysków wygenerowanych z danej ekspozycji po zaistnieniu zdarzenia default.

Kolektywny odpis z tytułu utraty wartości wyliczany jest odrębnie dla każdej ekspozycji kredytowej w portfelu bieżącym w oparciu o wielkości obserwowane dla danego rachunku (EAD, przepływy pieniężne po dacie default, efektywna stopa procentowa) oraz średnie parametry odzysku wyznaczone dla portfela jednorodnego, do którego należy ekspozycja.

Model wyceny portfela kolektywnego podlega okresowej weryfikacji w zakresie danych wejściowych oraz założeń metodologicznych. Nadrzędnym celem weryfikacji modelu jest identyfikacja i oszacowanie różnic pomiędzy poziomem odpisów wyliczonym na podstawie stosowanego modelu, a rzeczywistym poziomem strat ponoszonych na portfelu kolektywnym.

Weryfikacja (back-testing) modelu przeprowadzana jest w cyklach co najmniej rocznych.

Wyniki przeprowadzonych przez Bank back-testów parametrów modelu oraz wnioski z nich płynące są każdorazowo dokumentowane i przedstawiane Kierownictwu Pionu Zarządzania Ryzykiem oraz kierowane do Zarządu Banku.

Zmiany dotyczące wyceny portfela IBNR oraz kolektywnego w 2015r.

W 2015 roku Bank wprowadził nową metodykę wyznaczania parametru LIP, w oparciu o parametry LEP (Loss Emergence Period) oraz LCP (Loss Confirmation Period). Wyznaczenie parametru LIP w oparciu o nową metodykę zaszkodziło zwiększeniem rezerwy IBNR w portfelu kredytów detalicznych o 6,2 mln zł.

W ramach katalogu zdarzeń utraty wartości Bank wdrożył nowe zdarzenia utraty wartości tj. restrukturyzacja zadłużenia połączona z harmonizacją definicji default i forbearance, pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta detalicznego oraz pogorszenie oceny ratingowej. Łączny koszt zwiększenia rezerw z tego tytułu wyniósł 14,5 mln zł.

W ramach ujednoczenia wyceny portfela z przesłankami utraty wartości dla wszystkich portfeli zarządzanych grupowo Bank wprowadził większą granularność w procesie wyceny z uwagi na okres jaki upłynął od momentu wystąpienia przesłanki utraty wartości oraz dla kredytów hipotecznych uwrażliwił parametr LGD na wartość parametru LTV (Loan to Value). Powyższe zmiany zaskutkowały rozwiązaniem rezerw w wysokości 1,5 mln zł.

Wyniki wyceny portfela

W wyniku wyceny portfela IBNR, pokrycie kredytów brutto odpisem na straty poniesione a nieujawnione kształtowało się, według stanu na 31 grudnia 2015, na następującym poziomie:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
Kredyty brutto bez rozpoznanej utraty wartości	18 963	0,7	1 427	1,8	2 186	0,9	22 576	0,8

W wyniku wyceny portfela IBNR, pokrycie kredytów brutto odpisem na straty poniesione a nieujawnione kształtowało się, według stanu na 31 grudnia 2014, na następującym poziomie:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
Kredyty brutto bez rozpoznanej utraty wartości	17 851	0,8	1 511	2,1	2 340	0,8	21 702	0,9

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku, 80% ekspozycji kredytowych ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości wyceniono metodą portfelową, a 20% tych ekspozycji wyceniono metodą indywidualną.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku, pokrycie odpisem portfela kredytowego z utratą wartości na poziomie Banku ogółem oraz w podziale na segmenty biznesowe przedstawia poniższa tabela:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
Portfel kolektywny	1 244	71,2	222	85,9	0	0,0	1 466	73,4
Portfel indywidualny	149	52,9	91	47,7	118	39,3	358	47,1
KREDYTY BRUTTO Z ROZPOZNANĄ UTRATĄ WARTOŚCI	1 393	69,2	313	74,8	118	39,3	1 824	68,2

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku, pokrycie odpisem portfela kredytowego z utratą wartości na poziomie Banku ogółem oraz w podziale na segmenty biznesowe przedstawia poniższa tabela:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
Portfel kolektywny	1 495	80,4	310	86,6	0	0,0	1 805	81,5
Portfel indywidualny	166	47,5	132	44,4	140	40,2	438	44,2
KREDYTY BRUTTO Z ROZPOZNANĄ UTRATĄ WARTOŚCI	1 661	77,1	442	74,0	140	40,2	2 243	74,2

RESTRUKTURYZACJA ZAANGAŻOWAŃ KREDYTOWYCH (FORBEARANCE)

Za restrukturyzację uznaje się przyznanie kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych klienta lub kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił.

Dla klientów komercyjnych, zarządzanych indywidualnie Bank nie ma zamkniętego katalogu narzędzi restrukturyzacyjnych. Każdorazowo modyfikacja warunków umowy ustalana jest indywidualnie zależnie od sytuacji klienta. W szczególności restrukturyzacja kredytu może polegać na: prolongowaniu spłaty raty, wydłużeniu okresu kredytowania, umorzeniu części należności, obniżeniu oprocentowania lub innej modyfikacji harmonogramu spłat. Restrukturyzacja należności skutkuje klasyfikacją ekspozycji kredytowej do portfela z przesłankami utraty wartości i dokonywaniem oceny występowania utraty wartości. Identyfikacja przesłanek utraty wartości, podlega zatwierdzeniu przez odpowiedni szczebel kompetencyjny. Decyzje w zakresie działań restrukturyzacyjnych podejmowane są wyspecjalizowanym obszarze restrukturyzacji i windykacji Banku.

W przypadku satysfakcjonującej obsługi zobowiązania według zmodyfikowanych warunków umowy (tj. co najmniej dwunastomiesięczna obsługa bez opóźnień) oraz oceny Banku wskazującej na trwałą poprawę sytuacji finansowej klienta i brak zagrożeń dalszej obsługi zobowiązań, Bank zaprzestaje klasyfikacji ekspozycji do portfela z przesłankami utraty wartości. Powyższy warunek co najmniej dwunastomiesięcznej obsługi bez opóźnień został wprowadzony w 2015 w celu dostosowania do wymagań ITS/CRR, wcześniej Bank stosował okres sześciomiesięczny.

Po wprowadzeniu restrukturyzacji Bank monitoruje, czy Kredytobiorcy terminowo wywiązują się ze zobowiązań wynikających ze zmodyfikowanych i uzgodnionych warunków spłaty kredytu i w uzasadnionych przypadkach podejmuje odpowiednie działania restrukturyzacyjne lub windykacyjne. W przypadku dalszego pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej Kredytobiorcy, Bank dopuszcza możliwość udzielenia kolejnej restrukturyzacji w stosunku do tej samej ekspozycji kredytowej.

Działania restrukturyzacyjne stosowane w Banku dla klientów indywidualnych i mikro przedsiębiorstw, polegają na modyfikacji warunków spłaty kredytu mającej na celu udzielenie pomocy Kredytobiorcy, w przypadku którego wystąpiły lub spodziewane są krótko- bądź długoterminowe trudności w regulowaniu zobowiązań kredytowych. Udzielenie pomocy restrukturyzacyjnej każdorazowo poprzedzone jest analizą sytuacji finansowej i gospodarczej Kredytobiorcy, w celu odpowiedniego dopasowania rodzaju zastosowanego udogodnienia w spłacie, do możliwości finansowych Kredytobiorcy i rodzaju zidentyfikowanego problemu. Po wprowadzeniu restrukturyzacji Bank monitoruje, czy Kredytobiorcy terminowo wywiązują się ze zobowiązań wynikających ze zmodyfikowanych i uzgodnionych warunków spłaty kredytu i w uzasadnionych przypadkach podejmuje odpowiednie działania w ramach strategii windykacyjnych. W przypadku trudnej sytuacji Kredytobiorcy spowodowanej przez zdarzenie losowe pozostające poza jego kontrolą, Bank dopuszcza możliwość udzielenia kolejnej restrukturyzacji w stosunku do tej samej ekspozycji kredytowej, z jednoczesnym zachowaniem limitów ilościowych udzielonych restrukturyzacji. Monitoring portfelowy działań

restrukturyzacyjnych w szczególności dotyczy wolumenów i rodzajów dokonywanych modyfikacji restrukturyzacyjnych oraz ich efektywności mierzonej m.in. udziałem ekspozycji restrukturyzowanych dla których nastąpiło pogorszenie opóźnienia w spłacie po restrukturyzacji zadłużenia.

W szczególności modyfikacje restrukturyzacyjne mogą polegać na:

- wydłużeniu okresu kredytowania,
- prolongowaniu spłaty raty lub jej części,
- obniżeniu miesięcznych płatności poprzez obniżenie oprocentowania,
- modyfikacji harmonogramu spłat.

Dla klientów indywidualnych i mikro przedsiębiorstw wszystkie zarejestrowane zdarzenia restrukturyzacyjne zidentyfikowane w ramach ww. kategorii automatycznie klasyfikują wszystkie istotne ekspozycje ich klienta do portfela z utratą wartości. Taki status utrzymywany jest przez minimum 1 rok tj do momentu uzyskania 12-tu kolejnych miesięcznych regularnych spłat a także braku innych otwartych zdarzeń z katalogu utraty wartości. Spełnienie tych warunków powoduje zmianę klasyfikacji z niepracującej na pracującą i jednocześnie rozpoczyna 24 miesięczny okres obserwacji (probation period). Następnie monitorowane dalej są opóźnienia w spłacie a ich istotne przekroczenie we wskazanym dwuletnim okresie kwarantanny skutkuje ponowną reklasyfikacją do utraty wartości na minimum 1 rok. Opisana metodyka została wprowadzana w banku w 4 kwartale 2015 roku a jej skutki finansowe zostały rozpoznane w wyniku banku stanowiąc jednocześnie ostatni element prowadzonego w banku procesu harmonizacji definicji Default z definicją forbene wg ESMA i EBA. Wcześniej Bank stosował różne klasyfikacje w zależności od produktu w szczególności dla kredytów detalicznych nie hipotecznych działania restrukturyzacyjne nie były przesłanką do identyfikacji przesłanki utraty wartości.

Udział ekspozycji restrukturyzowanych w portfelu kredytowym Banku ogółem w podziale na segmenty biznesowe, według stanu na 31 grudnia 2015 roku, przedstawia poniższa tabela:

w mln zł	Osoby Prywatne	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	Korporacje	Klienci ogółem
KREDYTY BRUTTO, W TYM:	20 356	1 740	2 304	24 400
Kredyty restrukturyzowane:	593	169	175	937
bez rozpoznanej utraty wartości	139	5	122	266
z rozpoznaną utratą wartości	454	164	53	671
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW, W TYM:	964	234	46	1 244
Kredyty restrukturyzowane:	282	99	14	395
bez rozpoznanej utraty wartości	1	2	1	4
z rozpoznaną utratą wartości	281	97	13	391
Razem kredyty restrukturyzowane netto	311	70	161	542

Udział ekspozycji restrukturyzowanych w portfelu kredytowym Banku ogółem w podziale na segmenty biznesowe, według stanu na 31 grudnia 2014 roku, przedstawia poniższa tabela:

w mln zł	Osoby Prywatne	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	Korporacje	Klienci ogółem
KREDYTY BRUTTO, W TYM:	19 512	1 953	2 480	23 945
Kredyty restrukturyzowane:	689	236	223	1 148
bez rozpoznanej utraty wartości	307	6	121	434
z rozpoznaną utratą wartości	382	230	102	714
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW, W TYM:	1 282	330	57	1 669

Kredyty restrukturyzowane:	279	150	22	451
bez rozpoznanej utraty wartości	13	0	1	14
z rozpoznaną utratą wartości	266	150	21	437
Razem kredyty restrukturyzowane netto	410	86	201	697

Przeterminowanie portfela kredytowego restrukturyzowanego bez rozpoznanej utraty wartości, w podziale na poszczególne segmenty biznesowe, według stanu na 31 grudnia 2015 roku, kształtuje się następująco:

w mln zł	Osoby Prywatne	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	Korporacje	Klienci ogółem
Kredyty restrukturyzowane brutto bez rozpoznanej utraty wartości:	139	5	122	266
Kredyty nieprzeterminowane	120	5	122	247
Kredyty przeterminowane	19	0	0	19
1 - 10 dni przeterminowania	12	0	0	12
11 - 30 dni przeterminowania	6	0	0	6
31 - 60 dni przeterminowania	1	0	0	1
Kredyty restrukturyzowane brutto z rozpoznaną utratą wartości	454	164	53	671
Razem kredyty restrukturyzowane brutto	593	169	175	937

Przeterminowanie portfela kredytowego restrukturyzowanego bez rozpoznanej utraty wartości, w podziale na poszczególne segmenty biznesowe, według stanu na 31 grudnia 2014 roku, kształtuje się następująco:

w mln zł	Osoby Prywatne	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	Korporacje	Klienci ogółem
Kredyty restrukturyzowane brutto bez rozpoznanej utraty wartości:	307	6	121	434
Kredyty nieprzeterminowane	220	5	121	346
Kredyty przeterminowane	87	1	0	88
1 - 10 dni przeterminowania	32	1	0	33
11 - 30 dni przeterminowania	30	0	0	30
31 - 60 dni przeterminowania	19	0	0	19
61 - 90 dni przeterminowania	5	0	0	5
powyżej 90 dni przeterminowania	1	0	0	1
Kredyty restrukturyzowane brutto z rozpoznaną utratą wartości	382	230	102	714
Razem kredyty restrukturyzowane brutto	689	236	223	1 148

Poniższa tabela przedstawia ekspozycję kredytów restrukturyzowanych zabezpieczonych hipotecznie według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku w podziale na segmenty biznesowe.

w mln zł	Osoby Prywatne	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	Korporacje	Klienci ogółem
Kredyty restrukturyzowane	311	42	131	484
bez rozpoznanej utraty wartości	77	1	119	197
z rozpoznaną utratą wartości	234	41	12	287

Poniższa tabela przedstawia ekspozycję kredytów restrukturyzowanych zabezpieczonych hipotecznie według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku w podziale na segmenty biznesowe.

w mln zł	Osoby Prywatne	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	Korporacje	Klienci ogółem
Kredyty restrukturyzowane	281	89	196	566
bez rozpoznanej utraty wartości	95	2	120	217
z rozpoznaną utratą wartości	186	87	76	349

Wszystkie należności objęte działaniami restrukturyzacyjnymi klasyfikowane są do ekspozycji z przesłankami utraty wartości i podlegają standardowym procesom wyceny dedykowanym tego typu ekspozycjom. Utworzone odpisy na portfel należności restrukturyzowanych odzwierciedlone są, podobnie jak pozostałe odpisy na należności z utratą wartości, w rachunku zysków i strat. W 2015 koszty związane z działaniami restrukturyzacyjnymi stanowiły istotną część kosztów odpisów na portfel z utratą wartości Banku z uwagi na prowadzony i zakończony w 4. kwartale tego roku proces harmonizacji definicji Default z definicją forborne według EBA zgodnie z zaleceniami nadzorczymi.

KONCENTRACJA ZAANGAŻOWAŃ

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wystąpiła jedna duża ekspozycja kredytowa rozumiana zgodnie z art. 392 rozporządzenia CRR jako równa bądź przekraczająca 10% uznanego kapitału. Ekspozycja stanowiła 10,1% uznanego kapitału i obejmowała należności z tytułu kredytu w formie otwartej linii kredytowej wobec pojedynczego podmiotu niefinansowego. Wartość zaangażowania brutto Banku BPH wobec wymienionego podmiotu wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 została wskazana w pkt.1 zestawienia „10 największych kredytobiorców Banku BPH SA”.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku nie występowały zaangażowania równe bądź przekraczające 10% funduszy własnych Banku BPH SA.

10 największych kredytobiorców Banku BPH SA

Zaangażowanie wobec największych kredytobiorców Banku rozumianych jako pojedynczy klient bądź grupa powiązana na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższe zestawienie:

mln zł					
31.12.2015					
Lp.	Podmiot/ grupa powiązana	Sektor	Łączna kwota	Kredyty brutto	Zobowiązania pozabilansowe
1	Pojedynczy podmiot	przemysł paliwowy	450	0	450
2	Grupa powiązana	handel/rolnictwo	133	105	28
3	Pojedynczy podmiot	nieruchomości	118	118	0
4	Pojedynczy podmiot	przemysł wysokiej technologii	101	53	48
5	Grupa powiązana	informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna	96	52	44
6	Grupa powiązana	pośrednictwo finansowe	92	39	53
7	Grupa powiązana	przemysł metalurgiczny	86	28	58
8	Pojedynczy podmiot	nieruchomości	84	80	4
9	Pojedynczy podmiot	górnictwo	67	51	16
10	Grupa powiązana	pośrednictwo finansowe	60	14	46
razem			1 287	540	747

Zaangażowanie wobec największych kredytobiorców Banku rozumianych jako pojedynczy klient bądź grupa powiązana na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawia poniższe zestawienie:

mln zł					
31.12.2014					
Lp.	Podmiot/ grupa powiązana	Sektor	Łączna kwota	Kredyty brutto	Zobowiązania pozabilansowe
1	Pojedynczy podmiot	przemysł paliwowy	450	340	110
2	Pojedynczy podmiot	nieruchomości	120	120	0
3	Pojedynczy podmiot	przemysł chemiczny	120	62	58
4	Grupa powiązana	handel/rolnictwo	107	62	45
5	Grupa powiązana	informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna	92	53	39
6	Grupa powiązana	pośrednictwo finansowe	81	38	43
7	Grupa powiązana	przemysł metalurgiczny	76	16	60
8	Pojedynczy podmiot	górnictwo	67	51	16
9	Pojedynczy podmiot	budownictwo	58	58	0
10	Pojedynczy podmiot	handel	53	38	15
razem			1 224	838	386

Podział segmentowy

Struktura kredytów brutto i zobowiązań pozabilansowych według rodzaju klientów i ich finansowania przedstawiała się następująco:

	31.12.2015			31.12.2014		
	łączna kwota	Kredyty brutto	Zobowiązania pozabilansowe	łączna kwota	Kredyty brutto	Zobowiązania pozabilansowe
Kredyty korporacyjne	4 259	2 304	1 955	4 003	2 480	1 523
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	2 663	1 740	923	2 785	1 953	832
Osoby prywatne	21 414	20 356	1 058	20 684	19 512	1 172
Ogółem	28 336	24 400	3 936	27 472	23 945	3 527

Podział walutowy

Struktura kredytów brutto według rodzaju waluty przedstawiała się następująco:

waluty	31.12.2015		31.12.2014	
	w mln zł	w %	w mln zł	w %
PLN	10 170	41,7	9 742	40,7
CHF	13 187	54,0	12 820	53,5
EUR	933	3,8	1 272	5,3
USD	95	0,4	96	0,4
Inne	15	0,1	15	0,1
Ogółem	24 400	100,0	23 945	100,0

Struktura kredytów dla osób prywatnych zabezpieczonych hipotecznie według rodzaju waluty przedstawiała się następująco:

waluty	31.12.2015		31.12.2014	
	Kredyty dla osób prywatnych zabezpieczone hipotecznie		Kredyty dla osób prywatnych zabezpieczone hipotecznie	
	w mln zł	w %	w mln zł	w %
PLN	1 993	12,9	1 793	12,0
CHF	13 145	85,2	12 760	85,7
EUR	268	1,7	308	2,1
USD	29	0,2	32	0,2
Ogółem	15 435	100,0	14 893	100,0

We wrześniu 2011 roku Bank wycofał z oferty kredyty indeksowane do walut obcych. Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku uwzględnia dodatkowy czynnik ryzyka długoterminowego związany z kredytami indeksowanymi do walut obcych.

44.5. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne. Bank stosuje metodę standardową na potrzeby wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu tego rodzaju ryzyka.

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym

Polityką Banku BPH SA jest minimalizacja ekspozycji z tytułu ryzyka operacyjnego. Realizacja tej zasady następuje poprzez przeciwdziałanie wystąpieniom strat operacyjnych oraz ograniczanie ich skutków w przypadku materializacji ryzyk. Cele zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowane są w ramach całościowego systemu kontroli zarządzania ryzykiem operacyjnym. Zasady i struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku BPH SA zostały ujęte w wewnętrznej regulacji wprowadzonej uchwałą Zarządu.

Zgodnie z wprowadzonymi Uchwałą Zarządu Banku regulacjami oraz Strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku BPH SA wprowadzonej Uchwałą Rady Nadzorczej określona została struktura zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego obejmująca wszystkie jednostki/komórki organizacyjne Banku. W skład tej struktury wchodzi Członkowie Zarządu, Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, jednostka odpowiedzialna za kontrolę ryzyka operacyjnego (Biuro Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Departamencie Ryzyka Operacyjnego i Zarządzania Nadużyciami), Koordynatorzy Ryzyka Operacyjnego poszczególnych pionów/obszarów Banku oraz wyznaczeni przez nich Championi Ryzyka Operacyjnego. Natomiast Rada Nadzorcza Banku zatwierdza strategię oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, jak również sprawuje nadzór nad jej realizacją i w razie konieczności zleca poddanie jej rewizji. W zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym zadania są realizowane w ramach Komitetu Ryzyka Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za funkcjonowanie procesu zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego, natomiast Komitet jest ciałem decyzyjnym i rekomendującym działania związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym. W jego skład wchodzi wybrani Członkowie Zarządu, przedstawiciele z Departamentu Compliance, Pionu Prawnego i Relacji Korporacyjnych oraz Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Koordynatorzy Ryzyka Operacyjnego odpowiedzialni są za organizację zarządzania ryzykiem operacyjnym w nadzorowanych obszarach w oparciu o informacje dostarczone

z nadzorowanych przez nich jednostek/komórek organizacyjnych, w szczególności przez podległych Championów Ryzyka Operacyjnego.

Championi Ryzyka Operacyjnego odpowiedzialni są za wdrożenie zasad i struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym w swoich jednostkach/komórkach organizacyjnych zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez Koordynatora oraz wspieranie Koordynatora Ryzyka Operacyjnego w pełnieniu powierzonych mu obowiązków a w szczególności w spełnieniu wymogów odnośnie raportowania ryzyk, zdarzeń oraz kluczowych wskaźników ryzyka.

Za proces kontroli ryzyka operacyjnego odpowiedzialny jest Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym. Departament ten jest w szczególności odpowiedzialny za monitoring ryzyka w całym Banku, w tym także za rozwój i wprowadzanie odpowiednich metod i instrumentów kontroli ryzyka operacyjnego.

Głównymi elementami składającymi się na proces kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym są następujące narzędzia i metody pomiaru ryzyka operacyjnego:

- Proces Oceny Ryzyk i Mechanizmów Kontrolnych
- Ewidencja Danych o Stratach Operacyjnych
- Monitorowanie ryzyka operacyjnego w oparciu o Kluczowe Wskaźniki Ryzyka
- Analiza otoczenia biznesowego Banku (BEA).

Proces Oceny Ryzyk i Mechanizmów Kontrolnych

Bank dokonuje pomiaru ryzyka operacyjnego na poziomie procesów biznesowych. W celu realizacji tego zadania przeprowadza międzyfunkcyjny proces identyfikacji i oceny ryzyk operacyjnych oraz mechanizmów ograniczania ryzyk.

Ewidencja danych o stratach operacyjnych

W Banku funkcjonuje proces rejestracji danych o zdarzeniach wynikających z czynników operacyjnych. W ramach procesu Bank systematycznie gromadzi dane o stratach operacyjnych, incydentach operacyjnych, a także innych zdarzeniach operacyjnych, które nie przyniosły straty, ale zostały ocenione jako istotne z punktu widzenia narażenia na stratę operacyjną. Dane te są przechowywane w scentralizowanych rejestrach Banku.

Kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego

Bank posiada system wczesnego ostrzegania przed ekspozycją na ryzyko operacyjne w oparciu o tzw. kluczowe wskaźniki ryzyka (ang. KRI – Key Risk Indicators). KRI są zestawem parametrów procesu biznesowego, które z wyprzedzeniem odzwierciedlają skalę narażenia na ryzyko oraz zmiany profilu ryzyka operacyjnego danego procesu.

Analiza otoczenia biznesowego Banku (BEA)

Proces analizy otoczenia biznesowego (BEA) ma ona na celu identyfikację istotnych zmian, zachodzących w środowisku wewnętrznym bądź otoczeniu zewnętrznym Banku, które mogą mieć wpływ na profil ryzyka operacyjnego oraz podjęcie stosownych działań w celu ograniczenia negatywnych skutków zidentyfikowanych zmian.

44.6. Pochodne instrumenty finansowe

W ramach operacji wykonywanych przez Bank BPH SA zawierane są transakcje pochodne. Transakcje te znajdują się w ofercie dla klientów niebankowych oraz zawierane są w celu zarządzania ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych.

Bank dokonuje codziennej wyceny instrumentów pochodnych wykorzystując następujące metody:

Instrument Finansowy	Modele wyceny
Fx-forward, Fx-swap, IRS, CIR, FRA	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych
Opcje walutowe	Model wyceny opcji (Garman – Kohlhagen)
Opcje na indeksy giełdowe	Model wyceny oparty o metodę równoważnej miary martyngałowej i symulację Monte Carlo
Opcje na indeksy cen surowców	Model wyceny oparty o metodę równoważnej miary martyngałowej i symulację Monte Carlo
Terminowe operacje papierami wartościowymi	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych
Opcje na stopę procentową	Model wyceny opcji (Blacka)
Opcje walutowe barierowe	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Opcje walutowe binarne	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)

Podstawą wyceny instrumentów finansowych są ogólnodostępne stawki oraz kwotowania rynkowe zapisywane w systemach Bloomberg oraz Reuters. Wycena tych instrumentów oraz rewaluacja pozycji walutowej dokonywana jest przez jednostkę organizacyjną Banku niezależną od struktur odpowiedzialnych za sprzedaż produktów Banku BPH SA. Jednostka ta dokonuje właściwej parametryzacji algorytmów oraz systemów wyceny w zakresie wyżej wymienionych stawek rynkowych oraz sprawuje kontrolę nad zgodnością danych.

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku niezapadłe instrumenty pochodne zawarte przez Bank BPH SA przedstawiały się następująco:

	w tys. zł			
	Wartości nominalne w podziale na terminy zapadalności			
	< 1 roku	1 - 5 lat	> 5 lat	Razem
Transakcje stopy procentowej, w tym:	1 381 836	2 083 463	744 190	4 209 489
FRA	500 000	0	0	500 000
IRS	756 836	2 074 993	744 190	3 576 019
Kupione opcje na stopę procentową	0	4 235	0	4 235
Sprzedane opcje na stopę procentową	0	4 235	0	4 235
Inne kontrakty na stopę procentową	125 000	0	0	125 000
Transakcje walutowe, w tym:	2 629 694	3 954	0	2 633 648
Fx-forward	896 227	3 954	0	900 181
Fx-swap	1 674 625	0	0	1 674 625
Kupione opcje walutowe	30 716	0	0	30 716
Sprzedane opcje walutowe	28 126	0	0	28 126
Transakcje kapitałowe, w tym:	185 234	237 108	0	422 342
Kupione opcje kapitałowe	92 697	118 554	0	211 251
Sprzedane opcje kapitałowe	92 537	118 554	0	211 091
Transakcje towarowe, w tym:	42 667	14 216	0	56 883
Kupione opcje towarowe	21 337	7 123	0	28 460
Sprzedane opcje towarowe	21 330	7 093	0	28 423
RAZEM	4 239 431	2 338 741	744 190	7 322 362

Na dzień 31 grudnia 2015 roku w portfelu Banku znajdowały się strukturyzowane certyfikaty depozytowe, gdzie jako pochodny instrument wbudowany są wykorzystywane:

- opcje towarowe,
- opcje na pojedynczy indeks cen akcji z giełd europejskich.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku niezapadłe instrumenty pochodne zawarte przez Bank BPH SA przedstawiały się następująco:

				w tys. zł
	Wartości nominalne w podziale na terminy zapadalności			Razem
	< 1 roku	1 - 5 lat	> 5 lat	
Transakcje stopy procentowej, w tym:	1 333 094	1 848 065	787 399	3 968 558
IRS	1 333 094	1 848 065	777 113	3 958 272
Kupione opcje na stopę procentową	0	0	5 143	5 143
Sprzedane opcje na stopę procentową	0	0	5 143	5 143
Transakcje walutowe, w tym:	4 526 847	4 664	0	4 531 511
Fx-forward	845 596	4 664	0	850 260
Fx-swap	3 495 899	0	0	3 495 899
Kupione opcje walutowe	94 195	0	0	94 195
Sprzedane opcje walutowe	91 157	0	0	91 157
Transakcje kapitałowe, w tym:	371 860	59 102	0	430 962
Kupione opcje kapitałowe	185 930	29 551	0	215 481
Sprzedane opcje kapitałowe	185 930	29 551	0	215 481
RAZEM	6 231 801	1 911 831	787 399	8 931 031

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w portfelu Banku znajdowały się strukturyzowane certyfikaty depozytowe, gdzie jako pochodny instrument wbudowany są wykorzystywane:

- opcje walutowe,
- opcje na pojedynczy indeks cen akcji z giełd europejskich, amerykańskich i azjatyckich.

Standardowym ryzykiem wynikającym z instrumentów pochodnych jest wystąpienie przypadku, w którym kontrahent nie będzie w stanie wywiązać się z zobowiązań wynikających z transakcji. W przypadku braku wywiązania się z postanowień, Bank zanotuje stratę, jeżeli wartość rynkowa instrumentu pochodnego jest dla niego dodatnia.

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi

W 2015 roku ryzyko kredytowe związane z zawartymi transakcjami pochodnymi (np. Fx Option, Forward, Fx Swap, instrumenty pochodne na stopę procentową) pozostawało pod kontrolą. Zmienność rynków walutowych była względnie niska w pierwszej połowie roku, zaś w drugiej połowie roku zarysowała się wyraźna tendencja do osłabienia PLN wobec głównych walut zagranicznych. W odniesieniu do stóp procentowych na rynkach dominowały rozbieżne tendencje. Podczas gdy w Eurozonie stopy procentowe malały, to stopy USD LIBOR lekko rosły. Stopy WIBOR utrzymywały się na względnie stabilnym niskim poziomie.

Bank kontynuował działania mające na celu aktywne zarządzanie ryzykami związanymi z portfelem zawartych transakcji pochodnych. Głównie działania te obejmowały:

- prowadzenie bieżącego monitorowania w zakresie wyceny rynkowej, poziomu zabezpieczenia, zdolności kredytowej kontrahentów,
- prowadzenie okresowego monitorowania portfela zawartych transakcji (ujęcie zagregowane),
- kontynuowanie strategii restrukturyzacji wobec pojedynczych ekspozycji.

Wycena niezapadłych transakcji pochodnych w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta jest przeprowadzana w podejściu analogicznym do wyceny portfela kredytowego Banku. Oszacowania korekty wartości godziwej o ryzyko kredytowe kontrahenta dokonuje się w ujęciu indywidualnym w przypadku klientów gdzie analiza indywidualna wskazuje na podwyższone ryzyko kredytowe kontrahenta oraz w ujęciu portfelowym w odniesieniu do transakcji z kontrahentami gdzie indywidualna ocena standingu kredytowego nie wykazuje przesłanek podwyższonego ryzyka.

- W przypadku transakcji ocenianych indywidualnie, korektę oszacowano przy zastosowaniu techniki zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych w podejściu wieloscenariuszowym.
- W zakresie wyceny portfelowej, w celu oszacowania korekty wyceny wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta wykorzystano podejście oparte na koncepcji strat poniesionych, lecz nieujawnionych.

44.7. Kompensowanie aktywów i zobowiązań

W poniższej tabeli zaprezentowano pozycje aktywów i zobowiązań, w ramach których występują pozycje będące przedmiotem kompensowania, objęte porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania.

Kwoty podlegające kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej to kwoty aktywów i zobowiązań finansowych, dla których Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie podlegały kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej to kwoty aktywów i zobowiązań które zostałyby skompensowane w przypadku wystąpienia określonych w umowie zdarzeń (np. przypadku naruszenia).

Stan na dzień 31.12.2015	Kwoty brutto przed kompensowaniem	Kwoty podlegające kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty netto wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie podlegały kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota ekspozycji netto
				Kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	(d)	(e)	(c) - (d) - (e)
Aktywa	251 691	21 117	230 574	39 304	66 745	124 525
Dodatnia wartość instrumentów pochodnych	118 314	21 117	97 197	39 304	6 004	51 889
Należności od banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	39 704	0	39 704	0	27 319	12 385
Należności od klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	93 673	0	93 673	0	33 422	60 251
Zobowiązania	219 675	21 117	198 558	39 304	66 746	92 508
Ujemna wartość instrumentów pochodnych	139 955	21 117	118 838	39 304	60 741	18 793

w tys. zł

Zobowiązania wobec banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	12 419	0	12 419	0	5 869	6 550
Zobowiązania wobec klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	67 301	0	67 301	0	136	67 165

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2014	Kwoty brutto przed kompensowaniem	Kwoty podlegające kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty netto wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie podlegały kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota ekspozycji netto
				Kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	(d)	(e)	(c) - (d) - (e)
Aktywa	303 636	28 839	274 797	68 366	46 879	159 552
Dodatnia wartość instrumentów pochodnych	171 062	28 839	142 223	68 366	8 711	65 146
Należności od banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	43 903	0	43 903	0	38 168	5 735
Należności od klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	88 671	0	88 671	0	0	88 671
Zobowiązania	291 984	28 839	263 145	68 366	46 879	147 900
Ujemna wartość instrumentów pochodnych	193 170	28 839	164 331	68 366	38 168	57 797
Zobowiązania wobec banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	8 820	0	8 820	0	8 510	310
Zobowiązania wobec klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	89 994	0	89 994	0	201	89 793

44.8. Zarządzanie kapitałem

Zasady zarządzania kapitałem są uregulowane w Banku w „Polityce zarządzania kapitałem w Banku BPH SA”. Dokument ten jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku.

Polityka określa w szczególności długoterminowe cele kapitałowe, zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych (awaryjny plan kapitałowy), ogólne zasady tworzenia planu ochrony kapitału, zasady ustalania maksymalnej kwoty podlegającej wypłacie (MDA), podstawy procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, jak również podział odpowiedzialności i strukturę sprawozdawczości.

Polityka jest odpowiednio aktualizowana, aby odzwierciedlać zmiany dotyczące Banku oraz jego środowiska biznesowego.

Ogólny cel polityki kapitałowej

Celem polityki kapitałowej jest aktywne zapewnienie zrównoważonego długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i utrzymanie kapitału na poziomie, który umożliwi Bankowi

działanie w sposób ostrożny, a jednocześnie skuteczny. Osiągnięcie tego celu jest realizowane poprzez utrzymanie odpowiedniej bazy kapitałowej, biorąc pod uwagę profil ryzyka Banku i przepisy ostrożnościowe, a także uwzględniając zarządzanie kapitałem w oparciu o ryzyko w ramach planowanych celów w działalności gospodarczej.

Zasady strategii kapitałowej

Zarządzanie kapitałem to podstawowy element zarządzania działalnością Banku, nieodłącznie związany z ogólną strategią Banku. Większość decyzji biznesowych bezpośrednio lub pośrednio wiąże się z zarządzaniem kapitałem. Uwzględniając szeroki zakres wzajemnych powiązań Bank przyjął w swojej strategii kapitałowej następujące zasady ogólne, stanowiące podstawę zarządzania kapitałem:

- tworzenie wartości - zrównoważony, długoterminowy wzrost wartości dla akcjonariuszy stanowi kluczowy element zarządzania Bankiem w tym zarządzania kapitałowego. Wzrost ten powinien być osiągnięty przez włączenie zarządzania kapitałem do działalności gospodarczej,
- kapitał jako narzędzie do pomiaru wyników - zapewnienie efektywnego wykorzystania kapitału i tworzenie wartości dla akcjonariuszy,
- planowanie strategiczne i budżetowanie - planowanie kapitałowe jako integralny element procesu planowania strategicznego i budżetowania,
- adekwatność kapitałowa - zgodność z minimalnymi wymogami w zakresie funduszy własnych i z apetytem na ryzyko Banku,
- stabilna baza kapitałowa - baza kapitałowa powinna być stabilna, aby zapewnić Bankowi bezpieczeństwo oraz zrównoważony wzrost,
- struktura kapitału - źródła kapitału powinny być wykorzystywane zgodnie z preferowaną strukturą kapitału Banku,
- zaangażowanie kierownictwa - Zarząd Banku aktywnie uczestniczy w zarządzaniu kapitałem a Rada Nadzorcza nadzoruje zarządzanie kapitałem,
- przejrzysta komunikacja - przejrzysta komunikacja w zakresie strategii kapitałowej z wewnętrznymi i zewnętrznymi zainteresowanymi stronami,
- powszechne zrozumienie - jednostki organizacyjne powinny rozumieć rolę zarządzania kapitałem i jego wpływ na swoją działalność.

Cele kapitałowe

Ustalając cele kapitałowe, Bank bierze pod uwagę swoje plany strategiczne i przewidywany rozwój działalności oraz warunki zewnętrzne, w tym sytuację makroekonomiczną, wytyczne regulatorów sektora bankowego w zakresie rekomendowanych i oczekiwanych poziomów ryzyka kapitałowego (ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rozporządzenia CRR, Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym, zaleceń KNF skierowanych do Banku oraz decyzji Komitetu Stabilności Finansowej odnośnie wysokości buforów kapitałowych) oraz inne czynniki środowiska biznesowego. Cele kapitałowe mają podobny horyzont jak strategia biznesowa i są zatwierdzane przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą oraz nadzorowane przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa. Cele kapitałowe koncentrują się z jednej strony na minimalnych wymogach w zakresie funduszy własnych a z drugiej strony na kapitale wewnętrznym wymaganym do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i zostały ustanowione w „Polityce zarządzania kapitałem w Banku BPH SA” poprzez określenie akceptowalnych poziomów łącznego współczynnika kapitałowego, współczynników kapitałowych bazujących na kapitale Tier I oraz współczynnika kapitału wewnętrznego.

Preferowana struktura kapitału

Bank określa swoją preferowaną strukturę kapitału w oparciu o współczynnik kapitału Tier II do kapitału Tier I.

Plan ochrony kapitału i awaryjne plany kapitałowe

Bank posiada „awaryjne plany kapitałowe” aby terminowo przeciwdziałać niewystarczającemu poziomowi bazy kapitałowej. Uruchomienie awaryjnego planu kapitałowego jest przedmiotem decyzji Banku, podejmowanej po przekroczeniu określonego poziomu współczynników kapitałowych. Ponadto, zgodnie z Ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, w przypadku nie spełnienia przez Bank zdefiniowanego w tej ustawie wymogu połączonego bufora Bank zobowiązany jest do przygotowania planu ochrony kapitału.

Proces zarządzania kapitałem

a) Struktura organizacyjna procesu zarządzania kapitałem

Zarządzanie kapitałem to proces realizowany na różnych poziomach, w odpowiednich jednostkach organizacyjnych Banku oraz jego spółkach zależnych. Nadrzędną rolę w zarządzaniu kapitałem odgrywają Rada Nadzorcza i Zarząd.

Główną rolę w bieżącej realizacji „Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPH S.A.”, obok Rady Nadzorczej i Zarządu, odgrywa Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa. W procesie biorą udział wyspecjalizowane jednostki Banku.

b) Kapitał dostępny

Zarządzanie kapitałem koncentruje się na kapitale wymaganym (wewnętrznym, regulacyjnym) i kapitale dostępnym. Kapitał wymagany to kwota kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka. Kapitał dostępny to kwota kapitału w dyspozycji Banku definiowana jako regulacyjne fundusze własne określone w Części Drugiej CRR. Kapitał dostępny obejmuje kapitał Tier I (w kapitale Tier I wyróżniony jest kapitał podstawowy Tier I i kapitał dodatkowy Tier II) i Tier II pomniejszone o odliczenia szczegółowo określone w „Polityce zarządzania kapitałem w Banku BPH SA”.

c) Planowanie kapitału

Planowanie kapitału koncentruje się na ocenie bieżących i prognozowanych wymogów w zakresie funduszy własnych Banku (zarówno regulacyjnych, jak i wewnętrznych), a także porównywaniu ich z bieżącym i prognozowanym kapitałem dostępnym.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego

ICAAP to proces, w ramach którego Bank dokonuje oceny kwoty kapitału wewnętrznego potrzebnego na pokrycie ponoszonego przez siebie ryzyka, uwzględniając swoją strategię biznesową, a także apetyt na ryzyko i profil ryzyka. Kapitał wewnętrzny musi być całkowicie pokryty kapitałem dostępnym Banku.

Proces ICAAP w Banku obejmuje pięć faz:

- ustalenie ryzyk o istotnym znaczeniu;
- kwantyfikacja ryzyk;
- agregacja ryzyk;
- alokacja kapitału;
- monitorowanie i sprawozdawczość (w tym kontrola ex-post).

Poziom kluczowych wartości w zakresie zarządzania kapitałem

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
I. Fundusze podstawowe	3 790 460	3 841 672
Kapitał podstawowy	383 340	383 340
Inne kapitały	3 824 935	3 659 711
Korekta funduszy o wartości niematerialne	-113 452	-201 379
Strata netto	-304 363	0
II. Fundusze uzupełniające	649 877	675 000
Pożyczka podporządkowana	649 877	675 000
III. Fundusze własne	4 440 337	4 516 672

Według danych na 31 grudnia 2015 roku łączny współczynnik kapitałowy Banku BPH SA wynosi 16,64% i jest powyżej poziomu ustanowionego przez Regulatora. 23 października 2015 Bank otrzymał zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące utrzymania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. KNF zarekomendował utrzymanie współczynników kapitałowych Banku BPH na poziomie nie niższym niż 11,08% dla Tier I i 14,77% dla całkowitego współczynnika kapitałowego (TCR), które to poziomy obowiązywały Bank do 31 grudnia 2015 roku. W ciągu 2015 roku i 2014 roku Bank spełniał wymogi regulacyjne w zakresie adekwatności kapitałowej.

Łączny współczynnik kapitałowy został wyliczony zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

21.03.2016 Richard Gaskin
Prezes Zarządu
podpis

21.03.2016 Paweł Bandurski
Wiceprezes Zarządu
podpis

21.03.2016 Andras Bende
Wiceprezes Zarządu
podpis

21.03.2016 Mariusz Bondarczuk
Wiceprezes Zarządu
podpis

21.03.2016 Grzegorz Jurczyk
Wiceprezes Zarządu
podpis

21.03.2016 Mariusz Kostera
Wiceprezes Zarządu
podpis

21.03.2016 Krzysztof Nowaczewski
Wiceprezes Zarządu
podpis

21.03.2016 Grażyna Utrata
Wiceprezes Zarządu
podpis
